

ATVĒRTĀS PĀRVALDĪBAS RĪCĪBAS PLĀNS 2022-2025

VIDUSPOSMA
ZIŅOJUMS

Valsts kanceleja
Rīga 2024

Satura rādītājs

Ievads	5
Izpildes progress: kopskats	6
1. rīcības virziens: Jēgpilna un efektīva sabiedrības līdzdalība izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādē	8
1. <i>apņemšanās: Stiprināt sabiedrības līdzdalības ietvaru un vairost izpratni par efektīvu līdzdalības procesu</i>	8
1.1. Ietvara dokuments par sabiedrības līdzdalību un pilsonisko dialogu, tostarp vīzija par līdzdalības iespēju palielināšanu digitālajā vidē	8
1.2. Sabiedrības līdzdalības regulējuma pilnveide	9
1.3. Mācību pasākumi publiskajai pārvaldei "Efektīva un jēgpilna sabiedrības līdzdalība"	9
1.4. Līdzdalības labās prakses pēcpusdienas	10
1.5. Sabiedrības līdzdalības digitālā platforma	10
2. <i>apņemšanās: Popularizēt sabiedrības līdzdalības iespējas, tostarp jauniešu un NVO iesaisti</i>	12
2.1. Komunikācijas aktivitātes par līdzdalības iespējām valsts pārvaldē	12
2.2. Komunikācijas aktivitātes par līdzdalības iespējām nozarēs un pašvaldībās	13
2.3. NVO diena	16
2.4. Jauniešu līdzdalības prasmes dalībai lēmumu pieņemšanā Latvijā un Eiropas līmenī	17
2.5. Līdzdalības budžeta principu iedzīvināšana skolās	17
3. <i>apņemšanās: Stiprināt sabiedrības pārstāvniecību un dialogu ar sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesos ikvienā nozarē</i>	19
3.1. Nozaru sadarbības partneru pārstāvniecības stiprināšana un regulāra dialoga uzturēšana	19
3.2. Izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādei ikvienā nozarē izmanto efektīvas un mūsdienīgas sabiedrības līdzdalības pieejas	24
a) plašākas sabiedrības un dažādu sabiedrības mērķgrupu uzrunāšana	24
b) iespēju došana pašai sabiedrībai risināt problēmas un lēmumu kopīga apspriešana, tostarp inovatīvu līdzdalības pieeju izmantošana	25
d) līdzdalība digitālajā vidē (apspriešana tiešsaistē, diskusiju platformas u.tml.).....	27
e) sabiedrības līdzdalības iespēju nodrošināšana TAP portālā	27
f) sabiedrības proaktīva informēšana par lēmumiem un to skaidrošana, iesaistot nozares ekspertus, NVO un iestāžu komunikācijas speciālistus	28
3.3. Caurskatāmība un sabiedrības iesaiste Atveseļošanas fonda plāna un Kohēzijas politikas programmas ietvaros finansētu reformu un investīciju efektīvā veikšanā, caurskatāmā un atbildīgā uzraudzībā	29
3.5. Deliberatīvo diskusiju modeļa izveide, sākotnējās diskusijas un deliberatīvo formu tālākā attīstība	34
3.6. NVO klasifikatora izveide pa darbības jomām, kas ļauj identificēt organizācijas dažādās jomās vai organizācijas, kuras pārstāv noteiktas mērķa grupas	34
2. rīcības virziens: Valsts institūciju darba sabiedrības interesēs atklātība un caurskatāmība	36
4. <i>apņemšanās: Valstij sazināties ar sabiedrību skaidrā un cilvēkiem saprotamā valodā, skaidrot lēmumus un sarežģītas tēmas, uzsverot ieguvumus</i>	36
4.1. Treniņu cikls "Saprotama un vienkārša valoda valsts pārvaldē – efektīva komunikācija ar sabiedrību"	36
Metodiskie materiāli valsts pārvaldes efektīvākai saziņai ar sabiedrību	36
4.2. Pieklūstamības principu un prasību iedzīvināšana valsts pārvaldes komunikācijā ar sabiedrību	38
4.3. Nozaru atvērtās pārvaldības dialogi – "Saprotami par sarežģīto. Izproti sabiedrības ieguvumus un iesaisties!"	40

4.4. Aktīva un iekļaujoša komunikācija ar iedzīvotājiem un informācijas nodošana sabiedrībai mūsdienīgā un saprotamā veidā	40
5. apņemšanās: Veicināt datu pieejamību un saprotamību, palielinot iedzīvotāju iespējas izmantot tos un veidot datos balstītus risinājumus.....	45
5.1. un 5.2. Sabiedrībai nozīmīgu datu un rīku, tostarp atvērto datu, popularizēšana un skaidrošana, veicinot to saprotamību un plašāku izmantošanu, pārnozaru analīzi un datos balstītus risinājumus. Atvērto datu izmantošanas piemēru popularizēšana un prasmju veicināšana	45
5.3. Sabiedrībai nozīmīgu datu pieejamība noteiktās jomās	55
Informācija par valstij un pašvaldībām piederošiem nekustamajiem īpašumiem.....	55
Valsts amatpersonu deklarācijas.....	55
Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzība un skaits.....	56
Valsts un pašvaldību budžetu izlietojuma dati.....	56
Plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību informācijas pieejamība sabiedrībai.....	56
3. rīcības virziens: Pašvaldību atvērtība un iedzīvotāju iespējas iesaistīties savas pašvaldības darbā	58
	58
6. apņemšanās: Veicināt atvērtību un iedzīvotāju iesaisti un līdzdalību pašvaldībās.....	58
6.1. Atvērtības standartu iedzīvināšana pašvaldībās, veicinot lielāku iedzīvotāju informētību un iesaisti, lai uzlabotu dzīvi savā pašvaldībā	58
6.2. Regulāras pašvaldību darbinieku pieredzes apmaiņas, t. sk. par sabiedrības līdzdalības jautājumiem	58
6.3. Pašvaldības iedzīvotāju līdzdalības stiprināšana ar šādiem pasākumiem, to integrējot kā lēmumu pieņemšanas daļu	59
a) Līdzdalības budžeta plašāka izmantošana.....	59
b) Ātras, vienkāršas aptaujas un konsultatīvi pasākumi pašvaldībās.....	59
c) Iedzīvotāju padomju izveide un caurskatāma darbība.....	59
d) Pašvaldības teritorijā esošo biedrību tikšanās ar pašvaldības vadošajiem darbiniekiem un deputātiem.....	60
e) Iedzīvotāju ieteikumu uzklaušīšana par pašvaldības stratēģisko virzienu sasniegšanu un par risināmajām problēmām pašvaldībā.....	60
f) Iekļaujoša iedzīvotāju iesaiste, pievēršot uzmanību t. s. nomales teritorijām un to iedzīvotājiem.....	61
g) Izstrādājot vadlīnijas par saistošo noteikumu par pašvaldību budžetu un to grozījumu izstrādi, turpināts darbs, lai uzlabotu informācijas pieejamību par pašvaldību budžetiem.....	61
Uzraudzības padome.....	62
Četr gadu plāna aktualizēšana (Four-Year Rules Refresh).....	63

Saīsinājumi

Termins	Saīsinājums
Centrālā finanšu un līgumu aģentūra	CLFA
Centrālā statistikas pārvalde	CSP
Eiropas Savienība	ES
Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisms, Atveseļošanās fonds	ANM, AF
Finanšu ministrija	FM
Iepirkumu uzraudzības birojs	IUB
Izglītības un zinātnes ministrija	IZM
Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	KNAB
Latvijas Piektais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2022.–2025. gadam	Plāns
Latvijas Pilsoniskā alianse	LPA
Biedrība “Latvijas Pašvaldību savienība”	LPS
Nodarbinātības valsts aģentūra	NVA
Nevalstiskā organizācija, pilsoniskās sabiedrības organizācija	NVO, PSO
Biedrība „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”	PROVIDUS
Slimību profilakses un kontroles centrs	SPKC
Vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls	TAP portāls; https://tapportals.mk.gov.lv
Valsts administrācijas skola	VAS
Valsts ieņēmumu dienests	VID
Valsts zemes dienests	VZD
Valdības rīcības plāns Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai	Valdības rīcības plāns
Valsts ieņēmumu dienests	VID
Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra	VSAA
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	VARAM
Valsts akciju sabiedrība “Valsts nekustamie īpašumi”	VNĪ

Ievads

Latvijas Piektais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2022.–2025. gadam (turpmāk – plāns) ir politikas plānošanas dokuments, kurā ietverti pasākumi atvērtās pārvaldības veicināšanai trīs virzienos – sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanā, valsts institūciju darba atklātība un pašvaldību atvērtība. Plāna virsmērķis ir ar šiem pasākumiem veicināt sabiedrības uzticēšanos valsts institūcijām un sociālo uzticēšanos. Plānā kopskaitā ir 26 pasākumi. Par tiem ir atbildīgas valsts pārvaldes institūcijas, kā arī ir citas līdzatbildīgās organizācijas. Plānā ir vairāki pārnozaru pasākumi, proti, tie ir vispusīgi, vērsti uz visām nozarēm un attiecīgi par to izpildi ir atbildīgas visas ministrijas.

Šis ir vidusposma ziņojums par plāna īstenošanu pirmajos divos plāna gados – 2022. un 2023. gadā.

Vidusposma ziņojuma mērķis ir sniegt vispusīgu informāciju par paveikto 2022.–2023. gadā, vērtējot katra pasākuma izpildi, lai izceltu galvenos sasniegumus un izdarīt secinājumus, iezīmētu izaicinājumus un vēl neizpildītos pasākumus.

Lai ziņojumu sagatavotu, 2024. gada sākumā Valsts kancelejai informāciju par plāna īstenošanu 2022. un 2023. gadā sniedza šādas valsts institūcijas: Aizsardzības ministrija, Ārlietu ministrija, Ekonomikas ministrija, Iekšlietu ministrija, Finanšu ministrija (tostarp Valsts ieņēmumu dienests), Izglītības un zinātnes ministrija (tostarp Jaunatnes Starptautisko programmu aģentūra), Kultūras ministrija, Labklājības ministrija, Satiksmes ministrija, Tieslietu ministrija (tostarp Valsts zemes dienests, Tiesu administrācija), VSIA “Latvijas Vēstnesis” (LV portālā www.lvportals.lv), Veselības ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Zemkopības ministrija, Sabiedrības integrācijas fonds, Valsts administrācijas skola, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, LR Saeima. Informācija arī apkopota Valsts kancelejā, kas pati ir atbildīgā institūcija par vairākiem plāna pasākumiem.

Tāpat informāciju sniedza šādas nevalstiskās organizācijas: Latvijas Pilsoniskā alianse, Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS, Latvijas Jaunatnes padome, “Sabiedrība par atklātību–Delna” un Latvijas Pašvaldību savienība.

Vidusposma ziņojumā ir iekļauta arī sadaļa par 4 gadu plāna aktualizēšanu (*Four-Year Rules Refresh*), kas ir paredzēta Atvērtās pārvaldības partnerības (*Open Government Partnership – OGP*) rokasgrāmatā. Līdz 2024. gada 28. jūnijam Valsts kancelejai jānosūta OGP sekretariātam informācija par plāna papildinājumiem.

Izpildes progress: kopskats

Pasākuma izpildes statuss (dati uz 2024. gada aprīli)		
Pabeigts vai būtisks progress 2022.–2023. gadā (turpinās bez aizkavēšanās)	Neliels progress 2022.–2023. gadā	Izpilde nav uzsākta vai nav informācijas par to (sagaidāma aktīvāka rīcība 2024.–2025. gadā)

1. apņemšanās: Stiprināt sabiedrības līdzdalības ietvaru un vairo izpratni par efektīvu līdzdalības procesu
1.1. Ietvara dokuments par sabiedrības līdzdalību un pilsonisko dialogu
1.2. Sabiedrības līdzdalības regulējuma pilnveide – sabiedrības līdzdalības kārtība; citas izmaiņas normatīvajā regulējumā
1.3. Mācību pasākumi "Efektīva un jēgpilna sabiedrības līdzdalība"
1.4. Līdzdalības labās prakses pēcpusdienas
1.5. Sabiedrības līdzdalības digitālā platforma
2. apņemšanās: Popularizēt sabiedrības līdzdalības iespējas, tostarp jauniešu un NVO iesaisti
2.1. Komunikācijas aktivitātes par līdzdalības iespējām valsts pārvaldē
2.2. Komunikācijas aktivitātes par līdzdalību nozarēs un pašvaldībās
2.3. NVO diena
2.4. Jauniešu līdzdalības prasmes lēmumu pieņemšanā Latvijā un Eiropā, Jauniešu Saeima, dalība Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresā
2.5. Līdzdalības budžeta principu iedzīvināšana skolās
3. apņemšanās: Stiprināt sabiedrības pārstāvniecību un dialogu ar sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesos ikvienā nozarē
3.1. Nozaru sadarbības partneru pārstāvniecības stiprināšana un regulāra dialoga uzturēšana
3.2. <u>Efektīvas un mūsdienīgas sabiedrības līdzdalības pieejas izvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādei ikvienā nozarē:</u>
a) plašākas sabiedrības un dažādu mērķgrupu uzrunāšana
b) iespēju došana pašai sabiedrībai risināt problēmas un lēmumu kopīga apspriešana, tostarp inovatīvu līdzdalības pieeju izmantošana
c) iedzīvotāju informēšana par viņu priekšlikumu īstenošanu
d) līdzdalība digitālajā vidē (digitāli organizēti dialogi par nozares politikas tēmām, apspriešana tiešsaistē, diskusiju platformas)
e) sabiedrības līdzdalības iespēju nodrošināšana TAP portālā
f) sabiedrības proaktīva informēšana par lēmumiem un to skaidrošana, iesaistot nozares ekspertus, NVO un iestāžu komunikācijas speciālistus
3.3. Caurskatāmība un sabiedrības iesaiste Atveseļošanas fonda un Kohēzijas politikas programmas ietvaros finansētās reformās un investīcijās
3.4. Izglītojoši semināri pilsoniskajai sabiedrībai par TAP portāla izmantošanu
3.5. Deliberatīvo diskusiju modeļa izveide, sākotnējās diskusijas un deliberatīvo formu tālāka attīstība
3.6. NVO klasifikatora izveide pa darbības jomām
4. apņemšanās: Valstij sazināties ar sabiedrību skaidrā un cilvēkiem saprotamā valodā, skaidrot lēmumus un sarežģītas tēmas, uzsverot ieguvumus
4.1. a) Mācības "Saprotama un vienkārša valoda valsts pārvaldē – efektīva komunikācija ar sabiedrību"

4.1. b) Metodiskie materiāli pa saziņu ar sabiedrību (apkopo, izplata ministrijām un VAS mācībās)
4.2. Pieklūstamības principu un prasību iedzīvināšana valsts pārvaldes komunikācijā ar sabiedrību
4.3. Nozaru atvērtās pārvaldības dialogi – "Saprotami par sarežģīto. Izproti sabiedrības ieguvumus un iesaisties!"
4.4. Aktīva un iekļaujoša komunikācija ar iedzīvotājiem un informācijas nodošana sabiedrībai mūsdienīgā un saprotamā veidā
5. apņemšanās: Veicināt datu pieejamību un saprotamību, palielinot iedzīvotāju iespējas izmantot tos un veidot datos balstītus risinājumus
5.1. Sabiedrībai nozīmīgu datu un rīku, tostarp atvērto datu, popularizēšana un skaidrošana, veicinot to saprotamību un plašāku izmantošanu, pārnozaru analīzi un datus balstītus risinājumus
5.2. Atvērto datu izmantošanas piemēru popularizēšana un prasmju veicināšana
5.3. Piecu datu kategoriju pieejamība sabiedrībai
a) veicināta informācijas pieejamība par valstij un pašvaldībām piederošiem nekustamajiem īpašumiem
b) <u>izvērtējumi un darbs pie šādu datu publicēšanas atvērto datu formā:</u>
Valsts amatpersonu deklarācijas
Atlīdzības un personu uzskaites sistēmas dati
Valsts un pašvaldību budžetu izlietojuma dati
c) veicināta plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību informācijas pieejamība sabiedrībai
6. apņemšanās: Veicināt atvērtību un iedzīvotāju iesaisti un līdzdalību pašvaldībās
6.1. Atvērtības standartu iedzīvināšana pašvaldībās
6.2. Regulāras pašvaldību darbinieku pieredzes apmaiņas, t. sk. par sabiedrības līdzdalības jautājumiem
<u>6.3. Pašvaldības iedzīvotāju līdzdalības stiprināšana ar šādiem pasākumiem, līdzdalību integrējot kā lēmumu pieņemšanas daļu:</u>
a) līdzdalības budžeta plašāka izmantošana
b) ātras, vienkāršas aptaujas
c) iedzīvotāju padomju izveide un caurskatāma darbība
d) biežākas pašvaldības teritorijā esošo biedrību tikšanās ar vadītājiem un deputātiem
e) iedzīvotāju ieteikumu uzklauššana par pašvaldības stratēģisko virzienu sasniegšanu un par risināmajām problēmām pašvaldībā
f) iekļaujoša iedzīvotāju iesaiste, pievēršot uzmanību t. s. nomales teritorijām un to iedzīvotājiem
g) darba turpināšana pie vadlīnijām saistošo noteikumu izstrādei par pašvaldību budžetiem un to grozījumiem, lai uzlabotu informācijas pieejamību par pašvaldību budžetiem

1. rīcības virziens: Jēgpilna un efektīva sabiedrības līdzdalība izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādē

1. apņemšanās: Stiprināt sabiedrības līdzdalības ietvaru un vairogt izpratni par efektīvu līdzdalības procesu

Kopsavilkums

Galvenā atbildība par 1. rīcības virzienā ietverto pasākumu īstenošanu ir Valsts kancelejai. Rīcības virzienā ietverto pasākumu īstenošanai ir uzsāktas nepieciešamās darbības, tomēr, ņemot vērā gan pasākumu savstarpējo saistību un atsevišķās situācijās arī pakārtotību, gan ierobežotos cilvēkresursus, sagaidāms, ka ievērojamāks progress tiks panākts plāna īstenošanas atlikušajā laikposmā. Valsts kanceleja turpina uzturēt nepieciešamību diskutēt par sociālā un pilsoniskā dialoga turpmāko īstenošanu (pasākums ietverts E. Siliņas vadītās valdības rīcības plānā). Valsts kancelejas virzītās izmaiņas normatīvajā regulējumā sabiedrības iesaistes nodrošināšanai pārskata periodā izdiskutētas ar ieinteresētajām pusēm un ir saskaņošanas procesā, ko plānots noslēgt 2024. gada pirmajā pusē. Attiecīgi pēc tam būs iespējams uzsākt mācību pasākumu sagatavošanu, nodrošinot satura atbilstību aktuālajam tiesiskajam regulējumam. Regulāri notikušas līdzdalības labās prakses pēcpusdienas, dodot iespēju dalīties ar praktisko pieredzi līdzdalības iespēju nodrošināšanā neformālā gaisotnē.

1.1. Ietvara dokuments par sabiedrības līdzdalību un pilsonisko dialogu, tostarp vīzija par līdzdalības iespēju palielināšanu digitālajā vidē

Valsts kanceleja **2024. gadā organizēs domnīcu par pilsoniskā un sociālā dialoga nākotni**, pildot atvērtās pārvaldības un Valdības rīcības plānā¹ paredzētos pasākumus. Domnīcā plānots ar ieinteresētajām pusēm diskutēt par aktuālu pilsoniskā un sociāla dialoga īstenošanu praksē iespējami labākajā veidā, nodrošinot dažādu sabiedrības grupu interešu sabalansēšanu un sekmīgāku pārstāvēšanu, un vienoties par kopīgu izpratni.

Pēc Latvijas Pilsoniskās alianses (turpmāk – LPA) interešu pārstāvības aktivitātēm 2024. gada valsts budžetā atbalstīta Ministru kabineta un NVO sadarbības memoranda īstenošanas padomes kā pilsoniskā dialoga platformas stiprināšana, atvēlot 200 000 eiro ik gadu laikposmā no 2024. līdz 2026. gadam. Valsts kanceleja plāno uzticēt konkursa kārtībā izvēlētai NVO Ministru kabineta un NVO sadarbības memoranda īstenošanas padomes sekretariāta funkcijas.

Pēc LPA priekšlikuma Evikas Siliņas valdības deklarācijā iekļauta politiskā apņemšanās stiprināt noturībspēju, veicināt līdzdalību, atzīt pilsonisko dialogu, kā arī palielināt finansējumu sabiedriskā labuma iniciatīvām un saliedētībai (2. un 22. deklarācijas punkti).²

Pilsoniskā dialoga stiprināšana iekļauta tādos plānošanas dokumentos kā, piemēram, Nacionālais attīstības plāns 2027, Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plāns 2022.–2023. gadam u.c.

Efektīva, iekļaujoša un jēgpilna sabiedrības līdzdalība un pilsoniskais dialogs kā viens no prioritārajiem mērķiem iekļauts arī 2024. gada janvārī apstiprinātajā Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes darba plānā 2024.–2026. gadam.

¹ Valdības rīcības plāns Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai, apstiprināts 20.01.2024., pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/349266-par-valdibas-ricibas-planu-deklarācijas-par-evikas-silinas-vadita-ministru-kabineta-iecereto-darbibu-istenosana>

² Deklarācija par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību 2023. gada 15. septembrī www.mk.gov.lv/lv/media/16704/download?attachment

1.2. Sabiedrības līdzdalības regulējuma pilnveide

2023. gadā Valsts kanceleja uzsāka darbu pie jauna sabiedrības līdzdalības regulējuma. Noteikumu projekts "[Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā](#)" (23-TA-1199) ir pieejams TAP portālā. 2023. gadā jaunais regulējums tika apspriests ar sabiedrības pārstāvjiem, tostarp notika publiskā apspriešana TAP portālā, Valsts kancelejā organizēta diskusija ar NVO un Valsts kontroli, kā arī projekts tika prezentēts Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomei. 2023. gada novembrī tika uzsākts starpinstitūciju saskaņošanas process. Projektu 2024. gadā plānots virzīt apstiprināšanai Ministru kabinetā. Projekta virzība ieilgusi, jo Saeimā skata grozījumus Valsts pārvaldes iekārtas likumā, kas ļautu jauno regulējumu skaidri attiecināt ne tikai uz politikas plānošanas dokumentiem, bet arī uz tiesību aktiem.³

LPA kopā ar citām nevalstiskajām organizācijām un Valsts kanceleju vairākās sanāksmēs diskutēja par noteikumu projekta "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" (23-TA-1199) izaicinājumiem un iespējamiem uzlabojumiem, kā arī sniedza priekšlikumus un aicināja Valsts kanceleju pievērst uzmanību vairākiem noteikumu projektā neatrisinātiem problēmjautājumiem, kā arī tam, kā atsevišķas noteikumu normas tiks piemērotas praksē.

Jaunajā sabiedrības līdzdalības regulējumā iecerēts:

- precizēt sabiedrības līdzdalības procesā iesaistīto pušu rīcību un atbildību, kā arī noteikt, ka sabiedrības pārstāvji var rosināt līdzdalības iespējas;
- iekļaut iespējas iesaistīt sabiedrības pārstāvjus reformu un citu sabiedrībai nozīmīgu iniciatīvu, kā arī publiskā finansējuma apspriešanas procesā;
- noteikt TAP portāla izmantošanu līdzdalības nodrošināšanai Ministru kabinetā apstiprināmajos tiesību aktos un politikas dokumentos;
- noteikt skaidrāku kārtību attiecībā uz informēšanu par līdzdalības iespējām, atgriezeniskās saites sniegšanu un līdzdalības rezultātu publicēšanu;
- precizēt esošos un iekļaut jaunus līdzdalības veidus, tostarp izmantot inovatīvas metodes.

1.3. Mācību pasākumi publiskajai pārvaldei "Efektīva un jēgpilna sabiedrības līdzdalība"

Šajā pasākumā paredzēts, ka valsts pārvaldē nodarbinātie sabiedrības līdzdalības procesu var apgūt šādās VAS izstrādātās mācībās:

- **e-kurss** (obligātais minimums) un
- **tematiskās darbnīcas**.

2023. gadā notika vairākas Valsts administrācijas skolas un Valsts kancelejas pārstāvju tikšanas par **e-kursa** saturu. Ņemot vērā, ka izstrādes procesā ir jaunā sabiedrības līdzdalības kārtība un atbilstoši tai būtu veidojams e-kursa saturs, e-kursa izstrāde atlikta uz 2024. gadu. **Tematiskās** apmācības vēl netiek gatavotas. Gan pie e-kursa, gan tematiskajām darbnīcām Valsts kancelejai un VAS jāturpina strādāt nākamajos divos plāna gados.

2022. gadā Ministru kabinets atbalstīja Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma investīciju "Atvērta, caurskatāma, godprātīga un atbildīga publiskā pārvalde", kas bija svarīgs solis, lai publiskajā pārvaldē nodarbināto mācībām būtu pieejams finansējums (Atveseļošanas fonda finansējums).⁴

³ Likumprojekts "Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā" Nr: 525/Lp14, pieejams: <https://titania.saeima.lv/>

⁴ Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 6.3. reformu un investīciju virziena "Publiskās pārvaldes modernizācija" 6.3.1.1.i investīcija "Atvērta, caurskatāma, godprātīga un atbildīga publiskā pārvalde" ir

1.4. Līdzdalības labās prakses pēcpusdienas

Līdzdalības labās prakses pēcpusdienas ir regulāras pieredzes un informācijas apmaiņas tikšanās, kuras rīko Valsts kanceleja, ieviešot tās kā tradīciju. Līdzdalības labās prakses pēcpusdienas ir domātas **ministrijās un citās valsts pārvaldes iestādēs nodarbinātajiem, kuri strādā ar sabiedrības līdzdalības jautājumiem**. To **mērķis** ir vairot vienotu izpratni un regulāru dalīšanos ar ministriju un iestāžu labo praksi un izaicinājumiem, nodrošinot sabiedrības iesaisti.

Valsts kanceleja organizējusi šādas līdzdalības pēcpusdienas.

[Līdzdalības pēcpusdienu | 2022. gada 27. jūnijā | Skatītie jautājumi:](#)

- "Vadlīnijas sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai valsts pārvaldē" atvēršana
- Prezentācija par veiksmīgiem līdzdalības iespēju piemēriem
- Sabiedrības līdzdalības organizēšanas pieredzes stāsti (Kultūras ministrija un Veselības ministrija)

[Līdzdalības pēcpusdienu | 2023. gada 1. martā | Skatītie jautājumi:](#)

2023. gada 1. martā Valsts kanceleja organizēja diskusiju "Mērķis: uzticēšanās. Līdzeklis: sabiedrības līdzdalība.", kurā piedalījās Valsts kancelejas direktors Jānis Citskovskis, Augstākās tiesas senators, LU docents Jānis Pleps, PROVIDUS vadošā pētniece labas pārvaldības un pretkorupcijas jautājumos Līga Stafecka, Labklājības ministrijas valsts sekretāra vietniece Diāna Jakaite, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece Ilze Saleniece un Datu valsts inspekcijas direktore Jekaterina Macuka. Diskusiju vadīja žurnālists Arnis Krauze.

Pirms diskusijas Valsts kanceleja informēja par atziņām, kas gūtas nodarbībās iedzīvotājiem par līdzdalības iespējām un aptaujas "Līdzdalība Latvijā" rezultātiem. Diskusijas [video](#) ieraksts pieejams Ministru kabineta *Youtube* kanālā.

[Līdzdalības pēcpusdienu | 2023. gada 6. jūlijā | Skatītie jautājumi:](#)

- Jaunā sabiedrības līdzdalības regulējuma izstrāde
- Jauniešu iesaiste un jauniešu tests (*Youth Test*)
- Saruna par diasporas iesaisti valsts pārvaldē
- Līdzdalības nodrošināšanas prakse valsts pārvaldē

1.5. Sabiedrības līdzdalības digitālā platforma

Plāna pasākums paredz vērtēt iespējas izstrādāt un uzturēt vietni, kas veicina sabiedrības līdzdalību dažādu jautājumu risināšanā. Par šo pasākumu atbildīgā institūcija ir Valsts kanceleja, bet līdzatbildīgā ir LPA.

Valsts kancelejā šīs iespējas ir vērtētas kontekstā ar TAP portālu. Kopš 2021. gada septembra darbojas TAP portāls un viens no tā uzdevumiem ir nodrošināt līdzdalības vidi sabiedrības iesaistei projektu jaunrades procesā. TAP portāls aptver projektus, kas tiek gatavoti izskatīšanai Ministru kabinetā, piemēram, likumprojekti, Ministru kabineta noteikumi, dažādi informatīvie ziņojumi un politikas plānošanas dokumenti. Vienkopus informācija par līdzdalības iespējām šādos projektos ir pieejama TAP portāla sadaļā "Sabiedrības līdzdalība"⁵. Valsts kanceleja plāno attīstīt sabiedrības līdzdalības iespējas TAP portālā šī portāla nākamajā attīstības kārtā. **Tādējādi Valsts kanceleja šobrīd neplāno citu platformu izstrādi.**

apstiprināta ar informatīvo ziņojumu, kurš ir pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/2f644328-43ca-493b-abf6-a68374541181

⁵ https://tapportals.mk.gov.lv/public_participation

2022. gada 1. jūlijā Līdzdalības nedēļas ietvaros PROVIDUS organizēja diskusiju sabiedriskajām organizācijām "Diskusija par Tiesību aktu portālu: kas būtu nepieciešams labākai sabiedrības līdzdalībai?" Izstrādātie ieteikumi tika nosūtīti Valsts kancelejai, kas tos izmantoja, lai būtiski uzlabotu TAP portāla lietojamību tiem interesentiem, kuri ikdienā nestrādā valsts pārvaldē.

2. apņemšanās: Popularizēt sabiedrības līdzdalības iespējas, tostarp jauniešu un NVO iesaisti

Kopsavilkums

Valsts kanceleja pastāvīgi veic aktivitātes sabiedrības informēšanai par līdzdalības iespējām valsts pārvaldē. Līdzdalība kā virstēma tika uzturēta sarunu festivālā LAMPA, komunikācijas kampaņā "Pareizie kursi", kā arī komunikācijā par izstrādes procesā esošiem un jau pieņemtiem lēmumiem saistībā ar sabiedrības līdzdalības iespējām valsts pārvaldē. Izglītības un zinātnes ministrija ar daudzveidīgām aktivitātēm pievērsa jauniešu uzmanību līdzdalības tēmai, īpaši tas izdevās, iekļaujoties ES līmeņa iniciatīvas "Eiropas Jaunatnes gads" norisēs. Arī nozaru ministrijas komunikācijai ar sabiedrību ikdienā pievērs uzmanību, tomēr lēmumi un to ietekme uz dažādām iedzīvotāju grupām galvenokārt tiek skaidroti pēc to pieņemšanas. Attiecīgi informēšanai par iespējām iesaistīties lēmumu izstrādes procesā pievērsama lielāka uzmanība, tādējādi nodrošinot aktīvāku sabiedrības pārstāvju līdzdalību un paaugstinot uzticēšanos. Jāpaplašina valsts pārvaldes sniegtā satura piekļūstamība dažādām sabiedrības grupām ar īpašām informācijas uztveres vajadzībām, nodrošinot, ka oficiālo informāciju saņem ikviens sabiedrības loceklis. Izceļama arī proaktīva interešu pārstāvības reģistru izveide Zemkopības ministrijā un Satiksmes ministrijā, kas ļauj nodrošināt augstāku atklātības līmeni sagatavoto lēmumu virzības procesā. Pilnībā trūkst informācijas par pašvaldību īstenotajām aktivitātēm iedzīvotāju iesaistes sekmēšanai to darbā. Latvijā ik gadu tiek atzīmēta Starptautiskā NVO diena, izceļot nevalstisko organizāciju ieguldījumu publiskajā pārvaldē un atbalsta sniegšanā iedzīvotājiem. Atjaunota Jauniešu Saeimas darbība, kas iepazīstina jauniešus ar lēmumu pieņemšanas procesu Saeimā. Biedrības "Sabiedrība par atklātību – Delna" īstenotās aktivitātes līdzdalības budžeta skaidrošanai un praktizēšanai skolās ir nodrošinājušas sekmīgu pamatu līdzdalības budžeta ieviešanai Latvijas pašvaldībās no 2025. gada.

2.1. Komunikācijas aktivitātes par līdzdalības iespējām valsts pārvaldē

Valsts kanceleja īstenoja šādas aktivitātes:

- 2022. gadā sarunu festivālā LAMPA organizēta saruna par sabiedrības līdzdalību dažādiem līdzdalības prasmju līmeņiem: [Līdzdalības radio "Vairāk nekā tikai dzirdēt"](#);
- 2022. gada izskaņā īstenoja pirmā daļa un 2023. gada pirmajā pusē otrā daļa **komunikācijas kampaņai "Pareizie kursi" par sabiedrības līdzdalības pamatprincipiem**: [Iepazīsti līdzdalības iespējas valsts pārvaldē!](#);
- 2023. gadā sadarbībā ar biedrību "Latvijas Lauku forums" un Saeimu **īstenoja komunikācija⁶ par sabiedrības līdzdalības metodi "Dialoga apli"**;
- sabiedrība informēta arī par valdības apstiprinātajiem Ministru kabineta noteikumiem nevalstisko organizāciju kapacitātes uzlabošanai lēmumu pieņemšanas procesā⁷;
- 2023. gadā sadarbībā ar Kultūras ministriju **organizēta diskusija par pilsonisko dialogu** sarunu festivālā LAMPA: [Diskusija "Pilsoniskā dialoga iespējas - no mazām domām līdz lieliem darbiem"](#);
- 2023. gadā **nodrošināta komunikācija par topošo jauno līdzdalības regulējumu⁸**.
- Valsts kanceleja vidēji reizi nedēļā nodrošina komunikāciju par sabiedrības līdzdalības iespējām platformā x.com <https://twitter.com/Lidzdaliba>.

⁶ [Sarunu cikla "Dialogu apli" atklāšanas pasākums | Ministru kabinets \(mk.gov.lv\)](#), [Latvijas cilvēku viedokļus par uzticēšanos izziņās ar "Dialoga apli" metodi | Ministru kabinets \(mk.gov.lv\)](#), [Konferencē Saeimā diskutēs par sociālo uzticēšanos valstij | Ministru kabinets \(mk.gov.lv\)](#), [Iedzīvotāji un deputāti diskutē par iespējām vairot savstarpējo uzticēšanos sabiedrībā | Ministru kabinets \(mk.gov.lv\)](#), [Dialoga apli par uzticēšanos | Ministru kabinets \(mk.gov.lv\)](#)

⁷ www.mk.gov.lv/lv/jaunums/stiprinas-nvo-spejas-iesaistities-pilsoniskaja-dialoga

⁸ www.mk.gov.lv/lv/jaunums/valsts-kanceleja-aicina-iedzivotajus-pedalities-jauna-sabiedribas-lidzdalibas-regulejuma-izstrade

Izglītības un zinātnes ministrija 2022. un 2023. gadā īstenoja aktivitātes jauniešu līdzdalības stiprināšanai valsts pārvaldē:

- izplatīti jaunatnes organizāciju radītie info materiāli jauniešiem par to, kā izdarīt izvēli vēlēšanās;
- organizēts seminārs jauniešiem un valsts pārvaldē iesaistītajiem “Iekāp jauniešu korpēs” par kopīgām iniciatīvām Eiropas Jaunatnes gadā;
- īstenoja sociālo tīklu kampaņa (27 dažādu veidu ieraksti FB, IG, TikTok, Youtube) jauniešu līdzdalības veicināšanai, stāstot par dažādām iesaistes iespējām;
- starp Izglītības un zinātnes ministriju un biedrību “Latvijas Jaunatnes padome” noslēgtā līdzdarbības līguma ietvaros: (1) noorganizēti pieci informatīvie pasākumi dažādos Latvijas plānošanas reģionos par Eiropas jaunatnes mērķiem un jauniešu līdzdalības iespējām vietējā, nacionālā un starptautiskā līmenī, iesaistot kopumā 169 dalībniekus; (2) noorganizēts viens nacionāla mēroga pasākums 139 dalībniekiem (jauniešiem, darbā ar jaunatni iesaistītajām personām, valsts, pašvaldību un NVO pārstāvjiem) par Eiropas Jaunatnes gada ilgtspēju; (3) publicētas trīs publikācijas par Eiropas Jaunatnes gada ietekmi un turpinājumu, t.sk. izveidojot un publicējot apkopojumu un izvērtējumu par galvenajām Eiropas Jaunatnes gadā notikušajām aktivitātēm Latvijā, ietverot rekomendācijas jaunatnes politikas plānošanai un ieviešanai Latvijā.

2023. gada 1. janvārī stājās spēkā Interesešu pārstāvības atklātības likums. 2024. gada 14. februārī **Saeima sadarbībā ar PROVIDUS rīkoja izglītojošu semināru deputātiem par to, kā jaunais likums ir savienojams ar vajadzību Saeimas darbā iesaistīt pēc iespējas plašāku sabiedrību**. Saeimas deputātiem tika arī skaidroti un rakstiski izdalīti ieteikumi par labu sadarbības praksi ar sabiedrību. <https://providus.lv/raksti/plakats-sabiedribas-lidzdalibas-laba-prakse-saeimai/>

2.2. Komunikācijas aktivitātes par līdzdalības iespējām nozarēs un pašvaldībās

Aizsardzības ministrija 2022. gadā organizēja četrus seminārus Latvijas reģionu pašvaldību, izglītības iestāžu, iestāžu, uzņēmumu un nevalstisko organizāciju vadītājiem, reliģisko organizāciju pārstāvjiem, reģionālo mediju pārstāvjiem **par Latvijas drošībai un aizsardzībai aktuāliem jautājumiem**. 2023. gadā organizēts visaptverošas valsts aizsardzības reģionālais seminārs Kurzemē. 2022.–2023. mācību gadā Aizsardzības ministrija **ar lekciju “Kā mēs sargājam Latviju?” viesojās Latvijas vidusskolās**, kopumā apmeklējot 102 vidējās izglītības iestādes

un pasniedzot 121 lekciju. 2023./2024. mācību gadā turpināts lekciju cikls “Kā mēs sargājam Latviju” pamatskolām, lekcijām pieteicās vairāk nekā 200 Latvijas izglītības iestādes. Aizsardzības ministrijas **“Drošajā teltī” festivālā LAMPA** norisinājās diskusijas par aizsardzības nozares tēmām un aktualitātēm. 2023. gadā nodrošināta **komunikācija par valsts aizsardzības dienestu** (turpmāk – VAD), skaidrojot pilsoņiem personīgos ieguvumus no dienesta, pieteikšanās, atlases un uzņemšanas kārtību pēc nejaušības principa, tāpat tika nodrošināta reaģējoša komunikācija, atbildot uz jautājumiem par VAD. **Lai pateiktos par atbalstu un ieguldījumu Zemessardzes stiprināšanā, katru gadu tiek noteikti atbalstošākie Latvijas darba devēji**, t.i., uzņēmumi, biedrības, pašvaldības un izglītības iestādes, kas atbalsta savus darbiniekus, kuri no darba brīvajā laikā iesaistās Zemessardzē un sniedz atbalstu Zemessardzei kopumā. Katru gadu **tiek organizēts seminārs “Rupors”**, kurā aizsardzības nozares pārstāvji dalās pieredzē ar vietējo pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistiem **par komunikāciju krīzes apstākļos**.

Ārlietu ministrija organizējusi informatīvus pasākumus:

- **attīstības sadarbības jautājumos** rīkoti semināri interesentiem saistībā ar projektu konkursiem un semināri uzņēmējiem par iniciatīvām rekonstrukcijas pasākumiem Ukrainā, kā arī Ārlietu ministrija piedalījās video materiālu sagatavošanā biedrības “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” veidotajai zināšanu platformai par dažādām ar attīstības sadarbību saistītām tēmām;
- **ārējo ekonomisko sakaru veicināšanas jautājumos** rīkoti divi semināri Latvijas uzņēmējiem par biznesa vidi un biznesa iespējām Austrālijā, darba seminārs par Latvijas IKT nozares uzņēmumu un Ukrainas iespējamu sadarbību telekomunikāciju un tehnoloģiju jomā Ukrainas atjaunošanas kontekstā un seminārs “Atbildīgas uzņēmējdarbības metode un praktiskā īstenošana: Polijas piemērs”;
- **starptautisko organizāciju un cilvēktiesību jautājumos** Ārlietu ministrijā notika Baltijas Jauniešu forums “Sabiedrības noturības veicināšana” un ikgadējā nacionālā līmeņa konference par Latvijas jauniešu iekļaušanu ārpolitikā;
- no 2023. gada 17. maija līdz 15. novembrim ar pilsoniskās sabiedrības iesaisti noritēja **Latvijas prezidentūras Eiropas Padomes Ministru komitejā** (turpmāk – Prezidentūra) sagatavošanas un īstenošanas process, tostarp Prezidentūras darba grupas ietvaros, kurā tika pārstāvētas vairākas pilsoniskās sabiedrības organizācijas (biedrība “Alianse Pārnozaru Ilgtspējīgai attīstībai”, biedrība “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai”, biedrība “Latvijas Pilsoniskā alianse” u.c.);
- Prezidentūras ietvaros tika organizēti vairāki pasākumi ar pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaisti, piemēram, notika brokastu diskusija, kurā parlamentārā sekretāre tikās ar Gvinejas-Bisavas ārlietu ministri un pārrunāja sieviešu tiesību un iespēju veicināšanas jautājumus. Diskusijā piedalījās biedrība “Centrs MARTA”;
- **diasporas jautājumos** 2022. gadā aizsākās diskusijas un gatavošanās plāna izstrādei darbam ar diasporu 2024.–2026. gadam, iesaistot diasporas organizācijas. Ar diasporas pārstāvošo organizāciju iesaisti nepieciešamo rīcību noteikšanā un priekšlikumu sniegšanā 2023. gadā plāna sagatavošana sekmīgi noslēdzās.⁹

Ekonomikas ministrijas eksperti ikdienas komunikācijā ar NVO, t.sk. konsultatīvo padomju un dažādu darba grupu ietvaros, skaidrojuši NVO iespējas iesaistīties lēmumu izstrādes procesos, aicinājuši NVO iesaistīties dažādu jautājumu risināšanā, sniegt viedokli un ieteikumus, kā arī piedalīties normatīvā regulējuma pilnveidošanā, lai sekmētu Latvijas tautsaimniecības attīstību. 2022. gadā **Ekonomikas ministrija veica aptauju, lai noskaidrotu** Latvijas uzņēmēju un sociālo partneru – uzņēmēju organizāciju, nozaru asociāciju un iedzīvotāju – **viedokli par to dalību Eiropas Komisijas rīkotajās sabiedriskajās apspriešanās** ar mērķi izprast, kā turpmāk veicināt sabiedrības iesaisti plānoto ES politikas iniciatīvu apspriešanā. **Aptaujas rezultāti tika prezentēti nozaru ministrijām ar aicinājumu aktīvāk komunicēt ar saviem sadarbības partneriem**, Ekonomikas ministrijas tīmekļvietnes sadaļā “Notikumu kalendārs” pastāvīgi izvietot informāciju par

⁹ Plāns apstiprināts 24.01.2024. Skatīt: <https://likumi.lv/ta/id/349324-plansdarbam-ar-diasporu-20242026-gadam>

ministrijas kompetencē esošajām aktuālajām ES publiskajām apspriedēm un komunicēt par iespējām sociālo tīklu kontos.

Lai veicinātu sadarbības partneru – valsts un pašvaldības iestāžu darbinieku – izpratni par pienākumiem, izstrādājot tehniskos noteikumus pakalpojumu jomā, tika organizēti divi izglītojoši semināri 2022. un 2023. gadā, kā arī sagatavoti divi skaidrojoši videomateriāli par tehnisko noteikumu izstrādes mērķi, kā arī par paziņošanas procedūru “soli pa solim” veidā.

Izglītības un zinātnes ministrija informāciju par aktuālajiem notikumiem pastāvīgi atspoguļo tīmekļvietnēs www.izm.gov.lv/lv/notikumu-kalendars un www.izm.gov.lv/lv/jaunumi, kā arī sociālo tīklu kontos. Saturā pieejamība tiek nodrošināta dažādām auditorijām, arī vājredzīgajiem un vājdzirdīgajiem, piemēram, audio saturs un video saturs ar subtitriem, tāpat saturs vieglajā valodā – infografikas un prezentācijas par ministrijas pieņemtajiem lēmumiem, skaidrojot sabiedrības ieguvumus.

Finanšu ministrija 2022. un 2023. gadā publicēja aicinājumus līdzdarboties FM nozares politiku izstrādē, aicinot interesentus iesaistīties politikas veidošanas procesā un regulējuma izveidē¹⁰. Aktualizēta Centrālās finanšu un līgumu aģentūras, Valsts kases un Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnēs publicētā informācija sabiedrības pārstāvjiem, kā līdzdarboties tiesiskā regulējuma izstrādē.

Satiksmes ministrija mērķgrupas un sadarbības partnerus par iespēju piedalīties sabiedriskajā apspriešanā par nozarei aktuāliem jautājumiem informēja tīmekļvietnē un sociālo tīklu kontos. Par sabiedrības līdzdalības iespējām informācija tika sniegta arī **konkursu un aptauju formā** publiskos pasākumos (piemēram, sarunu festivālā LAMPA, jauniešu festivālā KOPUMS) un Satiksmes ministrijas komunikācijas kanālos.

Tieslietu ministrija kopā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi un Probācijas dienestu regulāri **aicināja iedzīvotājus un NVO iesaistīties brīvprātīgo darbā korekcijas dienestos**. 2022. gadā organizēta informatīva kampaņa “Kļūdīties ir cilvēcīgi. Palīdzēt arī”, 2023. gadā – “Kļūsti kādam par iespēju!”. Tāpat ik gadu ministrija **godina brīvprātīgos**, kuri darbojas korekcijas dienestos ar esošajiem un bijušajiem ieslodzītajiem, kā arī popularizē brīvprātīgā darba nozīmi sabiedrībā, stiprinot kopējo sabiedrības drošību, pasniedzot apbalvojumu “Cilvēks cilvēkam”.

Tieslietu ministrija sociālajos tīklos izplatīja Valsts kancelejas informāciju par **Interesu pārstāvības atklātības likumu**, kā arī iespēju piedalīties darbnīcā “Interesu pārstāvības atklātības likuma piemērošana – ko un kā ietvert sistēmās?”.

Tieslietu ministrija 2022. un 2023. gadā piedalījās **Ēnu dienas aktivitātēs**, 2022. gadā uzņemot deviņas, savukārt 2023. gadā – 27 ēnas jeb skolēnus no visas Latvijas. Ēnu dienas aktivitātēs jaunieši tika informēti par ministriju, tās darbu un aktualitātēm, par iespēju sadarboties ar ministriju un darba iespējām ministrijā.

Tieslietu ministrijas vadība 2022. un 2023. gadā **regulāri tikās ar dažādu jomu NVO pārstāvjiem**, piemēram, Ārvalstu investoru padomi Latvijā, centru “Dardedze”, centru “Marta”, Latvijas Sertificēto maksātnešpējas procesa administratoru asociāciju, biedrību “Publisko tiesību institūts” u.c. Informācija par sadarbību ar attiecīgo nevalstisko organizāciju un par tikšanās laikā pārrunātajām tēmām atspoguļota ministrijas tīmekļvietnē un sociālo tīklu ierakstos.

Veselības ministrija tīmekļvietnē un sociālo tīklu kontos regulāri publicēja informāciju par līdzdarbības iespējām lēmumu pieņemšanas procesā, vienlaikus Veselības ministrijas tīmekļvietnē ik gadu tiek aktualizēta informācija par darba grupām, konsultatīvajām padomēm, starpnozaru komisijām (www.vm.gov.lv/lv/sabiedribas-lidzdaliba), kurās nodrošināta sabiedrības līdzdalība. Tāpat ministrijas tīmekļvietnē tiek publicēti pārskati, kuros pieejama informācija par sabiedrības līdzdalību attiecīgajā gadā.

Zemkopības ministrijā būtiskākie lēmumi par ZM pārraudzībā esošajām nozarēm tiek pieņemti, vispirms tos izdiskutējot ar attiecīgo nozaru NVO un sabiedrības pārstāvjiem. **Zemkopības ministrija 2023. gada rudenī**

¹⁰ <https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/finansu-ministrija-aicina-aktivi-lidzdarboties-nozares-politikas-veidosana>

izveidoja **Interesešu pārstāvības reģistru**, lai nodrošinātu visām ieinteresētajām privātpersonām, uzņēmējiem vai organizācijām vienlīdzīgas iespējas iesaistīties interesešu pārstāvībā un piedalīties lēmumu ierosināšanā un izstrādē vai piedāvāt risinājumus. [Zemkopības ministrijas Interesešu pārstāvības reģistrs](#) kalpo mērķim dot iespēju sabiedrībai uzzināt gan tos jautājumus, par kuriem atsevišķas privātpersonas, uzņēmumi vai organizācijas pastiprināti un sistemātiski izrāda interesi un sniedz priekšlikumus kāda lēmuma pieņemšanā vai piemērošanā, gan labāk izprast Zemkopības ministrijas augstāko amatpersonu motivāciju pieņemt konkrētus lēmumus ministrijas pārziņā esošo nozaru aktuālajos jautājumos.

Latvijas Vēstneša portālā www.lvportals.lv tiek nodrošināta pastāvīga valsts un tiesiskās informācijas, un pilsoniskās izglītības satura plūsma, sagatavojot oriģinālpublikācijas un apkopojot valsts institūciju un NVO sagatavoto informāciju **sistemātizētā veidā vienuviet**, tajā skaitā par to rīkotajiem pasākumiem un iedzīvotāju līdzdalības iespējām. 2022.–2023. gadā LV portālā kopumā publicētas 28 379 satura vienības, tajā skaitā sadaļā **“Dienaskārtība” 20 813 valsts un pašvaldību, un NVO sagatavotās relīzes un audiovizuālie materiāli**, kas tiek izmantoti sociālo mediju kontu komunikācijā, lielākoties “X” un “Instagram”. Valsts informāciju portālā iespējams atlasīt pēc autora un tēmas. Piemēram, [Izglītības un zinātnes ministrija](#); [Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra](#); [Latvijas Pilsoniskā alianse](#). Iespēju robežās tiek veidotas ziņas, publikācijas par iedzīvotāju līdzdalības iespējām, piemēram, LV portālā tika sagatavota ziņa par Valsts kancelejas bezmaksas nodarbībām “Pareizie kursi”, kas tika publicēta arī Facebook kontā [Apmācības par līdzdalību valsts politikas veidošanā](#).

2.3. NVO diena

2022. gadā **Latvijas Pilsoniskā alianse kopīgi ar vairāk nekā 50 organizācijām aicināja Saeimu Latvijā oficiāli atzīt Starptautisko nevalstisko organizāciju dienu**. Tomēr Saeima aicinājumu noraidīja. Lai atzīmētu Starptautisko NVO dienu, LPA sadarbībā ar viktorina.lv rīkoja **tiešsaistes erudīcijas spēli “Demokrātijas viktorīna”**, aicinot ikvienu interesentu pārbaudīt savas zināšanas nevalstiskā sektora un demokrātijas jomā un ar to saistītajiem jautājumiem. Viktorīnā piedalījās vairāk nekā 60 komandu.

2022. gadā **Ārlietu ministrija** sociālos tīklos publicējusi apsveikumu nevalstiskajām organizācijām latviešu un angļu valodā NVO dienā.¹¹

2023. gadā Latvijas Pilsoniskā alianse organizēja **Starptautiskās NVO dienas svinības**, kuras ietvaros notika dažādi pasākumi. Kopā ar ekspertiem, ierēdņiem un politiķiem notika spēles “Demokrātijā 2084” izspēle, pēc kuras dažādu jomu eksperti piedalījās diskusijā “Pilsonisko prasmju superspēju jeb super-pilsona receptes meklējumos”, ko bija iespējams vērot arī tiešraidē LPA komunikācijas kanālos.

¹¹ <https://x.com/Arlietas/status/1498032186615861249?s=20>

Valsts kanceleja ik gadu sagatavo apsveikumus NVO dienā. 2023. gadā sagatavots tā brīža Ministru prezidenta padomnieka H.A.Meri video sveiciens, 2023. gadā video sveicienā NVO uzrunāja Ministru prezidents A.K. Kariņš, 2024. gadā video apsveikumā NVO sveica Ministru prezidente E. Siliņa. 2024. gadā publicēta ziņa Ministru kabineta tīmekļvietnē¹².

2024. gadā LPA kopā ar Latvijas Republika Saeimu rīkoja jaunu iniciatīvu – **Saeimas komisiju atvērto durvju dienu nevalstiskā sektora pārstāvjiem.**

2.4. Jauniešu līdzdalības prasmes dalībai lēmumu pieņemšanā Latvijā un Eiropas līmenī

Latvijas Republikas Saeimā 2023. gadā atjaunota projekta "Jauniešu Saeima" darbība. Iniciatīva tiks turpināta arī 2024. gadā.

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra apkopojā datus par jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaitu nacionāla mēroga jaunatnes organizāciju klātienē un virtuālajās aktivitātēs: 2022. gadā – 8032 jaunieši; 2023. gadā tika plānots iesaistīt 6163 jauniešus, iesaistīti 4153 jaunieši (gala dati būs pieejami pēc noslēgumu pārskatu izvērtēšanas). Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaits, kuri piedalījušies lēmumu pieņemšanā starptautiskā līmenī: 2022. gadā - 234 jaunieši; 2023. gadā tika plānots iesaistīt 204 jauniešus, iesaistīti 132 jaunieši (gala dati būs pieejami pēc noslēgumu pārskatu izvērtēšanas).

Izglītības un zinātnes ministrija ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras atbalstu īsteno **iniciatīvu izglītības iestāžu pašpārvalžu atbalstam "Kontakts"**, kuras mērķis ir stiprināt izglītības iestāžu pašpārvalžu attīstību. 2022. gadā iniciatīvas "Kontakts" projektu konkursā tika apstiprinātas 127 skolu iniciatīvas un 143 izglītības iestādes piedalījās mācībās, 2023. gadā – apstiprinātas 93 skolu iniciatīvas un 119 izglītības iestādes piedalījās mācībās.

2.5. Līdzdalības budžeta principu iedzīvināšana skolās

Biedrība "Sabiedrība par atklātību – Delna" veica skolu izglītošanu par līdzdalīgo budžetēšanu, kas ietvēra "Delnas" pieredzes nodošanu un informatīvu materiālu izplatīšanu. "Delnas" īstenoto aktivitāšu ietvaros realizēta skolu un arī pašvaldību izglītošana par līdzdalības budžetu, daloties ar "Delnas" pieredzi un mācību materiāliem, citiem informatīvajiem materiāliem. Līdzdalības budžeta un citu pilsoniskās līdzdalības materiālu izmantošana stundās un ārpus tām radījusi pamatu jauniešu aktivitātes veicināšanai. Mācību materiālos paredzēto aktivitāšu starpdisciplinārais raksturs, līdzdalības budžeta sakarā apvienojot gan ekonomikas, matemātikas, gan mākslas, dizaina un tehnoloģiju, kā arī politikas un citas jomas, ir būtisks pienesums kompetenču izglītības attīstīšanai skolās. 2023. gada oktobrī notikusi tikšanās ar Jaunatnes starptautisko projektu aģentūru, kur "Delna" dalījās ar materiāliem un pieredzi pilsoniskajā līdzdalībā.

"Delna" 2023. gada sākumā **projekta "Līdzdalīgā budžetēšana kā rīks, lai jaunieši Baltijas jūras reģionā veidotu iekļaujošu un aktīvu sabiedrību"** (Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalsts) ietvaros pieredzes apmaiņas vizītē Lietuvā piedalījās Līdzdalīgās budžetēšanas forumā un iepazinās ar jauniešu (no 3 skolām), kā arī pašvaldību un to iedzīvotāju pieredzi līdzdalības budžeta īstenošanā. 2023. gada februārī "Delna" izveidoja metodisko materiālu par līdzdalības budžetu, tā veidošanas procesā konsultējoties ar 4 skolām – skolotājiem un skolēnu pašpārvaldēm. Pēc konsultācijām un uzlabojumu veikšanas tas nosūtīts visām (634) Latvijas skolām.¹³

No 2023. gada maija līdz 2024. gada janvārim, īstenojot **projektu "Skolēnu pilsoniskā līdzdalība"** (*British Council* pārstāvniecības Latvijā atbalsts), "Delna" izveidojusi tīmekļvietnes sadaļu "Jauniešu līdzdalība", kurā apkopoti visi "Delnas" izstrādātie mācību materiāli, tostarp ar līdzdalības budžetu saistītie. Oktobrī ziņa par

¹² <https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/27-februaris-starptautiska-nevalstisko-organizaciju-diena>

¹³ Mācību materiālu apkopojums <https://delna.lv/lv/2023/04/18/kopsavilkums-lidzdalibas-budzets-ka-pilsoniska-aktivisma-forma>

jauno tīmekļvietnes sadaļu nosūtīta e-pastā visām Latvijas skolām (634). Iespēja iesaistīties pilsoniskās līdzdalības aktivitātēs un izmēģināt līdzdalības budžeta procesu piedāvāta visām Latvijas skolām, no kurām 15 pieteicās piedalīties šī projekta posmā, gan skolas kopienai kopumā, gan tieši skolēnu pašpārvaldēm pieredzot līdzdalības budžeta ideju konkursu. No 2023. gada septembra līdz novembrim "Delna" viesojās 15 skolās (7 Latgalē, 5 Rīgas reģionā, 1 Kurzemē, 1 Zemgalē, 1 Vidzemē), kur vadīja nodarbības par pilsoniskās līdzdalības iespējām pašvaldībā, lai skolēni iepazītu līdzdalības budžeta mehānismu, radot līdzdalības budžeta idejas – kopumā 110 līdzdalības budžeta idejas (skolai, skolas apkārtnē). Noslēgumā idejas prezentētas, un 5 skolās visvairāk skolēnu balsis ieguvusi ideja tika īstenota, izejot cauri visam līdzdalības budžeta procesam. Nodarbībās prezentāciju par līdzdalības iespējām pašvaldībā, kas noteiktas Pašvaldību likumā, sniedza pašvaldības pārstāvji. Vēl 5 skolās stundu laikā padziļināti runāts par līdzdalības budžetu pašvaldībā. Visās skolās līdzdalības budžeta idejas, kas radītas "Delnas" vizītes laikā, nodotas skolēnu pašpārvaldei, lai diskutētu par iespējamu to attīstību, kā arī regulāru līdzdalības budžeta prakšu ieviešanu skolās kopumā. Sarunās ar jauniešiem, skolotājiem (no 15 skolām) un attiecīgo pašvaldību pārstāvjiem apkopoti secinājumi un ieteikumi pilsoniskās līdzdalības veicināšanai, tai skaitā saistībā ar līdzdalības budžetu¹⁴.

¹⁴ <https://delna.lv/lv/2024/01/31/jauniesu-pilsoniskas-lidzdalibas-palielinasanai-svarigas-zinasanas-praktiska-pieredze-un-drosa-atverta-vide>

3. apņemšanās: Stiprināt sabiedrības pārstāvniecību un dialogu ar sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesos ikvienā nozarē

Kopsavilkums

Vairākas ministrijas aktualizējušas informāciju par ieinteresēto nevalstisko organizāciju līdzdalības iespējām to tīmekļvietnēs. Kopumā ministrijas un citas institūcijas labi pazīst savus NVO partnerus un tos iesaista lēmumu izstrādes procesā, īpaši konsultatīvos formātos. Tiek praktizētas arī inovatīvas sabiedrības iesaistes metodes: Finanšu ministrija, Veselības ministrija, Satiksmes ministrija un Uzņēmumu reģistrs rīkoja domnīcas, Kultūras ministrija divas reizes izmēģinājusi deliberatīvo metodi, ar Valsts kancelejas Inovācijas laboratorijas atbalstu rīkoti sprinti IZM, VID un VZD aktuālu jautājumu risināšanā, Valsts kanceleja organizēja dialoga apļus par uzticēšanos. Sabiedrības iesaistei izmantota arī TAP portāla funkcionalitāte. Valsts kanceleja sadarībā ar LPA 2022. un 2023. gadā rīkoja praktikumus, iepazīstinot ar sabiedrības pārstāvju un NVO iespējām TAP portālā.

3.1. Nozaru sadarbības partneru pārstāvniecības stiprināšana un regulāra dialoga uzturēšana

Aizsardzības ministrijas sadarbības partneri nevalstiskajā sektorā ir organizācijas, kuru darbības jomas ir sabiedrības informēšana un diskusiju veicināšana par Latvijas drošības un aizsardzības politikas jautājumiem, Latvijas dalību NATO, dažādiem starptautisko attiecību un starptautiskās drošības jautājumiem. NVO veic aizsardzības nozarei aktuālu jautājumu pētniecību, iedzīvotāju informēšanu un izglītošanu par valsts militārās vēstures jautājumiem, kā arī popularizē Nacionālos bruņotos spēkus. Aktīvākie sadarbības partneri Latvijā šobrīd ir Latviešu virsnieku apvienība, Latvijas Nacionālo Karavīru biedrība, Latvijas Nacionālo partizānu apvienība, Latviešu strēlnieku apvienība, Brāļu kapu komiteja, Latvijas Transatlantiskā organizācija, Austrumeiropas politikas pētījumu centrs, kā arī Latvijas Pilsoniskā alianse un Latvijas Mednieku savienība. Aizsardzības ministrija izstrādājusi aizsardzības nozarē prioritāri atbalstāmo sabiedrisko projektu vadlīnijas 2022.–2024. gadam un projekta iesnieguma veidlapu aizsardzības nozarē prioritāri atbalstāmo sabiedrisko projektu atbalsta saņemšanai.

Starp **Ārlietu ministriju** un pilsonisko sabiedrību pastāv cieša sadarbība.

- Pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji ir iesaistīti [Attīstības sadarbības politikas konsultatīvajā padomē](#) (2022. gadā notikušas divas un 2023. gadā – četras Latvijas attīstības sadarbības konsultatīvās padomes sēdes), un viņu viedoklis tiek iekļauts Ārlietu ministrijas izstrādātajos attīstības sadarbības politikas plānošanas dokumentos ([Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes](#), ikgadējie [Attīstības sadarbības politikas plāni](#)), kā arī normatīvajos aktos un Latvijas pozīcijā un komentāros par Eiropas Savienības, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) un ANO politikas priekšlikumiem.
- Ārlietu ministrija organizē attīstības sadarbības [granta projektu konkursus](#), kur pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir iespēja iegūt finansējumu to aktivitātēm Latvijas prioritārajos reģionos: Eiropas Savienības Austrumu partnerības un Centrālāzijas un Āfrikas valstīs. Tāpat arī katru gadu Ārlietu ministrija līdzfinansējuma granta projektu konkursa ietvaros nodrošina līdzfinansējumu apstiprinātajiem PSO projektiem, kuriem ir piešķirts finansējums no kāda starptautiskās palīdzības finansētāja, piemēram, Eiropas Komisijas. Tāpat NVO pārstāvji var pieteikties Ārlietu ministrijas priekšizpētes projektu konkursā. Ciešo sadarbību starp Ārlietu ministriju un NVO apliecina ikgadējs Ārlietu ministrijas atbalsts pilsoniskās sabiedrības interešu pārstāvībai starptautiskajās organizācijās attīstības sadarbības jomā, kā arī sabiedrības informēšanas pasākumu īstenošanai. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas un Ārlietu ministrija regulāri sadarbojas pasākumu organizēšanā sabiedrības izglītošanai un izpratnes veicināšanai par attīstības sadarbību un ar to saistītām jomām.

- Ārlietu ministrija un pilsoniskās sabiedrības organizāciju sadarbība ES jautājumos ir balstīta uz 2010. gada 11. februārī noslēgto atjaunoto Ārlietu ministrijas sadarbības protokolu ar pilsonisko sabiedrību "Par sadarbību ES jautājumos"¹⁵. Protokola mērķis ir efektīva pušu sadarbība, lai sekmētu tiešu informācijas apmaiņu par Ārlietu ministrijas kompetencē esošajiem ES jautājumiem, koordinētu rīcību sabiedrības izglītošanā par iespējam iesaistīties Eiropas Savienības lēmumu pieņemšanas procesā un kopīgi īstenotu projektus sabiedrības informēšanai par Eiropas Savienības jautājumiem. Protokols ir atvērts, tam var pievienoties jebkura NVO, kuras intereses un darbība ir saistīta ar Ārlietu ministrijas kompetencē esošajiem ES jautājumiem.
- Līdz šim sadarbībā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām kopīgi īstenotas nozīmīgas iniciatīvas, piemēram, lielāka nevalstiskā sektora iesaiste ES jautājumu apspriešanā visās ministrijās, Eiropas nedēļas pasākumi, Latvijas iedzīvotāju viedokļu apzināšana par ES tematiku, apmācību semināri ES jautājumos un regulāras tikšanās pirms katras Eiropadomes.
- Organizētas konsultācijas par tādām nacionālajām pozīcijām kā Eiropadomes sanāksmes (notiek 3–4 reizes gadā), Vispārējo lietu padomes sanāksmes (11 reizes gadā), kā arī citas nacionālās pozīcijas. Biežākie dalībnieki ir Latvijas darba devēju konfederācija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse", Sieviešu sadarbības tīkls, PROVIDUS, biedrība "Klubs "Māja" – jaunatne vienotai Eiropai".
- Sabiedrības pārstāvji (LBAS, LDDK, Latvijas Pašvaldību savienība) piedalās Vecāko amatpersonu sanāksmēs Eiropas Savienības jautājumos (aptuveni 11 reizes gadā). 2022. gadā notikušas 11 sanāksmes, 2023. gadā – 9 sanāksmes.
- Regulāri notiek Ārējās ekonomiskās politikas koordinācijas padomes sēdes¹⁶.
- Ārlietu ministrija nodrošina Diasporas konsultatīvās padomes darbību. DKP sēdēs (2022. un 2023. gadā notikušas astoņas DKP sēdes) piedalās valsts pārvaldes, pašvaldību, diasporas organizāciju, biedrību un nodibinājumu pārstāvji ("Pasaules Brīvo latviešu apvienība", "Eiropas Latviešu apvienība", "Amerikas Latviešu apvienība", "Latviešu apvienība Austrālijā un Jaunzēlandē", "Latviešu nacionālā apvienība Kanādā", biedrība "Latvieši.com", kustība #esiLV u.c.).
- Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārstāvis un Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas pārstāvis ir iekļauti Sankciju koordinācijas padomes sastāvā, bet Finanšu nozares asociācijas, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras un Latvijas Apdrošinātāju asociācijas pārstāvji Sankciju koordinācijas padomē piedalās ar padomdevēja tiesībām. 2022. gadā notika četras Sankciju koordinācijas padomes sēdes, 2023. gadā – divas sēdes).

Ekonomikas ministrija sadarbojas ar vairāk nekā 100 NVO dažādos ministrijas kompetencē esošajos jautājumos. [Nozīmīgāko sadarbības partneru saraksts](#) publicēts Ekonomikas ministrijas tīmekļvietnē, kur ikviens interesents var ne tikai iepazīties ar sadarbības partneru loku, bet redzēt arī attiecīgas jomas kontaktpersonu, ar kuru sazināties, ja ir interese iesaistīties attiecīgās jomas jautājumu risināšanā, normatīvā regulējuma pilnveidošanā vai īstenot citus sadarbības projektus. Informācija par visām konsultatīvām padomēm, kas darbojas EM pārziņā, publicēta www.em.gov.lv/lv/konsultativas-padomes. Atsevišķā sadaļā (www.em.gov.lv/lv/darba-grupas) publicēta informācija par starpvalstu sadarbības darba grupām, kur arī norādītās kontaktpersonas, ar kurām sabiedrības pārstāvji var sazināties, ja ir interese iesaistīties to darbā.

¹⁵ Protokola dalībnieki: biedrība "Eiropas Kustība Latvijā"; biedrība "Klubs "Māja" – jaunatne vienotai Eiropai; biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse"; biedrība "Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS"; biedrība "ACC Tautskolas Eiropai"; biedrība "Latvijas Platforma attīstības sadarbībai" (apvieno 28 organizācijas, kas darbojas vai plāno uzsākt darbību attīstības sadarbības sfērā); biedrība "Latvijas Dzimumu līdztiesības apvienība" (apvieno 75 organizācijas).

¹⁶ Ministru līmeņa koleģiāla un koordinējoša institūcija, kuras mērķis ir nodrošināt saskaņotu valsts pārvaldes iestāžu un citu institūciju sadarbību sekmīgas ārējās ekonomiskās politikas veidošanā un īstenošanā Latvijas tautsaimniecības konkurētspējas celšanai. Padomes sastāvā ir ārlietu ministrs, ekonomikas ministrs, satiksmes ministrs, zemkopības ministrs, Valsts prezidenta kancelejas un Ministru prezidenta biroja pārstāvji, LIAA direktors, LDDK ģenerāldirektors un LTRK valdes priekšsēdētājs.

Aktīva EM un dažādu nevalstisko organizāciju sadarbība notiek iniciatīvas “Dzīvo siltāk” ietvaros. Tā aizsākās 2010. gada 25. februārī, kad Ekonomikas ministrija, nevalstisko organizāciju pārstāvji un finanšu sektora pārstāvji parakstīja pirmo Sadarbības memorandu, vienojoties par kopīgu darbu mājokļu renovācijas veicināšanai, kā arī uzsākot kustību “Dzīvo siltāk”, apvienojot namu pārvaldnieku, būvmateriālu ražotāju, būvniecības uzņēmumu, finanšu sektora un valsts pārvaldes pārstāvjus kopīgu mērķu sasniegšanai. 2022. gadā Ekonomikas ministrijas, valsts pārvaldes iestāžu, nevalstisko organizāciju un valsts kapitālsabiedrību Sadarbības memorandam pievienojās četras organizācijas, bet 2023. gadā – vēl divas. Papildu informācija par “Dzīvo siltāk” kustību atrodama www.em.gov.lv/lv/dzivo-siltak.

Pilsoniskās sabiedrības organizāciju un nozares pārstāvju iesaiste tiek nodrošināta arī Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) konsultatīvajā institūcijā Statistikas padomē. Statistikas padomes sastāvā aktīvi un regulāri darbojas Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas statistiķu asociācija, Augstākās izglītības padome, Latvijas Banka un citas valsts pārvaldes iestādes. Statistikas padomes nolikumu apstiprina Ekonomikas ministrija, sekretariāta uzdevumus pilda Centrālā statistikas pārvalde. Tāpat CSP organizē dažādu grupu darbu, iesaistot arī sabiedrības pārstāvjus, piemēram, darba grupā Latvijas energobilances sagatavošanai iesaistīti arī Latvijas Degvielas tirgotāju asociācijas pārstāvji, darba grupā mežsaimniecības nozares IKP novērtēšanai CSP sadarbojas ar Latvijas Kokrūpniecības federāciju, darba grupā tūrisma statistikas attīstībai piedalās Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācijas pārstāvji. [Papildu informācija](#) par CSP darbu formātu un kontaktpersonām. Arī statistikas lietotāju vajadzību, datu vākšanas metožu vai veidlapu projektu izvērtēšanā CSP pēc nepieciešamības iesaista dažādas nevalstiskās organizācijas, piemēram, Grāmatvežu asociāciju, Latvijas Interneta asociāciju.

Ekonomikas ministrijas sadarbības partneri

Ikdienā ministrija sadarbojas ar vairāk nekā 100 nevalstiskajām organizācijām dažādos ministrijas kompetencē esošajos jautājumos. Nozīmīgāko sadarbības partneru saraksts publicēts ministrijas vietnē www.em.gov.lv/lv/ekonomikas-ministrijas-sadarbibas-partneri. Ikviens interesents var ne tikai iepazīties ar sadarbības partneru loku, bet redzēt arī attiecīgās jomas kontaktpersonu, ar kuru sazināties, ja ir interese iesaistīties attiecīgās jomas jautājumu risināšanā, normatīvā regulējuma pilnveidošanā vai citu sadarbības projektu īstenošanā (www.em.gov.lv/lv/sabiedribas-lidzdaliba).

Finanšu ministrijas komunikācijas principos (apstiprināti 2019. gadā) NVO definētas kā viena no mērķgrupām (sabiedrības viedokli pārstāv nevalstiskās organizācijas). Ministrijā ir pastāvīgie sadarbības partneri (lielākoties nozaru profesionālās asociācijas), valdības sociālie un sadarbības partneri. Viens no ministrijas komunikācijas virzieniem ir noteikts: “Aktivizēt Ministrijas sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām lēmumu pieņemšanas un tiesību aktu projektu izstrādes procesā.” Ministrija ir atvērta dialogam ar nevalstiskajām organizācijām par to konstruktīvajiem priekšlikumiem. Plaša informācija par līdzdalības iespējām ministrijā ir iegūta pieejama [FM tīmeklīvietnē](#).

2022. gadā ministrijas ietvaros FM veica nevalstisko organizāciju un sadarbības partneru, kā arī to kontaktpersonu apzināšanu un apkopošanu vienotā reģistrā, ko plānots aktualizēt vismaz reizi gadā. Ikdienā FM sadarbojas ar pilsonisko sabiedrību, iesaistot darba grupās, regulējuma izstrādē un citos konkrētai situācijai saistošos jautājumos. 2022. un 2023. gadā tika veikta iekšējā un ārējā aptauja par sadarbību.

Finanšu ministrija 2022. gadā organizēja astoņas un 2023. gadā – divas Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) Budžeta un nodokļu apakšpadomes sēdes, kurās piedalījās sociālo sadarbības partneru un arodbiedrību, VID, nozaru ministriju, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Pārresoru koordinācijas centra un Latvijas Bankas pārstāvji. Sēdēs tika diskutēti nodokļu, budžeta, ēnu ekonomikas ierobežošanas jautājumi, kā arī izskatīti Ministru kabineta deklarācijas projekta un valdības rīcības plāna priekšlikumi.

2023. gadā notikušas 18 Nodokļu politikas pilnveidošanas koordinēšanas grupas sēdes, kurās piedalījās valdības sociālie un sadarbības partneri, kā arī daļā no šīm sēdēm piedalījās citu ministriju, VID, Latvijas Bankas

u.c. institūciju pārstāvji. Šajās sanāksmēs tika diskutēti esošās un iespējamās turpmākās nodokļu politikas jautājumi.

Notika regulāra sadarbība ar Iekšējā audita padomi, kurā ir NVO pārstāvji, un profesionālo biedrību "Iekšējo auditoru institūts". Koordinējot ES finanšu interešu aizsardzības pasākumus, tiek nodrošināts ES finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes darbs, kurā ir NVO pārstāvji – biedrības "Sabiedrība par atklātību – Delna" pārstāvji.

Valsts ieņēmumu dienesta darbība un attīstība tiek plānota ciešā sadarbībā ar nozaru pārstāvjiem, kas ir iesaistīti četru VID pastāvīgo konsultatīvo padomju (attīstības, nodokļu, akcīzes un muitas) darbā (2022. gadā notika 5 konsultatīvo padomju sēdes, 2023. gadā – 4). Lai kopīgi cīnītos pret izvairīšanos no nodokļu samaksas un "aploksņu algām", veicinātu godīgu konkurenci, kā arī ieinteresētu pašus komersantus izrādīt iniciatīvu un izpratni sakārtot savas nozares nodokļu saistību izpildes jautājumus, VID ir noslēdzis 31 vienošanās līgumu ar nozaru asociācijām par sadarbību. Reizi gadā VID veic nozaru un uzņēmumu NVO aptauju par sadarbības kvalitāti ar VID. VID amatpersonas un eksperti regulāri ar prezentācijām un lekcijām piedalās dažādu iestāžu, nozaru asociāciju, biedrību un citu sadarbības partneru organizētās konferencēs, semināros, vebināros u.c. publiskos pasākumos atbilstoši kompetencei (par nodokļu, akcīzes preču aprites un muitas jautājumiem, kā arī informējot par jaunākajiem VID pakalpojumiem (piemēram, nodokļu maksātāju reitingu) un administratīvo slogu mazinošiem pasākumiem). 2023. gadā turpinājās sadarbība ar nozaru asociācijām: organizēti 18 VID semināri gan nodokļu, gan muitas jomā. Notikuši semināri LTRK biedriem (pēc kopīgi izstrādāta semināra plāna), organizēti semināri/apmācības citu asociāciju biedriem. VID regulāri organizē tikšanās tiešsaistē ar Grāmatvežu asociāciju par aktuālām asociācijas izvirzītām tēmām un jautājumiem (2022. un 2023. gadā notikušas 7 tikšanās).

Centrālā finanšu un līgumu aģentūra piedalījās dažādos forumos un diskusijās, kurām ir saistība ar ES fondu vai citu ārvalstu finanšu instrumentu ieguldījumu sadarbības stiprināšanai ar NVO un līdzdalības veicināšanai.

Iepirkumu uzraudzības birojs organizēja sanāksmes un viedokļu apmaiņu ar pasūtītājiem un iepirkumu uzraudzībā iesaistītajām iestādēm par aktuālajām un problemātiskajām ar publiskajiem iepirkumiem saistītajām tēmām. (2022. gadā ar pasūtītājiem notika 2 šādas sanāksmes, 2023. gadā – 7 sanāksmes). IUB sadarbojās ar citām organizācijām (piemēram, Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociāciju, PROVIDUS, "Delnu") dažādu pasākumu nodrošināšanā.

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija rīkoja sanāksmes ar izložu un azartspēļu nozares pārstāvjiem, Latvijas Spēļu biznesa asociāciju un Latvijas interaktīvo azartspēļu biedrību ik ceturksni.

Kultūras ministrija pastāvīgu un regulāru dialogu ar ministrijas kompetences jomās ieinteresētiem un aktīviem pilsoniskās sabiedrības locekļiem uzturēja caur konkrētās jomas konsultatīvo padomi, kurā parasti ietilpst jomu profesionāļi, nevalstisko organizāciju un valsts institūciju pārstāvji. Kultūras ministrija īsteno sadarbību:

1) **13** dažādu **kultūras jomu** (arhitektūras, bibliotēku, dejas, dizaina, filmu, muzeju, kultūras izglītības, literatūras un grāmatniecības, mūzikas, pasākumu rīkotāju un pasākumu producentu, teātra, vizuālās mākslas, arhīvu) padomēs,

2) trijās **sabiedrības saliedētības** tēmas aptverošās konsultatīvās padomēs (Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2021.–2027. gadam īstenošanas uzraudzības padomē, Konsultatīvajā padomē romu līdzdalības veicināšanai un Mazākumtautību nevalstisko organizāciju pārstāvju konsultatīvajā padomē) un

3) **Mediju** konsultatīvajā padomē. Nozaru sadarbības partneri tiek iekļauti darba grupās konkrētu jautājumu risināšanai un attīstīšanai vai arī ar viņiem notiek konsultācijas.

Labklājības ministrijas [tīmekļvietnē](#) aktualizēta informācija par līdzdalības iespējām nozarē.

Izglītības un zinātnes ministrija, izstrādājot rīcībpolitikas un plānojot to ieviešanu, regulāri organizēja sarunas ar sociālajiem un sadarbības partneriem gan aicinot tos piedalīties politikas izstrādes procesa sākumā, piemēram, darba grupās, gan izstrādāto risinājumu aprobācijā, piemēram, skolu tīkla reorganizācijas procesa dažādos posmos ir notikušas vizītes (tikšanās) pašvaldībās. Partneri tika iesaistīti gan tiesību aktu saskaņošanas procesā, gan tika aicināti līdzdarboties dažādos formātos, piemēram, paneldiskusijās, forumos, padomēs (piemēram, konsultatīvajā padomē “Izglītība visiem”).

Satiksmes ministrijas Ceļu satiksmes drošības padomē¹⁷ eksperti, nozaru speciālisti, NVO pārstāvji diskutēja, analizēja un nodrošināja ceļu satiksmes drošības procesa uzlabošanas nepārtrauktību. Padomes domnīcās sagatavotie un apspriestie starpnozaru jautājumi tiek virzīti konceptuālu lēmumu pieņemšanai. Padomes sēdes tiek translētas tiešraidē. Savukārt Mobilitātes vienlīdzības un pieklūstamības konsultatīvā padome sniedza konsultācijas personu mobilitātes vienlīdzības un pieklūstamības politikas veidošanas procesā, veicināja mērķgrupas pārstāvošo NVO un pasažieru pārvadājumu jomā iesaistīto transporta nozares un citu pušu sadarbību. Satiksmes ministrijas tīmekļvietnē ir **izveidots [interesešu pārstāvības reģistrs](#)**, lai nodrošinātu visām ieinteresētajām privātpersonām un uzņēmējiem godīgas un vienlīdzīgas iespējas iesaistīties interesešu pārstāvībā, piedaloties lēmumu ierosināšanā, izstrādē vai piedāvāt risinājumus.

Tieslietu ministrijas tīmekļvietnē sadaļā [Sabiedrības līdzdalība](#) publicēts aktualizēts sadarbības [partneru saraksts](#), kur norādīti kontakti līdzdalības nodrošināšanai, un sadaļā [Darba grupas un padomes](#) norādīti kontakti saziņai par līdzdalību un citiem jautājumiem ar ministrijā izveidotajām darba grupām un padomēm.

Veselības ministrijas tīmekļvietnē ik gadu tiek aktualizēta informācija par darba grupām, konsultatīvajām padomēm, starpnozaru komisijām, kurās nodrošināta sabiedrības līdzdalība. Tāpat Veselības ministrijas tīmekļvietnē publicēti iepriekšējo gadu pārskati, kuros pieejama informācija par sabiedrības līdzdalību attiecīgajā gadā. 2022. un 2023. gadā Veselības ministrija turpināja sadarbību ar dažādām nevalstiskajām organizācijām, sekmējot to līdzdalību lēmumu pieņemšanā, iesaistot konsultācijās, darba grupās un normatīvo aktu projektu izstrādē. Regulāri notikušas konsultācijas ar Veselības nozares stratēģisko padomi, kas ir konsultatīva un koordinējoša institūcija. Papildus tai darbojas 12 citas konsultatīvās padomes, kas risina nozarei specifiskus jautājumus, piemēram, Farmācijas jomas konsultatīvā padome, Imunizācijas valsts padome, Mātes un bērna veselības konsultatīvā padome u.c. Nevalstisko sektoru Veselības ministrija pastāvīgi iesaista plānošanas dokumentu, normatīvā regulējuma un dažādu nozarei svarīgu jautājumu risināšanā. Vienlaikus pārskata periodā organizētas Veselības ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības ikgadējās sarunas.

2022. gadā Veselības ministrija ar veselības un IKT nozari pārstāvošajām institūcijām parakstīja Digitālās veselības sadarbības memorandu un izveidoja [Digitālās veselības padomi](#), lai nodrošinātu visu digitālajā veselībā iesaistīto pušu vienotu izpratni un redzējumu par digitālās veselības valsts prioritātēm un uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti, pieejamību un ērtumu, ieviešot jaunus digitālos risinājumus veselības aprūpē.

Zemkopības ministrijā izveidotas piecas konsultatīvās padomes (Lauksaimniecības konsultatīvā padome, Pārtikas nozares padome, Zivsaimniecības konsultatīvā padome, Meža konsultatīvā padome un Dzīvnieku aizsardzības un labturības konsultatīvā padome). Konsultatīvajās padomēs ministrijas vadība un eksperti kopā ar nozaru NVO izdiskutē lēmumus pirms to pieņemšanas ZM un MK. Nepieciešamības gadījumā ZM regulāri komunicē un sadarbojas ar citām NVO, piemēram, mednieku, vides aizsardzības NVO u.c.

Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīguma, pārtikas higiēnas un kvalitātes, dzīvnieku veselības, veterināro zāļu drošuma, dzīvnieku labturības un aizsardzības nodrošināšanas jomās ir izveidotas 24 starpinstitūciju darba grupas, kuru sastāvā ir iekļauti pārstāvji no 50 nozares pārstāvošajām NVO. Darba grupās izskata aktuālos jautājumus un analizē perspektīvo situāciju kompetences jomā, veido Latvijas viedokli ES dokumentu projektiem un piedalās Latvijas normatīvo aktu projektu sagatavošanā.

¹⁷ Izveidota saskaņā ar Ministru kabineta 2019. gada 11. jūnija noteikumiem Nr. 245 “Ceļu satiksmes drošības padomes nolikums”.

Ar NVO sāk apspriest budžeta prioritātes

2023. gadā pirmo reizi, lai uzlabotu nozaru sadarbības pārstāvniecības iespējas nozaru NVO, ministrijas publicēja savas pieteiktās budžeta prioritātes (prioritāros pasākumus). Tāpat arī NVO–MK Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padome 2023. gada jūlijā diskutēja par plašāku NVO iesaisti valsts budžeta veidošanas procesos, vienojoties 2024. gada pavasarī šiem jautājumiem veltīt īpašu sēdi, kur tiktu apspriestas 2023. gada labās prakses un veidi, kā budžeta veidošanā pilnvērtīgāk iesaistīt NVO.

3.2. Izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādei ikvienā nozarē izmanto efektīvas un mūsdienīgas sabiedrības līdzdalības pieejas

a) plašākas sabiedrības un dažādu sabiedrības mērķgrupu uzrunāšana

Aizsardzības ministrija 2022.–2023. gadā nodrošināja **aktīvu komunikāciju par Valsts aizsardzības dienestu**, skaidrojot pilsoņiem personīgos ieguvumus no dienesta, pieteikšanās, atlases un uzņemšanas kārtību pēc nejaušības principa, tāpat tika nodrošināta reaģējoša komunikācija, atbildot uz jautājumiem. Notika tiešā komunikācija **par visaptverošu valsts aizsardzību** (reģionālie semināri, izspēle par rīcību krīzes situācijā) un arī **skolu projektā “Kā mēs sargājam Latviju”**, jo tika uzrunāts vairums Latvijas skolēnu. Tāpat, lai iesaistītu jauniešus šajā projektā, tika izmantota “Slido” lietotne, izveidojot **anketu skolēniem par aizsardzības nozares aktualitātēm**. Sadarbība ar Latvijas domnīcām un NVO tiek veikta gan Latvijas, gan uz ārzemēm vērstos projektos.

Tieslietu ministrijas pastāvīgajā Administratīvā procesa likuma darba grupas sastāvā ir pārstāvji no Administratīvās rajona tiesas, Administratīvās apgabaltiesas, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Patērētāju tiesību aizsardzības centra, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Rīgas domes, Valsts ieņēmumu dienesta un Tieslietu ministrijas, nepieciešamības gadījumā tiek uzaicināti arī citu institūciju pārstāvji. Darba grupā tiek diskutēti par aktuālajiem jautājumiem administratīvā procesa jomā, kā arī iespējamiem grozījumiem Administratīvā procesa likumā, nodrošinot sabiedrības līdzdalību.

Ārlietu ministrija nodrošina sabiedrības informēšanu par Eiropas Savienības jautājumiem. Latvijā 31 vietā darbojas Eiropas Savienības informācijas punkti (ESIP) Centrālajās bibliotēkās, kuros var iegūt nepieciešamo informāciju. Divas reizes gadā tiek izdots informatīvs izdevums “Latvijas intereses Eiropas Savienībā”¹⁸ sadarbībā ar Latvijas Politologu biedrību. Katru gadu Ārlietu ministrija organizē Eiropas Savienības informācijas sniedzēju forumu plašai sabiedrībai¹⁹.

2022. gada februārī un martā tika sniegta informācija Latvijas valsts piederīgajiem un Ukrainas valsts piederīgajiem Ukrainā kara Ukrainā kontekstā. Informācija tika publicēta Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta un Ārlietu ministrijas *Facebook* kontā.

Ārlietu ministrija sniegusi informāciju par Eiropas Komisijas virzītās *Global Gateway* iniciatīvas ģeopolitisko un stratēģisko nozīmi un virzījusi privātā sektora (pilsoniskās sabiedrības organizāciju un uzņēmēju) kandidatūras iesaistei *Global Gateway* stratēģijas pārvaldības struktūrās Eiropas Savienības līmenī. 29. septembrī notika *Global Gateway* ES-Centrālās investīciju forums, kurā piedalījās ievērojams skaits Latvijas uzņēmēju.

Ārlietu ministrija sarunu festivālā LAMPA uzrunāja sabiedrību ar plašu jautājumu loku: 2022. gada 1.–2. jūlijā diskusija “Par drošību nerunāt nedrīkst”, diskusija “Rietumu jēdzieni: vai tie joprojām “strādā”?”; 2023. gadā 09.–10. jūnijā diskusija “Informatīvās telpas džungļi: kas jāprot, lai tur justos droši un brīvi?”, diskusija

¹⁸ <https://www.mfa.gov.lv/lv/zurnals-latvijas-intereses-eiropas-savieniba>

¹⁹ <https://www.mfa.gov.lv/lv/jaunums/ikgadeja-es-informacijas-sniedzēju-foruma-dalibnieki-diskute-par-izaicinajumiem-enerģetikas-joma-un-atbalstu-ukrainai>, <https://www.mfa.gov.lv/lv/jaunums/valsts-sekretars-uzsver-es-informacijas-sniedzēju-lomu-eiropas-savienibas-vertibu-un-drosibas-stiprinasa-latvijas-sabiedriba>

"Diplomātija un ārpolitika krīzes laikā", diskusija-prāta spēle ar ievadsarunu "Pareizā atbilde: tiesiska valsts?". Organizēta interaktīvā diskusija par cilvēku tirdzniecību "Nepamanītie cilvēki: kā atpazīt cilvēku tirdzniecību". Cilvēkdrošības teltī notika diskusija "Kā sankcijas ietekmē ikvienu no mums?". Visām diskusijām bija pieejamas tiešraides.

Ārlietu ministrija ik gadu, atzīmējot Eiropas Savienības dienu pret cilvēku tirdzniecību, sadarbībā ar Iekšlietu ministriju, biedrību "Patvērums "Drošā māja"" un centru "Marta", kā arī citiem sadarbības partneriem rīko sabiedrības informēšanas kampaņas, kuru galvenais mērķis ir piesaistīt sabiedrības uzmanību cilvēku tirdzniecības problemātikai. 2022. gadā Ārlietu ministrijas uzsāka un 2023. gadā turpināja informatīvo kampaņu "Neļauj sevi izmantot" jeb "Darbs ārzemēs. Kritiski izvērtē vilinošus piedāvājumus". Kampaņas informatīvie materiāli ar vēstījumiem par darbaspēka ekspluatāciju un informāciju par iespējām vērsties pēc palīdzības tika izplatīti tīmekļvietnēs un sociālajos tīklos visā Latvijā ar Latvijas Pašvaldību savienības un Nodarbinātības valsts aģentūras atbalstu. Informatīvais video tika demonstrēts uz ekrāniem Rīgas sabiedriskajā transportā, tālāku maršrutu AS "Pasažieru vilciens" vilcienos, starptautiskās lidostas "Rīga" telpās un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes klientu apkalpošanas centros.

Īstenota arī "Ceļo droši" informatīvā kampaņa 2022. gadā "Vasaras ceļojumiem būt!", kuras mērķis bija sniegt ieteikumus Latvijas iedzīvotājiem drošai ceļošanai ārpus valsts, un 2023. gadā "Ceļo droši, ceļo aizraujoši!", kad kampaņas ietvaros lidostā "Rīga" notika konsulāro amatpersonu sarunas ar lidostas apmeklētājiem par drošās ceļošanas pamatprincipiem un tika dalīti izdales materiāli par ārkārtas situācijas telefonu un lietotni "Ceļo droši". Īstenota ziemas "Ceļo droši" informatīvā kampaņa 2022. gadā "Pirms dodies uz ārzemēm, apzinies riskus un #CeļoDroši!" un 2023. gadā "Izvērtē riskus, atbildīgi sagatavojies, baudī ceļojumu bez raizēm". Kampaņas video materiāls tika rādīts starptautiskās lidostas "Rīga", Rīgas autoostas, pasažieru vilcienu "Vivi", PMLP klientu apkalpošanas centru ekrānos. 2023. gada kampaņas video demonstrēts ekrānos Rīgā.

Finanšu ministrija 2022. gadā organizēja Grāmatvedības forumu, kurā politikas veidotāji diskutēja ar grāmatvedības jomas ekspertiem, uzņēmumu pārstāvjiem, nozares un citām asociācijām. 2022. gadā ir organizētas divas un 2023. gadā arī divas konsultatīvās padomes muitas politikas jomā sēdes. Padomes sastāvā ir NVO (Latvijas Loģistikas asociācija, Latvijas Dzelzceļš, Latvijas Nacionālās kravas ekspeditoru un loģistikas asociācija, Latvijas Darba devēju konfederācija, Biedrība "Autopārvadātāju asociācija "Latvijas auto"" un nozares eksperti) un Rīgas Tehniskās universitātes, Satiksmes ministrijas un Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvji. Padomes locekļi tika iesaistīti dažādu nozares jautājumu risināšanā, normatīvo aktu izstrādes procesā un informēti par aktuālākajiem nozares jautājumiem, t.sk., Eiropas Savienības normatīvo aktu projektiem.

No 2022.–2023. gadam ir organizētas divas Revīzijas Konsultatīvās padomes sēdes. Padomes sastāvā ir NVO (Ārvalstu investoru padomes Latvijā, Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas, Latvijas Darba devēju konfederācijas) pārstāvji, kā arī pārstāvis no Rīgas Tehniskās universitātes, Rīgas Fondu biržas, Latvijas Bankas un Tieslietu ministrijas. Padomes locekļi tika iesaistīti dažādu revīzijas nozares jautājumu risināšanā un informēti par aktuālākajiem nozares jautājumiem.

b) iespēju došana pašai sabiedrībai risināt problēmas un lēmumu kopīga apspriešana, tostarp inovatīvu līdzdalības pieeju izmantošana

2023. gadā **Valsts kanceleja** sadarbībā ar biedrību "Latvijas Lauku forums" organizēja sarunas ar cilvēkiem visā Latvijā par uzticēšanos²⁰, izmantojot dialoga apli metodi. Dialoga apli par uzticēšanās tēmu notika 20 Latvijas vietās – ciemos, pagastos un pilsētās – sadarbībā ar vietējām kopienām, vietējām rīcības grupām, biedrībām, uzņēmējiem, izglītības iestādēm un pašvaldībām. No 2023. gada 6. septembra līdz 4. oktobrim Latvijā notika 26 dialoga apli, un tajos piedalījās vairāk nekā 200 dalībnieku, pārstāvot dažādu vecumu, dzimumu un tautību iedzīvotājus. Sarunās gūtās atziņas apkopotā formā tika prezentētas konferencē

²⁰ <https://www.mk.gov.lv/lv/dialoga-apli>

"Uzticēšanās sabiedrībā un uzticēšanās valsts varas institūcijām Latvijā", kas notika 2023. gada 27. oktobrī Saeimā.

Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu 6 mēnešu laikā no 2021. gada oktobra līdz 2022. gada martam, izmantojot inovācijas darbnīcu un dizaina domāšanu kā metodi, nodrošināja inovācijas domnīcas darbību "Kāds revidentu uzraudzības modelis veicina finanšu sistēmas stabilitātes saglabāšanu un aizsargā sabiedrības intereses?". Rezultātā izstrādāti vairāki prototipi zvērinātu revidentu pārraudzības modeļa pilnveidošanai. Inovācijas darbnīcā kopīgi strādāja Finanšu ministrijas, Latvijas zvērinātu revidentu asociācijas, vairāku Latvijas augstskolu un citu jautājuma ietekmes pušu pārstāvji, kopskaitā vairāk nekā 30 jomas profesionāļi.

Finanšu ministrijas un Latvijas Universitātes Inovāciju centra programmas (hakatona) "Komunikācijas Re:Vīzija" ietvaros 2022. gada rudenī piecas studentu grupas meklēja inovatīvas idejas komunikācijas pieejām, kas būtu izmantojamas jauniešu uzrunāšanai par valsts pārvaldes sabiedrības interesēs sniegto pakalpojumu (revīzijas pakalpojuma kvalitātes kontrole). Projekta laikā, iesaistot nozares pārstāvjus, ir tapis jauniešu auditorijai pielāgots lekciju cikls²¹. 2023. gada janvārī norisinājās komandu gala prezentācijas, iekļaujot tajās vairākas idejas par komunikācijas modeļiem ar jauniešu auditoriju komplicēto jautājumu izskaidrošanai, tajā skaitā izmantojot interaktīvās spēles rīku.

Īstenojot vienu no FM domnīcas "Kāds revidentu uzraudzības modelis veicina finanšu sistēmas stabilitātes saglabāšanu un aizsargā sabiedrības intereses?" darba rezultātā izstrādātajiem problēmjautājuma risinājumiem (prototipiem), 2023. gada 17. novembrī ir parakstīts Memorands sadarbībai starp Finanšu ministriju un Latvijas Zvērinātu revidentu asociāciju. Memorands ietver vispārīgos sadarbības principus un inovatīvus risinājumus revīzijas pakalpojuma kvalitātes uzraudzībai, kā arī sabiedrības līdzdalības veicināšanai.

Satiksmes ministrijas Ceļu Satiksmes drošības padome izveidojusi domnīcu. Domnīcas darba ietvaros notiek attālināti organizētas regulāras tikšanās, kuru laikā tiek izdiskutēti aktuālie jautājumi.

Nekustamā īpašuma valsts kadastra darbības jomas jautājumos kadastrālās vērtēšanas metodikas izveidei ar VK inovāciju laboratorijas atbalstu rīkots sprints²², kurā iesaistītas arī nevalstiskās organizācijas. Sprintus 2023. gadā īstenoja arī Valsts ieņēmumu dienests²³, diskutējot par saprotamas saziņas nozīmi klientu apkalpošanā un Izglītības un zinātnes ministrija²⁴, kuras mērķis bija izstrādāt augstākās izglītības standartu.

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra jomā tiesību aktu izstrādes procesā organizēta domnīca.

Veselības ministrija, izstrādājot Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plānu 2023.–2025. gadam, organizēja domnīcas ar vadošajiem jomas ekspertiem un profesionālo asociāciju pārstāvjiem. Tāpat īstentotas domnīcas jaunā ģimenes ārstu prakses modeļa izstrādei.

Kultūras ministrija sadarbībā ar domnīcu PROVIDUS ir sarīkojusi **divus deliberatīvās demokrātijas pasākumus**:

- 2022. gadā – "Ko darīt, lai Latgales iedzīvotāji vairāk izmantotu Latvijas žurnālistu veidotu saturu?";
- 2023. gadā – "Kā Latvijas sabiedrībai kļūst saliedētākai un pilsoniski aktīvākai?".

c) iedzīvotāju informēšana par viņu priekšlikumu īstenošanu

LPA interešu pārstāvībā uzstāj, ka valsts pārvaldes komunikācijā ar sabiedrību un tiesību aktu vai politikas plānošanas dokumentu sabiedriskajā apspriešanā jāiesaista sabiedrības mērķgrupas vai organizācijas, kas pārstāv mērķgrupu, kuras tieši skars attiecīgais tiesību akts, un jānodrošina sanāksmes norise, ar sabiedrisko

²¹ <https://www.fm.gov.lv/lv/vienkarsi-par-sarezgito>

²² <https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/valsts-kancelejas-inovācijas-laboratorija-veidos-kadastralas-vertesanas-metodiku>

²³ <https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/vid-koprade-ar-klientiem-atklaj-vienkarsas-valodas-nozimi-lietojamu-pakalpojumu-veidosana>

²⁴ <https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/valsts-kancelejas-inovācijas-laboratorija-izstrada-augstakas-izglitibas-standartu>

apspiešanu saistītās informācijas pieejamība un saprotamība tiešajai mērķgrupai nepieciešamajā un piemērotākajā formātā, izmantojot dažādas metodes un informācijas kanālus, lai sasniegt mērķauditoriju.

LPA tiešajā komunikācijā savos komunikācijas kanālos strādā pie informācijas nodošanas sabiedrībai mūsdienīgā un saprotamā veidā. LPA regulāri mērķauditorijām jautā atgriezenisko saiti, lai uzzinātu, kā komunikāciju pilnveidot.

d) līdzdalība digitālajā vidē (apspriešana tiešsaistē, diskusiju platformas u.tml.)

Ārlietu ministrija konsultācijās par nacionālajām pozīcijām Eiropadomes un Vispārējo lietu padomes sanāksmēm izmanto iespēju pieslēgties attālināti. Arī Diasporas konsultatīvā padome un tās ietvarā izveidotās darba grupas, ņemot vērā dalībniekus, kuri pastāvīgi dzīvo un strādā ārpus Latvijas, vienmēr tiekas hibrīdformā – klātienē un tiešsaistē. Tiek rīkoti arī semināri, piemēram, 2023. gada 29. novembrī notika tiešsaistes seminārs par Ukrainas rekonstrukciju "[Latvijas iesaiste Ukrainas atjaunošanā: līdzšinējā pieredze un turpmākais](#)".

Tieslietu ministrijas izveidotās Administratīvās atbildības likuma pastāvīgās darba grupas sēdes notiek tiešsaistē, piedaloties biedrības "Latvijas Juristu apvienība", biedrības "Latvijas Darba devēju konfederācija" un biedrības "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera" pārstāvjiem.

2022. un 2023. gadā darba grupā audziņoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanas pilnveidošanai darbojās plašs sabiedrības pārstāvju loks: *Adventure Therapy Latvia*, biedrības "Latvijas Samariešu apvienība", SIA "Pusaudžu un jauniešu psihoterapijas centrs", SIA "Bērnu un pusaudžu resursu centrs", biedrības "RESILIENCES CENTRS", biedrības "Latvijas SOS bērnu ciematu asociācija" un nodibinājuma "C Modulis" pārstāvji. Ņemot vērā plašo dalībnieku loku, sanāksmes tika organizētas tiešsaistes formā.

2022. gada novembrī **Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts ieņēmumu dienestu** veica aptauju par jauno Grāmatvedības likumu, kas stājās spēkā 2022. gada 1. janvārī, un par Ministru kabineta noteikumiem, kas izdoti saskaņā ar Grāmatvedības likumā doto deleģējumu. Ar aptaujas palīdzību tika noskaidrots respondentu viedoklis un pieredze, strādājot ar jauno Grāmatvedības likumu un Ministru kabineta noteikumiem. Respondentu vērtējums ir būtisks gan Finanšu ministrijai, kas veido grāmatvedības politiku Latvijā, gan Valsts ieņēmumu dienestam, kas piemēro likuma normas un sniedz atbalstu ikdienas darbā ar to. Aptaujas izplatīšanai tika izmantoti tādi informācijas kanāli kā Valsts ieņēmumu dienesta tīmekļvietne (www.vid.gov.lv) un sociālie tīkli. Ar informāciju par aptaujas norisi savā *Facebook* kontā dalījās Finanšu ministrija.

Lai izstrādātu Ilgtspējas Direktīvas 2022/2464/ES ieviešanai nepieciešamos tiesību aktu projektus, Finanšu ministrijā tika izveidota darba grupa. Likumprojektu izstrādes gaitā darba grupas sēdēs iesaistītie Tieslietu ministrijas, Latvijas Bankas, Valsts kancelejas, Valsts ieņēmumu dienesta, Latvijas Republikas Ārpakalpojuma grāmatvežu asociācijas, Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas, Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas, Latvijas Finanšu nozares asociācijas, biedrības "Latvijas Korporatīvās sociālās atbildības platforma" pārstāvji izvērtēja spēkā esošās Direktīvas 2022/2464/ES normas un darba grupas sēdēs vai elektroniskā viedokļu saskaņošanā puda viedokli par likumprojektā iekļaujamo regulējumu. Darba grupā tika panākta vienošanās par visiem jautājumiem. 2023. gadā notikušas 17 darba grupas sēdes tiešsaistē.

e) sabiedrības līdzdalības iespēju nodrošināšana TAP portālā

Nozaru ministrijas izmanto TAP portāla funkcionalitāti sabiedrības līdzdalības iespēju organizēšanai. Visplašāk lietotais līdzdalības veids ir publiskā apspriešana, tomēr tiek rīkotas arī apspriedes. Kopumā ministrijas norāda, ka tiesību aktu projektu izstrādes procesā tiek kombinētas dažādas iespējas sabiedrības pārstāvju iesaistei, piemēram, izdiskutējot jautājumus konsultatīvajos formātos. Attiecīgi TAP portālā rīkotās publiskās apspriešanas ietvaros aktivitāte ir zema. Zemkopības ministrija 2023. gadā TAP portālā sabiedrības līdzdalībai nodevusi vairāk nekā 100 projektus, kas veido aptuveni 50 % no ministrijas kopumā izstrādātajiem tiesību aktiem. Ekonomikas ministrijā visi tiesību akti, kas virzīti uz Ministru kabinetu, sākotnēji tiek izsludināti publiskajā apspriedē, kurā var iesaistīties ikviens sabiedrības loceklis. Tiesību aktu projekti tiek skatīti ar nevalstiskajām organizācijām, kuru kompetencē ir attiecīgā tiesību akta jautājums vai būtiska loma tiesību akta izpildē. Arī, izstrādājot nacionālās pozīcijas par ES tiesību aktu priekšlikumiem, tās tiek skatītas ar

patstāvīgiem sadarbības partneriem un nozaru asociācijām. Informācija par Ekonomikas ministrijas kompetencē esošajiem ES tiesību aktu priekšlikumiem, par kuriem var sniegt viedokli, ir pieejama Ekonomikas ministrijas tīmekļvietnes sadaļā "Aktuālie ES priekšlikumi"²⁵. Valsts kancelejas ieskatā par iespējām publiskajā apspriešanā sniegt priekšlikumus vēlams arī komunicēt iestādes tīmekļvietnē un sociālajos tīklos, tādējādi nodrošinot plašāku sabiedrības informētību par gaidāmajām izmaiņām, pat ja netiek saņemti konkrēti priekšlikumi projekta pilnveidošanai. Piemēram, Veselības ministrijas tīmekļvietnē un ministrijas sociālo tīklu kontos regulāri tiek publicēta informācija par līdzdarbības iespējām lēmumu pieņemšanas procesos (sabiedriskā apspriede un publiskā apspriešana).

f) sabiedrības proaktīva informēšana par lēmumiem un to skaidrošana, iesaistot nozares ekspertus, NVO un iestāžu komunikācijas speciālistus

Nozaru ministrijas un Valsts kanceleja regulāri informē sabiedrību par izstrādē esošajiem normatīvo aktu projektiem un valdības pieņemtajiem lēmumiem, skaidrojot normatīvo aktu saturu un piemērošanu.

Ārlietu ministrija infografiku veidā un citos formātos pastāvīgi sagatavo un izplata plašai sabiedrībai informāciju par Latvijas dalību starptautiskajās misijās un operācijās, Ārlietu ministrijas budžetu 2022. un 2023. gadam, ES un Apvienotās Karalistes attiecībām, Latvijas neatkarības atzīšanu *de iure*²⁶, sagatavoti vizuālie informatīvie materiāli izplatīšanai sociālajos tīklos *Twitter* un *Facebook* sabiedrības informēšanai par Latvijas atbalstu Ukrainai²⁷, ceļojuma brīdinājumi par ieceļošanas noteikumu izmaiņām vai par drošības situāciju dažādos ārvalstu galamērķos publicēti Ārlietu ministrijas *Facebook* kontā, lietotnē "Ceļo Droši" un Ārlietu ministrijas tīmekļvietnē²⁸. 2022. gada jūlijā publicēts vizuālis par dokumentu drošību ceļojumu laikā²⁹, 2022. gada augustā publicēti vizuāļi par palīdzības veidiem, kādus var saņemt Latvijas valsts piederīgie no Ārlietu ministrijas un par to, par ko ir jā rūpējas pašiem ceļotājiem³⁰, 2022. gada novembrī publicēts vizuālis "Uzzini, kas jāņem vērā, ja gatavojies apmeklēt FIFA 2002. gada pasaules kausu futbolā Katarā"³¹.

2023. gada janvārī Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta pārstāvji piedalījās diskusijā par to, kā Covid-19 pandēmija mainījusi tūristu uzvedību un pieprasījumu *Viedokļu ringā* starptautiskajā tūrisma izstādē "Balttour". 2023. gada februārī sabiedrības informēšanai sniegta intervija Latvijas Televīzijā "Kādu palīdzību Latvijas valsts piederīgie var saņemt, ceļojot uz ārvalstīm"³² un intervija ar *Delfi.lv* "Kā rīkoties, ja esi nonācis nepatīkšanās ārvalstīs"³³. 2023. gada martā publicēts vizuālis "Padomi ceļojumam skolēnu brīvlaikā ar bērniem"³⁴. 2023. gada maijā publicēts vizuālis "Pārbaudi savu bagāžu pirms ceļojuma"³⁵. Kampanjas ietvaros notika arī intervija radio *Skonto*³⁶. 2023. gada augustā publicēts vizuālis "Par palīdzības saņemšanas iespējām ES dalībvalstu pārstāvniecībās"³⁷.

²⁵ <https://www.em.gov.lv/lv/katalogs/aktualie-es-priekslukumi>

²⁶ <https://www.mfa.gov.lv/lv/infografikas>

²⁷ <https://x.com/Arlietas/status/1512321094971273218?s=20>,

<https://x.com/Arlietas/status/1517549774194581506?s=20>,

<https://x.com/Arlietas/status/1518551300367171584?s=20>

²⁸ <https://www.mfa.gov.lv/lv/valstu-vai-teritoriju-saraksts-kuram-ir-celojumu-bridinajumi>

²⁹ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=365984129047190&set=a.157954386516833>

³⁰ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=377084394603830&set=pcb.377084637937139> un

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=377084484603821&set=pcb.377084637937139>

³¹ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=439905368321732&set=a.157954386516833>

³² <https://www.facebook.com/lvzinas/videos/1038482630874959>

³³ <https://www.facebook.com/Delfi.lv/videos/1282135669400715>

³⁴ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=522442953401306&set=a.157954386516833>

³⁵ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=551059120539689&set=a.157954386516833>

³⁶ https://radioskonto.lv/radio-skonto-zinas-par-svarigako-kas-jaievero-dodoties-celojuma/?fbclid=IwAR3MVp4V7xAV_nHW58y5yyfHx4TxRND0UXfsGsDfOxz5HgEwxetfy4giLX4

³⁷ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=682910060540881&set=a.215849590580266>

2023. gadā OECD īstenotā pētījuma ietvaros par mājoķļu pieejamību Latvijā Ekonomikas ministrija organizēja diskusijas/vebinārus par Mājoķļu pieejamības fonda nākotnes darbību, kurās piedalījās arī banku sektora, nekustamā īpašuma attīstītāju un pašvaldību pārstāvji.

Zemkopības ministrijas pārstāvji piedalās semināros, ko rīko dažādas organizācijas, skaidrojot normatīvo aktu piemērošanas aktualitātes, piemēram, Latvijas Vīnkopju un vīndaru biedrībā (2 semināri 2023. gadā un 2 semināri 2022. gadā) sniegta informācija par aktualitātēm vīna un stipro alkoholisko dzērienu ražošanā un marķēšanā, Maiznieku biedrības rīkotajā seminārā sniegta prezentācija par aktualitātēm marķēšanas jomā, par korporatīvās sociālās atbildības stratēģiju un tās integritāti biznesā, "LIDL Latvija" rīkotā pasākumā sniegta prezentācija par ziedošanas un pārtikas atkritumu samazināšanas jautājumiem, zvejas biedrību pārstāvjiem skaidrotas pārtikas higiēnas prasības, Rimi Latvia un "Paēdušai Latvijai" NVO forumā diskutēts par pārtikas ziedošanas jautājumiem, Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas grantu programmas "Pētniecība un izglītība" projekta ietvaros organizēts seminārs par ilgtspējīgu uzturu un sniegta prezentācija par derīguma termiņu izpratnes nozīmīgumu saistībā ar pārtikas produktu patēriņu un pārtikas izšķērdēšanas samazināšanu. Kā arī dažādos pasākumos plašākai auditorijai Latvijā tiek popularizēts zemkopības nozares devums Latvijas ekonomikā un lauku vides saglabāšanā, piemēram, "Novada garša" (<https://novadagarsa.lv>), ikgadējie konkursi "Sējējs", "Lielais loms", "Zelta čiekurs" u.tml.

3.3. Caurskatāmība un sabiedrības iesaiste Atveseļošanas fonda plāna un Kohēzijas politikas programmas ietvaros finansētu reformu un investīciju efektīvā veikšanā, caurskatāmā un atbildīgā uzraudzībā

a) Atveseļošanas fonda plāna ietvaros īstenoto reformu vai investīciju efektīvā plānošanā un īstenošanā iesaista sabiedrības pārstāvjus (biedrības, nodibinājumus, ekspertus). Tos iesaista arī informatīvos pasākumos par īstenoto projektu rezultātiem un nozīmi sabiedrībai.

Finanšu ministrija norādīja, ka projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji AF projektiem ir iekļaujami MK noteikumos vai informatīvajos ziņojumos par AF reformu un investīciju īstenošanu, attiecīgi atbildīgajām nozares ministrijām jāievēro MK kārtības rullī noteiktie nosacījumi sabiedrības līdzdalībai. Papildus minētajam FM izstrādātās Vadlīnijas informatīvā ziņojuma vai Ministru kabineta noteikumu izstrādei par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna reformas vai investīcijas ieviešanu³⁸ paredz, ka nozares ministrijām un Valsts kancelejai, izstrādājot investīcijas ieviešanas nosacījumus, nepieciešams iesaistīt biedrības un nodibinājumus, kā arī nozares galvenos sadarbības un sociālos partnerus, lai mazinātu investīciju aizkavēšanās risku, uzsākot oficiālu informatīvā ziņojuma vai MK noteikumu saskaņošanas procesu.

Ekonomikas ministrija, izstrādājot tiesību aktus atbalsta programmu ieviešanai, nodrošināja iespējami plašu sabiedrības un nozares pārstāvju iesaisti. Vienlaikus informācija par visām ES Fondu 2021–2027. gada plānošanas perioda atbalsta programmām un Atveseļošanas fonda atbalsta programmām pieejama Ekonomikas ministrijas tīmekļvietnes sadaļā "ES un fondi"³⁹. Lai nodrošinātu sabiedrības savlaicīgu informētību par plānotajām programmām, Ekonomikas ministrija 2022. gadā organizēja četrus un 2023. gadā arī četrus reģionālos forumus uzņēmējiem, kuros informēja par plānotajām atbalsta programmām un to uzsākšanas laika grafikiem. Kopā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru un Altum organizēti citi sabiedrību izglītojoši pasākumi (semināri, vebināri, vizītes uzņēmumos), kā arī nodrošināta dalība uzņēmējus pārstāvošo lielāko organizāciju (LTRK, LDDK), nozaru asociāciju un biedrību organizētajos pasākumos. Sociālajā platformā Facebook EM ir izveidots īpašs konts "Atbalsts uzņēmējiem"⁴⁰, kur tiek sniegta visa informācija par pieejamo atbalstu uzņēmējiem, īstenota arī komunikācija ar sabiedrību, sniedzot atbildes uz vēstulēm, utt.

³⁸ <https://www.esfondi.lv/normativie-akti-un-dokumenti/atveselosanas-fonds-main/vadlinijas-informativa-zinojuma-vai-ministru-kabineta-noteikumu-izstradei-par-eiropas-savienibas-atveselosanas-un-noturibas-mehanismu-plana-reformas-vai-investicijas-ieviesanu>

³⁹ www.em.gov.lv/lv/es-un-fondi.

⁴⁰ <https://www.facebook.com/atbalstsuznemejiem>

Savukārt par pieejamo atbalstu energoefektivitātes veicināšanai, enerģētiskās neatkarības stiprināšanai aktīva komunikācija tiek īstenota *Facebook* kontā "Dzīvo siltāk"⁴¹ un konkursa "Energoefektīvākā ēka Latvijā" lapā⁴². Aktīvu komunikāciju sociālajos tīklos par EM izstrādāto atbalsta programmu ieviešanu īsteno arī LIAA un Altum.

Izglītības un zinātnes ministrija īsteno 2.3.1.3.i. investīcijas "Pašvadītās IKT speciālistu mācības" ietvaros, uzsākot MK noteikumu projekta izstrādi par investīcijas īstenošanas nosacījumiem, tika organizētas vairākas diskusijas kopā ar nozares nevalstiskajām organizācijām, lai definētu nozares vajadzības un labākos risinājumus problēmsituāciju risināšanai. MK noteikumu projekta sabiedriskajā apspriešanā tika iesaistīti sociālie partneri un nevalstiskās organizācijas. Arī turpmākajā MK noteikumu projekta izstrādes procesā, ņemot vērā saņemtos priekšlikumus un iebildumus projekta uzlabojumiem, plānots organizēt tikšanās ar nozares pārstāvjiem labāko risinājumu definēšanai. VIAA un IZM īsteno 2.3.1.4.i. investīcijas "Individuālo mācību kontu pieejas attīstība" informatīvajā ziņojumā sociālie partneri un NVO jau tika definēti kā konsultatīvie partneri, kas iesaistīti projektā ieviešanas aktivitāšu apspriešanā un izstrādē. 2024. gada februārī ir izveidota starpinstitucionāla darba grupa, kas ietver sociālos partnerus un NVO un kuras mērķis ir iesaistīt nozari pieejas definēšanā un izstrādāt atbilstošus risinājumus.

Labklājības ministrija ir nodrošinājusi sabiedrības pārstāvju (t.sk. biedrību un nodibinājumu) iesaisti Atvērto telpu un noturības mehānisma plāna (turpmāk – AF plāns) investīciju ieviešanas nosacījumu izstrādē, īstenojot sabiedrības līdzdalības procesu. 2022. un 2023. gadā Ministru kabinetā apstiprināti visu piecu LM pārziņā esošo AF investīciju ieviešanas nosacījumi kopumā septiņiem pasākumiem. Atbilstoši sabiedrības līdzdalību regulējošajiem tiesību aktiem sabiedrības pārstāvji izmanto iespēju iesaistīties AF investīciju ieviešanas nosacījumu projektu izstrādē un saskaņošanā, sniedzot viedokli un sekojot līdzi dokumentu virzībai.

Lai sagatavotu atbilstošu piedāvājumu, atsevišķu AF investīciju īstenošanas regulējuma izstrādē notikušas mērķtiecīgas apspriešanās ar ieinteresētajām pusēm. Piemēram, 3.1.2.1.i. investīcijas "Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem" 1. un 2. kārtas ieviešanas nosacījumu izstrādē norisinājušās diskusijas ar biedrībām un nodibinājumiem, kas pārstāv cilvēku ar invaliditāti intereses ("Sustento", "Apeirons"). Savukārt 3.1.2.1.i. 2. kārtas pasākuma "Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai" īstenošanas ietvaros mērķa grupas atbilstības vērtēšanas komisijas sastāvā tiek iesaistītas arī NVO, kas pārstāv personu ar invaliditāti intereses, lai izvērtētu mērķa grupas un mājokļu atbilstību izstrādātajiem kritērijiem atbalsta piešķiršanai.

Tieslietu ministrija sadarbību ar NVO nodrošinājusi Atvērto telpu fonda plāna projekta "Tieslietu akadēmija" ietvaros. Notikusi diskusija ar "Sabiedrību par atklātību – Delna", PROVIDUS, "Apeirons", *Baltic Human Rights Society*, "Sustento" (sabiedrības novērotāju statusā) par tieslietu sistēmā strādājošajiem nepieciešamajām mācību tēmām. Saistībā ar pēdējā laikā aktualizēto jautājumu par vardarbību ģimenē tika konstatēta nepieciešamība organizēt mācības par tēmām, kas īsteno uz vardarbībā cietušā vajadzībām vērstu pieeju tiesu sistēmā. Šo tēmu iekļaušana mācību programmās stiprinātu tiesnešu un prokuroru kompetences dažādu vardarbības veidu atpazīšanu, īpaši vardarbības ģimenē gadījumos, kur upura un varmākas attiecību dinamika mēdz būt maldinoša. Mācības tiesnešiem dotu iespēju nepieļaut cietušā atkārtotu viktimizāciju kriminālprocesa ietvaros, kā arī veidotu tieslietu institūcijām vienotu redzējumu un izpratni par vardarbību, lai veicinātu taisnīguma atjaunošanu un mazinātu vardarbības veicēju nesodāmības sajūtu. Līdz ar to tika uzrunāti trīs potenciālie pakalpojuma sniedzēji: mācību centrs MKB, biedrība "Skalbes" un centrs "Marta". Cenu aptaujas rezultātā tika noslēgts līgums ar pakalpojuma sniedzēju centrs "Marta", kas nodrošina mācības "Uz vardarbībā cietušā vajadzībām vērsta pieeja tiesu sistēmā". 2024. gadā plānots sazināties ar biedrībām "Drošā māja" un "Gribu palīdzēt bēgļiem" un NVO "Baltijas reģiona fonds".

Veselības ministrija īsteno Atvērto telpu fonda plāna investīcijas 4.1.1.3.i. "Atbalsts sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšana, lai nodrošinātu visaptverošu ilgtermiņa integrētu veselības pakalpojumu, mazinātu infekciju slimību izplatību,

⁴¹ <https://www.facebook.com/dzivosiltak/>

⁴² <https://www.facebook.com/energoefektivaka.eka.Latvija>

epidemioloģisko prasību nodrošināšanā" projektu atlases ietvaros 2023. gadā tika piesaistīti apvienības "Apeirons" eksperti, kas informēja visus finansējuma saņēmējus par ieteikumiem vides pieklūstamības risinājumiem ārstniecības iestādēs. Finansējuma saņēmēji, kas Atvaseļošanas fonda atbalstu izmanto vides pieklūstamības uzlabošanai, individuāli konsultējās ar apvienības "Apeirons" ekspertiem, lai nodrošinātu piemērotākos risinājumus dažādām pacientu grupām.

Sabiedrības integrācijas fonds Eiropas Savienības Atvaseļošanas un noturības mehānisma plāna 6.komponentes "Likuma vara" reformu un investīciju virziena 6.3. "Publiskās pārvaldes modernizācija" reformas 6.3.1. "Publiskās pārvaldes modernizācija" 6.3.1.4.i. investīcijas "Nevalstisko organizāciju izaugsme sociālās drošības pārstāvniecībā un sabiedrības interešu uzraudzībā" ietvaros 2023. gadā īstenoja atklātu projektu pieteikumu konkursu "Sabiedrības interešu uzraudzība par ārvalstu investīciju un valsts budžeta finansējuma izlietojumu"⁴³ un "Sabiedrības vismazāk aizsargāto grupu interešu pārstāvniecība sociālās drošības jomā"⁴⁴. Uzsākta projektu īstenošana. Projektu mērķis ir nodrošināt sabiedrības interešu uzraudzību un ievērošanu ārvalstu investīciju un valsts budžeta finansējuma izlietojumā un stiprināt sabiedrības vismazāk aizsargāto grupu interešu pārstāvniecību sociālās drošības jomā pilsoniskajā dialogā ar publisko pārvaldi un lēmumu pieņēmējiem, sākot no nozīmīgu valstiska mēroga investīciju projektu plānošanas un ieviešanas un beidzot ar lokālu vietējo pašvaldību attīstības projektu un iniciatīvu realizāciju iedzīvotāju labklājības un tautsaimniecības attīstības nodrošināšanai.

Satiksmes ministrijā ir izveidota AF projektu īstenošanas uzraudzības komisija, kurā piedalās projektu īstenotāji un nozares eksperti. Tāpat projektu īstenošanas koordinācija notiek SM izveidotajā Rīgas metropoles areāla sabiedriskā transporta sistēmas zaļināšanas reformas darba grupā.

b) nodrošināt jēgpilnu sabiedrības (attiecīgajā jomā strādājošo biedrību un nodibinājumu) uzklauššanu attiecībā uz atbalsta saņemšanu Kohēzijas politikas programmas ietvaros institūciju atbildībā esošajās jomās⁴⁵

Ar ES fondu ieviešanas jomu saistītie jautājumi tiek apstiprināti, izskatīti un uzraudzīti 2021.–2027. gada plānošanas perioda ES fondu uzraudzības komitejā, kurā atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 8. pantam ir nodrošināta atvērta un plaša partnerība, t.sk. NVO, sociālie un sadarbības partneri. Dalībai uzraudzības komitejā iespējams pieteikties/atteikties visa plānošanas perioda laikā gan kā balsstiesīgajiem, gan padomdevējiem. Parāli uzraudzības komitejā ir izveidotas sešas koleģiālas konsultatīvās apakškomitejas atbilstoši 2021.–2027. plānošanas perioda politiskajiem mērķiem. Apakškomitejās izskata (1) uzraudzības komitejā lejamos projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus, (2) ES fondu izvērtējumu jautājumus (3) u.c. jautājumus. Arī apakškomitejas ietvaros tiek nodrošināti maksimāli plaša partnerība ar iespēju pieteikties/atteikties no dalības apakškomitejā visa plānošanas perioda laikā.

Lai nodrošinātu sadarbību ar partneriem, t.sk. no NVO sektora, ievērojot partnerības principu ES finansējuma un ārvalstu finanšu palīdzības ieviešanā un uzraudzībā, kā arī lēmumu pieņemšanā par ES fondu programmas grozījumu, projektu iesniegumu kritēriju apstiprināšanu u.c. investīciju ieviešanas un izvērtēšanas jautājumiem:

- 26.01.2023. Finanšu ministrija organizēja pirmo ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda uzraudzības komitejas sēdi, kurā tika pieņemti nozīmīgi lēmumi, lai uzsāktu jaunā plānošanas perioda

⁴³ www.sif.gov.lv/lv/konkurss-sabiedrības-interesu-uzraudzība-par-arvalstu-investīciju-un-valsts-budzeta-finansejuma-izlietojumu

⁴⁴ www.sif.gov.lv/lv/konkurss-sabiedrības-vismazāk-aizsargāto-grupu-interesu-parstavniecība-socialas-drosības-joma

⁴⁵ Atbilstoši Ministru prezidenta A. K. Kariņa 2021. gada 26. augustā Memoranda padomes sēdē izteiktajam acinājumam Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes 2021. gada 26. augusta ārkārtas sēdē. Sēdes protokols (pieejams www.mk.gov.lv/lv/media/10858/download) un Ministru prezidenta 07.09.2021. rezolūcija Nr. 2021-1.1.1./50-50.

investīcijas tautsaimniecībā pēc iespējas ātrāk (tostarp apstiprināta vienotā projektu iesniegumu atlases metodika, vienotie atlases kritēriji, kā arī pirmie investīciju konkursu projektu vērtēšanas kritēriji, ES fondu izvērtēšanas plāns);

- 3.11.2023. organizēta otrā ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda uzraudzības komitejas sēde, diskutējot ar partneriem, t.sk. NVO, par aktuāliem 2021–2027. gada plānošanas perioda jautājumiem;
- 06.12.2023. organizēta ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda uzraudzības komitejas sēde par aktuāliem jautājumiem plānošanas perioda noslēguma posmā;
- 2023. gadā kopumā organizētas 36 apakškomiteju sēdes visos sešos politikas mērķos, kurās ar sadarbības partneriem, t.sk. NVO, ir izdiskutēti projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji un citi materiāli;
- 2023. gadā abu ES fondu plānošanas periodu ietvaros nodrošināta aktīva partneru līdzdalība uzraudzības komitejas rakstisko procedūru veidā izskatot un apstiprinot projektu iesniegumu atlases kritērijus, ES fondu plānošanas dokumentu grozījumus, 2014.–2020. gada plānošanas perioda īstenošanas ziņojumu. Kopumā organizētas 23 ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda rakstiskās procedūras un 5 ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda rakstiskās procedūras;
- pēc FM iniciatīvas virzītā MK lēmumā par Šveices sadarbības programmas otrā perioda īstenošanu nozaru ministrijām, izstrādājot programmas 1. un 2. kārtas iesniegumu un programmas ieviešanas nosacījumus, uzdots nodrošināt sabiedrības līdzdalību, t.sk. informējot vai iesaistot attiecīgās nozarēs darbojošās nevalstiskās organizācijas un sociālos partnerus, konsultējoties arī ar Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomi.

Finanšu ministrija nodrošināja Ministru prezidenta rezolūcijas par jēgpilnu attiecīgajā jomā strādājošo biedrību un nodibinājumu iesaisti MK noteikumu izstrādē par specifisko atbalsta mērķu (turpmāk – SAM) īstenošanu, ietverot minēto nosacījumu Finanšu ministrijas izstrādātajā metodikā Nr. 3.1. “Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda plus, Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda projektu iesniegumu atlases metodika 2021.–2027. gadam”⁴⁶, kā arī FM iekšējā procedūrā, atbilstoši kurai tiek pārbaudīti atbildīgo iestāžu izstrādātie MK noteikumi par SAM īstenošanu un to anotācijās iekļautā informācija, tādējādi vienlaikus arī gūstot pārliecību par minētās Ministru prezidenta rezolūcijas izpildi. Tāpat arī nevalstisko organizāciju un sadarbības partneru iesaiste AF un Kohēzijas politikas programmu ietvaros veikto investīciju uzraudzībā tiek nodrošināta caur Finanšu ministrijas sagatavotajiem informatīvajiem ziņojumiem par ES fondu aktualitātēm, tādējādi dodot iespēju nevalstiskajām organizācijām un sadarbības partneriem sniegt savus komentārus un priekšlikumus.

Labklājības ministrija nodrošināja sabiedrības pārstāvju – labklājības jomā strādājošo biedrību un nodibinājumu – iesaisti 2021.—2027. gada ES fondu plānošanas perioda SAM pasākumu ieviešanas nosacījumu izstrādē. 2023. gadā MK apstiprināti kopumā 13 ES fondu SAM pasākumu ieviešanas nosacījumi, kuru izstrādē bijušas iesaistītas NVO. Atbilstoši sabiedrības līdzdalību regulējošajiem tiesību aktiem sabiedrības pārstāvji izmanto iespēju iesaistīties SAM pasākumu ieviešanas nosacījumu projektu izstrādē un saskaņošanā, sniedzot viedokli un sekojot līdzi dokumentu virzībai.

Atsevišķu SAM pasākumu ieviešanas nosacījumu izstrādē ir organizētas arī tematiskas diskusijas ar NVO, potenciālo projektu iesniedzēju un mērķa grupu tiesību pārstāvjiem un pakalpojumu nodrošinātājiem, lai uzklautu viedokļus un diskutētu par atbilstošākiem konkrētās investīcijas nosacījumiem (piemēram, 4.3.1.2. pasākuma “Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana, tuvinot valsts sociālās aprūpes centru filiāles kopienā sniegtajiem (ģimeniskai videi pietuvinātiem) pakalpojumiem”, 4.4.1.1. pasākuma “Atbalsts jaunām

⁴⁶ <https://www.esfondi.lv/normativie-akti-un-dokumenti/2021-2027-planosanas-periods/eiropas-rejonalas-attistibas-fonda-eiropas-sociala-fonda-plus-kohezijas-fonda-un-taisnigas-parkartosanas-fonda-projektu-iesniegumu-atlases-metodika-2021-2027-gadam>

pieejam sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanā” un 4.3.6.4. pasākuma “Atbalsta instrumentu izstrāde un ieviešana ģimenes funkcionalitātes stiprināšanai” 1. kārtas ieviešanas nosacījumu izstrādē).

2021.–2027. gada ES fondu plānošanas periodā biedrības un nodibinājumi var saņemt atbalstu kā projekta iesniedzēji vairākos LM pārziņā esošajos ES fondu SAM pasākumos: 4.3.4.2. pasākumā “Atbalsta pasākumi diskriminācijas riskam pakļautajām grupām vienlīdzīgu iespēju un tiesību realizēšanai dažādās dzīves jomās” (MK noteikumi izstrādes procesā), 4.3.6.4. pasākuma “Atbalsta instrumentu izstrāde un ieviešana ģimenes funkcionalitātes stiprināšanai” 1. kārtā (MK noteikumi izstrādes procesā), 4.3.5.1. pasākumā “Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamības palielināšana” (MK noteikumi izstrādes procesā) un 4.4.1.1. pasākumā “Atbalsts jaunām pieejām sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanā (inovācijas)” (2023. gada 19. decembrī apstiprināti MK noteikumi Nr. 820). Minēto pasākumu ietvaros tiks atbalstīti tādi NVO projektu iesniegumi, kuros paredzētās darbības un plānotais atbalsts mērķa grupas personām atbildīs MK noteikumiem par attiecīgās programmas īstenošanas nosacījumiem.

Tieslietu ministrija attiecīgajā jomā strādājošās biedrības iesaistīja normatīvā regulējuma izstrādē: 1) Ministru kabineta noteikumu projekta "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.- 2027. gadam 4.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem pakalpojumiem; pilnveidot sociālās aizsardzības sistēmas, tostarp veicināt sociālās aizsardzības pieejamību; uzlabot ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu pieejamību, efektivitāti un izturētspēju" 4.3.5.5. pasākuma "Pieeja tiesiskumam" īstenošanas noteikumi" izstrādē 2023. gadā. Piedalījās Sertificētu mediatoru padome. Padome sniedza ieguldījumu vajadzību un nepieciešamo risinājumu formulēšanā; 2) Ministru kabineta 2023. gada 13. jūlija noteikumu Nr. 405 "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.3.4. specifiskā atbalsta mērķa "Sekmēt aktīvu iekļaušanu, lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas, nediskriminēšanu un aktīvu līdzdalību, kā arī uzlabotu nodarbināmību, jo īpaši attiecībā uz nelabvēlīgā situācijā esošām grupām" 4.3.4.6. pasākuma "Resocializācijas pakalpojumu probācijas klientiem pilnveidošana un taisnīguma atjaunošanas pieeju attīstība, veicinot probācijas klientu aktīvu līdzdalību sabiedrības procesos un radot priekšnosacījumus viņu veiksmīgai iekļaušanai un nodarbināmībai" īstenošanas noteikumi" izstrādē tika iesaistīta biedrība "Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija" (turpmāk - LSUA). Valsts probācijas dienests uzrunāja LSUA iesaistei projektā, apsverot sadarbību. Tika saņemts nepieciešamais LSUA pārstāvju atbalsts un informācija tiesību akta projekta izstrādē, projekta darbību precizēšanā; 3) Ministru kabineta 2023. gada 5. decembrī noteikumu Nr. 726 "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.3.4. specifiskā atbalsta mērķa "Sekmēt aktīvu iekļaušanu, lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas, nediskriminēšanu un aktīvu līdzdalību, kā arī uzlabotu nodarbinātību, jo īpaši attiecībā uz nelabvēlīgā situācijā esošām grupām" 4.3.4.7. pasākuma "Nodarbinātības priekšnosacījumu nodrošināšana ieslodzītajiem, pilnveidojot resocializācijas sistēmas efektivitāti, sekmējot bijušo ieslodzīto iekļaušanos, vienlīdzīgas iespējas un aktīvu līdzdalību" īstenošanas noteikumi" izstrādē. TAP portālā par Resocializācijas politikas pamatnostādņēm 2021.–2027. gadam, kā arī par Ministru kabineta noteikumiem NVO bija iespēja izteikties sabiedrības līdzdalības laikā, ko sabiedrības pārstāvji neizmantoja.

Veselības ministrija plāno 2024. gadā izstrādāt nosacījumus NVO iesaistei veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu īstenošanā ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda SAM 4.1.2. pasākuma Nr. 4.1.2.8 "Nevalstisko organizāciju iesaiste veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu īstenošanā" ietvaros.

ES fondu uzraugi

Viens no atbalstītajiem projektiem ("ES fondu uzraugi") ir tieši saistīts ar Eiropas Savienības fondu uzraudzību. tā ietvaros 7 Latvijas organizācijas (**PROVIDUS**, Latvijas Sociālās Uzņēmējdarbības asociācija, Alianse Pārnozaru Ilgtspējīgai attīstībai, Latvijas Neredzīgo biedrība, Latvijas Kvalitātes biedrība, Latvijas Lauku forums un Latvijas vācu savienība) saņem atbalstu darbam ES fondu uzraudzības padomēs, kā arī

izstrādā priekšlikumus un metodikas, lai ES fondu programmēšana un izlietošana kļūtu sabiedrībai pārskatāmāka.

3.4. Izglītojoši semināri pilsoniskajai sabiedrībai par TAP portāla izmantošanas iespējām

Valsts kanceleja organizējusi divus praktikumus sadarbībā ar biedrību "Latvijas Pilsoniskā alianse":

- 2022. gada 30. martā "NVO iespējas TAP portālā" ([Video](#));
- 2024. gada 19. janvārī "NVO iespējas TAP portāla publiskajā vidē" ([Video](#)).

3.5. Deliberatīvo diskusiju modeļa izveide, sākotnējās diskusijas un deliberatīvo formu tālākā attīstība

Kultūras ministrija sadarbībā ar domnīcu PROVIDUS rīkoja divus sabiedrības iesaistes pasākumus, kuri bija balstīti deliberatīvās demokrātijas metodēs:

- 2022. gadā "Ko darīt, lai Latgales iedzīvotāji vairāk izmantotu Latvijas žurnālistu veidotu saturu?";
- 2023. gadā "Kā Latvijas sabiedrībai kļūt saliedētākai un pilsoniski aktīvākai?".

Otrā deliberatīvā pasākuma ziņojums tika izmantots, lai Kultūras ministrija sagatavotu melnrakstu Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības plānam 2024.–2027. gadam (2024. gadā tika nodots sabiedriskajā apspriešanā). Šajā plānā atrodamas biežas atsauksmes uz deliberatīvā pasākuma rekomendācijām.

2022. gadā PROVIDUS izveidoja informatīvu materiālu par to, kā noorganizēt deliberatīvu pasākumu, kas ir pieejams PROVIDUS mājaslapā un noder katrai organizācijai, kurai ir vajadzība izmantot šādu iedzīvotāju iesaistes metodi (<https://providus.lv/raksti/informativs-materials-ka-noorganizet-deliberativu-pasakumu>).

Lai turpinātu popularizēt deliberatīvās iedzīvotāju iesaistes metodes, PROVIDUS 2023. gada 28. februārī noorganizēja tiešsaistes semināru "Kā valsts iestādēm un NVO uzrunāt tādu sabiedrības grupu pārstāvjus, kuri parasti uz konsultācijām nenāk?" Semināra ietvaros PROVIDUS dalījās ar pieredzi, kā meklēt sabiedrībai reprezentatīvu dalībnieku sastāvu deliberatīvajiem pasākumiem. Kopā seminārā piedalījās 71 dalībnieks no dažādām valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī NVO.

2020. gadā OECD publicēja **11 deliberatīvo procesu lēmumu pieņemšanā labās prakses principus**,⁴⁷ bet 2023. gadā OECD izveidoja deliberatīvo procesu datubāzi.⁴⁸

Ievērojot uzkrāto Latvijas un starptautisko pieredzi un apstiprinātos starptautiskos principus, 2024. – 2025. gadā notiks darbs pie deliberatīvo diskusiju modeļa izveides.

3.6. NVO klasifikatora izveide pa darbības jomām, kas ļauj identificēt organizācijas dažādās jomās vai organizācijas, kuras pārstāv noteiktas mērķa grupas

2024. gada 22. februārī Saeimā pieņēma grozījumus Biedrību un nodibinājumu likumā, kas paredz **biedrībām un nodibinājumiem obligātu pienākumu norādīt savu darbības jomu**. Prasība stāsies spēkā 2024. gada 1. jūlijā.

⁴⁷ OECD (2020), Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/339306da-en>; skatīt - Good practice principles for deliberative processes for public decision making, 118. lapā.

⁴⁸ OECD Deliberative Democracy Database. Pieejama: <https://www.oecd.org/gov/innovative-citizen-participation-and-new-democratic-institutions-339306da-en.htm>

Saskaņā ar minētajiem grozījumiem Biedrību un nodibinājumu likumā, Ministru kabinetam līdz 2024. gada 30. jūnijam vēl ir jāizdod noteikumi par darbības jomu klasifikāciju.⁴⁹ Tieslietu ministrija darbu pie klasifikatora izveides turpina, konsultējoties ar iesaistītajām institūcijām (Finanšu ministriju, Valsts ieņēmumu dienestu, Uzņēmumu reģistru), kā arī ar nevalstisko sektoru (PROVIDUS, LPA).

LPA 2023. gada augustā rīkoja apspriedi ar biedrību un nodibinājumu pārstāvjiem par Tieslietu ministrijas sagatavoto Ministru kabineta noteikumu projektu "Biedrību un nodibinājumu darbības jomas", apkopojot organizāciju viedokļus par MK noteikumu projektu, un iesniedzot atgriezenisko saiti Tieslietu ministrijai.

⁴⁹ <https://likumi.lv/ta/id/350312-grozijumi-biedribu-un-nodibinajumu-likuma>

2. rīcības virziens: Valsts institūciju darba sabiedrības interesēs atklātība un caurskatāmība

4. apņemšanās: Valstij sazināties ar sabiedrību skaidrā un cilvēkiem saprotamā valodā, skaidrot lēmumus un sarežģītas tēmas, uzsverot ieguvumus

Kopsavilkums

2023. gadā Valsts administrācijas skolā izstrādātas mācības "Saprotama, vienkārša un skaidra valoda valsts pārvaldē – efektīva saziņa ar sabiedrību". 2025. gadā notiks vienota valsts pārvaldes komunikācijas kampaņa, lai veicinātu atvērtību un skaidrotu sabiedrībai aktuālas tēmas. Uzlabots tiesiskais regulējums pieklūstamības jomā, kas stāsies spēkā 2025. gadā. Līdz ar jauno regulējumu cilvēku ar invaliditāti ikdiena kļūs ērtāka. Valsts kanceleja turpina 2020. gadā izveidotās Valsts un pašvaldību tīmekļvietņu vienotās platformas attīstību, kura nosaka vienotus tīmekļvietņu standartus arī pieklūstamības jomā. Šī apņemšanās vērsta uz aktīvāku un iekļaujošāku komunikāciju ar iedzīvotājiem ikdienā. Ministrijas sniegušas piemērus to ikdienas darbam, informējot sabiedrību par aktualitātēm nozarēs. Vispusīga informācija par dažādām nozarēm ir pieejama LV portālā. LV portāla pieredze arī liecina, ka iedzīvotājus visvairāk interesē sociālie un ekonomiskie jautājumi, piemēram, pensijas, algas, nodokļu joma.

4.1. Treniņu cikls "Saprotama un vienkārša valoda valsts pārvaldē – efektīva komunikācija ar sabiedrību"

2023. gadā Valsts administrācijas skolā izstrādāts e-kurss "**Saprotama un vienkārša valoda valsts pārvaldē – efektīva komunikācija ar sabiedrību**". Tas ir pieejams apguvei no 2023. gada decembra. E-kursa mērķis ir uzlabot valsts pārvaldes darbinieku prasmes sazināties ar sabiedrību.

E-kurss sastāv no 6 lekcijām (45 min.).

E-kursa lekcijās aptvertas šādas tēmas:

- uzticību veidojoša komunikācija valsts pārvaldē,
- rakstiskā saziņa,
- mutiskā saziņa,
- uzstāšanās prasmes,
- argumentācijas prasmes,
- vieglā un vienkāršā valoda.

Tiem, kuri ir apguvuši šo e-kursu, ir iespēja apgūt praktiskās iemaņas rakstiskās komunikācijas uzlabošanai **darbnīcā "Rakstiskās saziņas darbnīca"**. E-kursu aicināts apgūt ikviens valsts pārvaldē nodarbinātais, kura darba pienākumi ietver saziņu ar sabiedrību. Piemēram, no Valsts meža dienesta dalību pieteikuši 48 darbinieki.

2024. gadā minēto e-kursu nepieciešams apgūt visu ministriju pārstāvjiem, kuri 2025. gadā iesaistīsies šī plāna 4.3. pasākuma īstenošanā (starpnozaru aktivitātē).

Metodiskie materiāli valsts pārvaldes efektīvākai saziņai ar sabiedrību

Izdota rokasgrāmata par efektīvu pretošanos informācijas manipulācijām un dezinformācijai

2022. gada jūlijā izdota Valsts kancelejas rokasgrāmata par efektīvu pretošanos informācijas manipulācijām un dezinformācijai.

Rokasgrāmatu veido trīs nodaļas:

1.nodaļa skaidro atpazīt Kremļa biežāk lietotās manipulācijas metodes un paņēmienus informatīvajā telpā, vienlaikus piedāvājot to ilustratīvus piemērus.

2.nodaļa piedāvā gan terminu skaidrojumu, gan informatīvās telpas apdraudējumu ietekmes skalu, gan praktiskus ieteikumus rīcībai indivīdu, institūciju un valsts līmenī.

3. nodaļā ir 51 pret Latviju visbiežāk lietotais Kremļa dezinformācijas vēstījums un to zinātnē, faktos un pētījumos balstītie atspēkojumi.

Rokasgrāmata prioritāri paredzēta valsts pārvaldē strādājošajiem un pastarpināti jebkuram Latvijas iedzīvotājam. Rokasgrāmata ietver praktiskās zināšanas un ieteikumus, lai iesaistītos valsts informatīvās telpas aizsardzībā un drošības stiprināšanā.

Valsts kanceleja ir darījusi pieejamu plašākai sabiedrībai rokasgrāmatas digitālo versiju. Drukātā formā rokasgrāmata ir pieejama Latvijas publiskajās bibliotēkās [Rokasgrāmata pret dezinformāciju | Ministru kabinets \(mk.gov.lv\)](https://mk.gov.lv).

Vieglās valodas vadlīnijas valsts pārvaldei izstrādātas 2022. gadā, kad arī organizētas vairākas praktiskas mācības valsts pārvaldes komunikācijas speciālistiem. Valsts kanceleja pakāpeniski attīsta satura pieejamību vieglajā valodā mk.gov.lv mājas lapā un sociālajos tīklos. Aktuālas ir 2017. gadā Valsts kancelejas izstrādātās **Vēstuļu rakstīšanas vadlīnijas**.

Tieslietu ministrijas iekšīklā publicēta informācija ar metodiskajiem materiāliem, tai skaitā pieejams, piemēram, ministrijas 2023. gada 28. decembra rīkojums Nr.1-1/268 "Par vienotiem atzinumu rakstīšanas principiem un Tieslietu ministrijas publisko komunikāciju tiesību aktu portālā", ar kuru tai skaitā paredzēts nodrošināt vienotu Tieslietu ministrijas publisko komunikāciju TAP portālā. **Finanšu ministrijas** darbiniekiem popularizēti metodiskie materiāli un noderīga informācija par politikas veidošanu, līdzdalības iespējām un novērtēšanu, pretošanos dezinformācijai.

VID un CFLA mērķtiecīgi veicina darbinieku prasmes un iemaņas saziņai ar sabiedrību:

- VID izmanto vienotus metodiskos materiālus saziņai ar sabiedrību – vadlīnijas efektīvai rakstveida saziņai ar klientiem (apstiprinātas ar VID 10.01.2022. rīkojumu Nr.5), vadlīnijas "Valsts ieņēmumu dienesta publiskās komunikācijas materiālu dizains" (apstiprinātas ar VID 17.06.2022. rīkojumu Nr. 155), "Par dokumentu un dokumentu atvasinājumu izstrādes un noformēšanas un elektroniskās saziņas veidošanas prasībām Valsts ieņēmumu dienestā" (ar VID 16.11.2022. rīkojumu Nr. 306 apstiprināts dokuments), "Elektroniskās sarakstes ar klientiem uzraudzības vadlīnijas" (apstiprinātas ar VID 24.01.2023. rīkojumu Nr. 30);
- VID nodrošina regulāru uzraudzību pār saziņu ar klientiem, vērtējot atbilstību izstrādātajiem kvalitātes rādītājiem;
- Nodokļu jomā 2022. gadā veikti 210 iekšējās kontroles pasākumi un 2023. gadā 212 iekšējās kontroles pasākumi par elektroniskās sarakstes ar klientiem atbilstību dokumentu noformēšanas un vadlīniju prasībām un telefoniskās saziņas ar klientiem kvalitātes uzraudzība, tiek vērtēta arī mērķauditorijai atbilstošas valodas lietošana elektroniskajā un telefoniskajā saziņā;
- VID organizētas mācības "Lietišķā sarakste" par aktualitātēm dokumentu sagatavošanā, biežāk novērotajām neprecizitātēm un kļūdām, piedāvājot iespējamus variantus efektīvākas saziņas noformēšanai.

CFLA darbinieku izglītošanai un informēšanai pastāvīgi izmanto iekšējās komunikācijas kanālus, kā arī organizē mācības. Jauno darbinieku apmācībās īpaša uzmanība tiek veltīta atvērtas un pilsoniskas sabiedrības attīstības veicināšanai, darbiniekam veicot arī ikdienas pienākumus CFLA funkciju kontekstā. Tiek nodrošināta regulāra CFLA pakalpojumu kvalitātes kontrole, organizējot ikgadēju klientu aptauju, saziņa klientiem pastāvīgi ir pastāvīgā fokusā.

4.2. Pieklūstamības principu un prasību iedzīvināšana valsts pārvaldes komunikācijā ar sabiedrību

2022. gadā Labklājības ministrija sadarbībā ar biedrībām “Sustento” un “Apeirons” izveidoja informatīvu video ar ieteikumiem pieklūstamas vides veidošanai.⁵⁰ (ESF projekta Nr.10.1.2.0/18/TP/007 “Tehniskā palīdzība sabiedrības informēšanai labklājības jomā (2.kārta)” ietvaros).

Par vides pieklūstamības prasībām un labās prakses piemēriem tās nodrošināšanai cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem Labklājības ministrija informēja ar būvniecību, vides plānošanu un attīstību saistītus speciālistus, ES fondu projektu īstenotājos, darba devējus u.c.

Pašvaldību sociālajiem dienestiem un sociālajos tīklos izplatīti informatīvi materiāli ar aicinājumu pieteikties iespējai bez maksas uzlabot savas dzīvesvietas pieklūstamību. Tas ir darīts no Atvērto fondu līdzekļiem finansēta projekta ietvaros, kura mērķis ir uzlabot dzīves kvalitāti 268 cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, kas pārvietošanās nolūkos ikdienā izmanto kādu tehnisko palīgīdzekli, sniedzot iespēju cita starpā iesaistīties sabiedriskajā dzīvē, piemēram, doties uz mācībām, darbu.

Pilnveidots tiesiskais regulējums pieklūstamības jomā, pārņemot ES direktīvas prasības, kas veicina preču un pakalpojumu ērtu lietošanu cilvēkiem ar funkcionēšanas ierobežojumiem (regulējums spēkā stāsies 2025. gada 28.jūnijā): Preču un pakalpojumu pieklūstamības likums (pieņemts 16.03.2023.); Grozījumi Publisko iepirkumu likumā (pieņemts 16.03.2023.); Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā (pieņemts 16.03.2023.); Grozījumi likumā "Par atbilstības novērtēšanu" (pieņemts 16.02.2023.); Elektronisko sakaru likums (pieņemts 14.07.2022.) Ministru kabineta noteikumu projekts "Preču un pakalpojumu pieklūstamības prasības" ([projekts TAP portālā](#)).⁵¹

Līdz ar jauno regulējumu cilvēku ar invaliditāti ikdiena kļūs ērtāka. Proti, ja personai ir ierobežota kāda no sensorajām spējām, precīzi vai pakalpojumu varēs lietot, izmantojot citu sensoro kanālu. Piemēram, rindas kārtas numuriņu mašīnām būs jānodrošina informācija vienlaicīgi teksta un audio formātā (teksta-runas tehnoloģija), iespēja palielināt burtus un krāsu kontrastu (nepieciešams cilvēkiem ar pasliktinātu redzi), ierīce ļaus lietot palīgtehnoloģijas, t.sk. ievietot personiskās austiņas (svarīgi cilvēkiem, kam pasliktināta dzirde), ierīces augstums būs piemērots cilvēkiem riteņkrēslā, ierīcei būs jānodrošina iespēja pagarināt transakcijas laiku (cilvēkiem ar uztveres grūtībām vai garīga rakstura traucējumiem) un brīdinās lietotāju gan audio, gan teksta veidā. Tāpat ierīce būs jāprojektē tā, lai tās neizraisītu gaismjutīguma lēkmes (nepieciešams cilvēkiem ar epilepsiju, autismu). Ieguvums no šādām ierīcēm būs ne tikai cilvēkiem ar invaliditāti, bet, piemēram, cilvēkam, kas mēģina dzirdēt ceļošanas informāciju trokšņainā dzelzceļa stacijā, vai cilvēks ar sliktu redzi varēs displejā palielināt tekstu.

Ministriju paveiktais par pieklūstamību nozarēs:

Ministrijas ikgadēji aktualizē pieklūstamības paziņojumu to tīmekļvietnēs. Tā būtība ir pārliecināties, ka iedzīvotāji ar funkcionēšanas ierobežojumiem spēj uztvert un saprast informāciju tīmekļvietnēs.

Aizsardzības ministrijas mājaslapai tiks izstrādāta “vieglās valodas” funkcija. Tāpat ministrijas sadarbības rezultātā ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku un Vieglās Valodas aģentūru buklets “Kā rīkoties krīzes gadījumā” ir “iztulkots” vieglajā valodā, lai nodrošinātu pēc iespējas plašāku sabiedrības izpratni.

⁵⁰ Minētais video ir pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=Anfkt56rX8>. Uz to ved arī saite Labklājības ministrijas tīmekļvietnē: <https://www.lm.gov.lv/lv/video-materials-par-pieklustamas-vides-veidosanu-10112022>.

⁵¹ Jaunās pieklūstamības prasības attieksies uz šādām preču un pakalpojumu grupām – datoriem, planšetēm, viedtālruniem un to operētājsistēmām, pašapkalpošanās termināļiem. Arī uz elektroniskajām grāmatām un to elektroniskajiem lasītājiem, banku pakalpojumiem, elektronisko tirdzniecību (t.i., iepirkšanos internetā). Jaunās prasības būs jāpielāgo arī publiskiem iepirkumiem, pārvadājumu pakalpojumiem, patērētāju galiekārtām elektronisko sakaru pakalpojumiem un elektronisko sakaru pakalpojumiem, kā arī ārkārtas izsaukuma tālrunim 112.

CSP izveidotajā digitālajā karšu pārlūkā leģendas krāsu izvēlē ir pieejami krāsu palete, kas ir piekļūstama (atšķirama) arī personām ar krāsu redzes traucējumiem.

Valsts kanceleja turpina 2020. gadā izveidotās Valsts un pašvaldību tīmekļvietņu vienotās platformas attīstību. Valsts pārvaldes tīmekļvietnes projekta ietvaros tiek veidotas pēc vienotiem standartiem, tostarp piekļūstamības jomā. Valsts kanceleja sniedz mājas lapu administratoriem labās prakses padomus un konsultatīvu atbalstu par funkcionalitātes izmantošanu, tai skaitā lapas administrēšanu tā, lai tā atbilstu piekļūstamības prasībām.

Valsts kanceleja turpina sadarbību ar zīmju valodas tulkiem, nodrošinot tulkojumu zīmju valodā preses konferencēs un citos sabiedrībai nozīmīgos notikumos.

Lai izpētītu, kāda ir piekļūstamība kultūras pakalpojumiem, **Kultūras ministrija 2023. gadā ir pasūtījusi Pētījums par kultūras infrastruktūras un pakalpojumu piekļūstamību Latvijā.** Pētījuma rezultāti taps pieejami 2024. gada martā.

Satiksmes ministrijā darbojas **Mobilitātes, vienlīdzības un piekļūstamības konsultatīvā padome.** Tā sniedz konsultācijas personu mobilitātes vienlīdzības un piekļūstamības politikas veidošanas procesā, veicina mērķgrupas pārstāvošo NVO un pasažieru pārvadājumu jomā iesaistīto transporta nozares un citu institūciju sadarbību. Padome apzina problēmas personu tiesībās mobilitātes vienlīdzības nodrošināšanā un sniedz priekšlikumus to risināšanai

Nodrošinātas šādas piekļūstamības iespējas Tieslietu ministrijas tīmekļvietnē:

- pārvietot kursoru, izmantojot tikai tastatūru;
- tuvināt saturu 100%, 150% vai 200%;
- mainīt kontrastu;
- lielākajā daļā tīmekļvietnes izmantot ekrānlasītājus (ieskaitot JAWS, NVDA un VoiceOver jaunākās versijas);
- klausīties rakstītu saturu;
- pārveidot audio saturu tekstā;
- lasīt saturu vieglajā valodā.

Ik gadus **Tieslietu ministrija** veic savas tīmekļvietnes novērtējumu, lai gūtu priekšstatu par tās lietošanas ērtumu cilvēkiem ar dažādām vajadzībām. Paziņojumā iekļauta informācija par saziņu tīmekļvietnes nepilnību vai citu jautājumu gadījumā. Ministrijas tīmekļvietne pēdējo reizi tika izvērtēta 03.01.2023.

Veselības ministrijas tīmekļvietne 2023. gadā izvērtēta (izmantojot Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavotās “Vadlīnijas iestāžu tīmekļvietnēm noteikto piekļūstamības prasību ievērošanas ietekmes izvērtēšanai un nesamērīgā sloga pamatošanai”), secinot, ka tīmekļvietne daļēji atbilst Ministru kabineta 2020. gada 14. jūlija noteikumiem Nr. 445 "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā". Veselības ministrija ir iecerējusi veikt pasākumus, lai pilnveidotu piekļūstamības prasību ievērošanu, t.i., turpmāk Veselības ministrijas tīmekļvietnē www.vm.gov.lv publicējot raksta attēlu, katram tiks pievienots alternatīvais teksts. Savukārt, VM tīmekļvietnē www.vm.gov.lv (galvenajā lapā) izmantoto krāsu dizainu Veselības ministrija nevar mainīt, jo tas ir iebūvēts, izstrādājot VM tīmekļvietni.

VARAM tiek veiktas konsultācijas ar Labklājības ministrijas un Tieslietu ministrijas ekspertiem par vienlīdzīgu iespēju horizontālās prioritātes izvērtēšanu, gan organizējot kapacitātes stiprināšanas pasākumus, lai cita starpā nodrošinātu vides un informācijas piekļūstamību pasākuma dalībniekiem, gan piesaistot speciālistus pasākumos, lai pasākuma dalībniekus informētu par vienlīdzīgu iespēju principu piemērošanu konkrētā pasākuma satura kontekstā.⁵²

⁵² Īstenojot VARAM atbildībā esošo ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 5.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un

Zemkopības ministrija un tās iestādes regulāri uzlabo sabiedrības pārstāvjiem piekļūstamības iespējas, bet pie šiem jautājumiem vēl ir nopietni jāstrādā, lai uzlabotu cilvēku ar speciālajām vajadzībām fizisku piekļuvi institūcijām.

4.3. Nozaru atvērtās pārvaldības dialogi – "Saprotami par sarežģīto. Izproti sabiedrības ieguvumus un iesaisties!"

Kopīga "Saprotami par sarežģīto" komunikācija tiks īstenota 2025. gadā, ņemot vērā, ka šim mērķim piešķirts valsts budžeta finansējums.

2024. gadā Valsts kanceleja **apkopo tēmas**, kuras katrā nozarē ir visaktuālāk skaidrot sabiedrībai. Tiek gatavota kopīga "Saprotami par sarežģīto" komunikāciju 2025. gadā kopā ar nozaru ministrijām un NVO.

4.4. Aktīva un iekļaujoša komunikācija ar iedzīvotājiem un informācijas nodošana sabiedrībai mūsdienīgā un saprotamā veidā

Aizsardzības ministrija veic tiešo komunikāciju ar sabiedrību publiskajos pasākumos, skaidrojot drošības aktualitātes. Aizsardzības ministrijas sadarbības partneri nevalstiskajā sektorā ir organizācijas, kuru darbības jomas ir sabiedrības informēšana un diskusijas veicināšana par Latvijas drošības un aizsardzības politikas jautājumiem, Latvijas dalību NATO, dažādiem starptautisko attiecību un starptautiskās drošības jautājumiem. NVO veic aizsardzības nozarei aktuālu jautājumu pētniecību, iedzīvotāju informēšanu un izglītošanu par valsts militārās vēstures jautājumiem, kā arī popularizē Nacionālos bruņotos spēkus. Visa gada garumā Aizsardzības ministrija turpināja informēt sabiedrību par drošības aktualitātēm un rīcību krīzes situācijās, popularizējot bukletu "Kā rīkoties krīzes gadījumā", lai tādējādi veicinātu sabiedrības zināšanas par rīcību krīzes situācijās un informētu par visaptverošu valsts aizsardzību. Tika publicētas ziņas, intervijas, viedokļraksti, foto, video u.c. materiāli. Aktīva komunikācija tika nodrošināta arī aizsardzības nozares sociālo mediju kontos, lai sasniegtu pēc iespējas lielāku jauniešu auditoriju VAD jautājumā (*Facebook, Youtube, TikTok, Instagram*).

Ārlietu ministrija ikdienas komunikācijā informē sabiedrību par ārpolitikas prioritātēm un aktuālajiem jautājumiem. Ministrija komunikācijā ar sabiedrību izmanto preses konferences, tikšanās ar noteiktām sabiedrības grupām, tiek uzturēts regulārs dialogs, kā arī īstenotas vairākas tematiskās kampaņas. Lai apzinātu mērķa grupas raksturojošās iezīmes un veicinātu izpratni par diasporas organizācijām, ministrija noslēdza sadarbības līgumu ar Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Diasporas un migrācijas pētījumu centru par pētījumu⁵³ veikšanu:

- **2022. gadā** - "Latvijas profesionāļu iesaiste diasporas diplomātijā un tīklojuma diplomātijas potenciāls" (iesaiste - vadošās diasporas organizācijas, cilvēki ar pieredzi starptautiskās organizācijās un cilvēki, kas Latvijā plāno attīstīt sadarbību ar starptautiskajās organizācijās strādājošiem diasporas profesionāļiem); un "Latvijas diasporas ekonomiskā sadarbība" (iesaiste - Latvijas diasporas uzņēmēji un augsta līmeņa profesionāļi);
- **2023. gadā** - "Diasporas organizāciju kapacitātes un vajadzību pētījums" (iesaiste – diasporas organizācijas, neformālās grupas) un "Diasporas mediju pētījums" (iesaiste – diasporas mediju pārstāvji).

Ekonomikas ministrija regulāri informē sabiedrību, sniedzot informāciju plašsaziņas līdzekļiem, aktīvi piedaloties dažādos elektronisko plašsaziņas līdzekļu raidījumos, par izstrādē esošajiem normatīvo aktu projektiem un valdības pieņemtajiem lēmumiem, skaidrojot normatīvo aktu saturu un piemērošanu, t.sk. par ES līdzfinansētām atbalsta programmām, kā arī citiem EM kompetencē esošajiem jautājumiem.

drošības veicināšana pilsētu funkcionālajās teritorijās" 5.1.1.2. pasākuma projektu Nr. 5.1.1.2/1/23/I/001 "Pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes uzlabošana".

⁵³ Pētījumi pieejami <https://www.diaspora.lu.lv/petijumi>

Aktuālā informācija pieejama ministrijas tīmekļvietnē www.em.gov.lv, kā arī tiek publicēta sociālo tīklu kontos – **EM** kopumā, t.sk. informatīvo kampaņu “Dzīvo siltāk” un “Atbalsts uzņēmējiem” ietvaros, šobrīd **uztur 15 sociālo tīklu kontus**. Vienlaikus tiek izmantotas automātiskas e-pasta vēstuļu izsūtīšanas sistēmas aktuālās informācijas izplatīšanai par energoefektivitātēs, mājokļu un būvniecības politikas jautājumiem, kā arī par valsts un ES fondu atbalsta programmām uzņēmējiem. EM ik gadu organizē informatīvus pasākumus, t.sk. reģionos, par EM kompetencē esošo politiku jautājumiem, kā arī par atbalsta programmām uzņēmējiem un sabiedrībai kopumā.

Lai nodrošinātu sabiedrības savlaicīgu informētību par plānotajām programmām, Ekonomikas ministrija 2022. gadā organizēja četrus un 2023.g. – arī četrus reģionālos forumus uzņēmējiem, kuros informēja par plānotajām atbalsta programmām un to uzsākšanas laika grafikiem. Tāpat kopā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru un Altum organizēti citi sabiedrību izglītojoši pasākumi (semināri, vebināri, vizītes uzņēmumos), kā arī nodrošināta dalība lielāko uzņēmēju pārstāvošo organizāciju – LTRK, LDDK, kā arī nozaru asociāciju, biedrību organizētajos pasākumos.

Kultūras ministrijas iknedēļas jaunumu saņemšanai ir parakstījušies un saņem **1 779** cilvēki (nav ministrijas darbinieki). **Ministrijas jaunumiem sociālajos tīklos** ir šāds sekotāju skaits: *Facebook* kontam ir **10 888** sekotāji, *X* kontam ir **4 476** sekotāji, *Instagram* kontam ir **2 460** sekotāji.

Lai atspoguļotu paveikto AF plānā ieļautās Minimālo ienākumu līmeņa reformas īstenošanā, **Labklājības ministrija** sagatavoja un publicēja **sociālajos tīklos plašai sabiedrībai paredzētus informatīvus materiālus par minimālo ienākumu sliekšņu celšanu**.

Sabiedrības informētības, izpratnes un atbalsta ESF finansētajiem pasākumiem (kuru mērķis ir radīt plašu pakalpojumu klāstu visā Latvijā, lai bērni, kas šobrīd dzīvo sociālās aprūpes centros, varētu augt ģimeniskā vidē, bērni ar funkcionāliem traucējumiem varētu saņemt sociālo aprūpi un rehabilitāciju savā pašvaldībā, dot iespēju pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem dzīvot neatkarīgu dzīvi atbilstoši savām iespējām un lai tie ar speciālistu atbalstu varētu izvēlēties dzīvot patstāvīgi un strādāt sev piemērotu darbu) veicināšanas nolūkos pārskata periodā īstenoja virkne informatīvu pasākumu: informatīvā kampaņa [Iekāp otra korpēs](#), iekļaujoši klātienē pasākumi [Kino vakari 2022](#) un [Kino vakari 2023](#), [Meža diena Ilūkstē](#) un [Meža diena Saldus novadā](#), jauniešu radošo darbu konkurss [Vienlīdzība](#), sociālais eksperiments [Ekskursija neredzīgās gides vadībā](#), diskusija “Sabiedrība jauniešu acīm” un diskusijas sarunu festivālā [Lampa](#), izveidotas un nosūtītas sociālo pakalpojumu sniedzējiem tālākai izplatīšanai drukātas brošūras “Drosme iedvesmot. Stāsti par stipriem cilvēkiem”, interneta portālā TVNET publicēts izglītojošs tests [“Kad dzīvoklis ir vairāk nekā mājvieta. Vai zini, kas ir grupu māja?”](#).

Sabiedrības informētības, izpratnes un atbalsta ESF finansētajiem sociālās uzņēmējdarbības pasākumiem veicināšanas nolūkos pārskata periodā interneta portālā TVNET publicēts **izglītojošs tests** [“Kad peļņa nav galvenais. Vai zini, kas ir sociālā uzņēmējdarbība?”](#).

Pārskata periodā izveidots un izplatīts **informatīvs video** [“Psiholoģiskais atbalsts ģimenēm ar bērniem krīzes situācijās”](#), kurā sabiedrība ir informēta par Eiropas Sociālā fonda finansētajiem psiholoģiskā atbalsta instrumentiem, ko nodrošina Bērnu aizsardzības centrs (iepriekš – Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija), veicināšanas nolūkos

Sabiedrības informētības un izpratnes par Eiropas Sociālā fonda finansētajiem Nodarbinātības valsts aģentūras atbalsta instrumentiem ilgstošajiem bezdarbniekiem un nabadzības riskam pakļautām personām veicināšanas nolūkos interneta portālā jauns.lv pārskata periodā publicēts **izglītojošs tests** [“Noskaidro, cik daudz zini par valsts organizētajām mācībām darba meklētājiem un bezdarba riskam pakļautiem cilvēkiem?”](#)

Skolēnu informētības izpratnes par labklājības nozari un ESF ieguldījumiem tajā veicināšanas nolūkos katru gadu tiek organizēts informatīvs konkurss [“Lielā Eiroviktoriņa”](#) ([Lielā Eiroviktoriņa 2022](#), [Lielā Eiroviktoriņa 2023](#)).

Tieslietu ministrija un tās padotības iestādes regulāri informē sabiedrību un partnerus par tieslietu nozares aktuālajiem jautājumiem gan to tīmekļvietnēs, gan sociālajos tīklos (*Facebook*, "X", *Youtube*, *Linkedin*), tai skaitā par izstrādātajiem tiesību aktu projektiem, politikas dokumentiem, informatīvajiem ziņojumiem, ieviestajiem investīciju projektiem, jauniem risinājumiem e-vidē, kā arī pasūtītajiem pētījumiem), tāpat tieslietu resora pārstāvji piedalās TV un radio raidījumos, skaidrojot nozares aktualitātes. Piemēram, ministrija 2023. gadā piedalījās sarunu festivālā "LAMPA" diskusijā "Dzīve kā laimes rats: Sodīt, pārāudzīnāt vai...mīlēt?", runājot ar ekspertiem un NVO par bērniem ar antisociālu uzvedību. Tāpat TM monitorē sociālo tīklu ierakstus un nepieciešamības gadījumā publicē un/vai pārpublicē nozares NVO aktualitātes par sabiedrībai aktuālām tēmām.

Veselības ministrija un tās padotības iestādes plāno un īsteno aktīvu, iekļaujošu sabiedrības informēšanu par to kompetencē esošajiem jautājumiem, informāciju publicējot gan iestāžu tīmekļvietnēs, gan sociālo tīklu kontos, gan tīmekļvietnēs www.esparveselibu.lv un <https://eveseliba.gov.lv>.

- 2023. gadā izstrādātas aktualizētās "Vadlīnijas pašvaldībām veselības veicināšanā un slimību profilaksē", kur ir sniegti ieteikumi par to, kā veicināt iedzīvotāju līdzdalību veselības veicināšanas politikas un pasākumu plānošanā un organizēšanā.
- Darbojas Nacionālais veselīgo pašvaldību tīkls, kura ietvaros **pašvaldību pārstāvji tiek izglītoti** tostarp par to, kā veicināt iedzīvotāju veselībrātību, kā veidot uz pierādījumiem balstītas efektīvas komunikāciju ziņas sabiedrības veselības jautājumos.
- Darbojas **Nacionālais veselību veicinošo skolu tīkls**, kura viens no darbības pamatiem ir sadarbības veicināšana starp izglītības iestādi, izglītojamiem un viņu vecākiem veselību veicinošas politikas veidošanā un īstenošanā izglītības iestādēs.
- NVD nodrošina iedzīvotājiem arī bezmaksas informatīvā tālruna 80001234 darbību, e-veselības lietotāja atbalsta tālruni gan iedzīvotājiem (67803300), gan speciālistiem (67803301) u.c.

VSIA "Latvijas Vēstnesis" veicina sabiedrības izpratni par normatīvajiem aktiem un sabiedrības līdzdalību, kā arī nodrošina vienotu valsts, pilsoniskās un tiesiskās informācijas platformu. Viena no šīs platformas daļām ir valsts un tiesiskās informācijas un pilsoniskās izglītības **portāls "Cilvēks. Valsts. Likums"** jeb LV portāls (www.lvportals.lv).

LV portālā tiek nodrošināta pastāvīga valsts un tiesiskās informācijas, kā arī pilsoniskās izglītības satura plūsma, sagatavojot oriģinālpublikācijas un apkopojot valsts institūciju un NVO sagatavoto informāciju sistematizētā veidā vienuviet. LV portāla satura veidošanā tiek pievērsta uzmanība sabiedrības līdzdalības jautājumiem.

Publikācijas ar atslēgvārdiem [pilsoniskā sabiedrība](#) (2023. gadā **66**, tai skaitā **39** LV portāla veidotas publikācijas) un [sabiedriskā līdzdalība](#) (**89** satura vienības, tai skaitā **37** LV portāla veidotas), savukārt 2022. gadā šādu publikāciju bija attiecīgi **42** un **114**).

Lai veicinātu domu apmaiņu un diskusiju par pilsoniskās līdzdalības jautājumiem, LV portālā sagatavota virkne interviju, tajā skaitā ar starptautiskiem ekspertiem, piemēram, [Demokrātiskā brīvība var pastāvēt tikai pilsoniskās sabiedrības spiediena ietekmē](#); [Zema uzticība valsts pārvaldei. Kā to mainīt?](#); [Vēlēšanu tiesības – privilēģija, kuru nenovērtējam](#); [Igaunijas pārvaldes motors: publiski neredzamā daļa](#); [Valsts pārvaldība globālu krīžu apstākļos](#); [Somijas labās pārvaldības pamatā – stūrgalvīga konsekvence un vēlme panākt kaimiņus](#); [Tas nav tikai fona troksnis](#); [Atklātums ir vissvarīgākais](#); [Virzībā uz atvērtu valsti](#); [Pilsonība nav tikai ieraksts pasē](#); [Kāpēc rūgštam?](#)

2022.–2023. gadā **LV portālā** kopumā publicētas **28 379 satura vienības** šādās satura rubrikās:

- skaidrojumi par iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem spēkā esošajos un topošajos normatīvajos aktos (likumprojektos) – 2023. gadā 389 publikācijas (2022. gadā – 416);
- viedokļi (intervijas, komentāri, ideju apmaiņa par tiesisko regulējumu) – 2023. gadā 106 publikācijas (2022. gadā – 111);
- norises (valstiski svarīgu notikumu, valsts iestāžu aktualitāšu, kā arī problēmu atspoguļojums no tiesiskā regulējuma skatu punkta) – 2023. gadā 177 publikācijas (2022. gadā – 224);

- [Dienaskārtībā](#) (visu iestāžu un institūciju, kā arī valstiski nozīmīgu NVO paziņojumi sabiedrībai vienkopus sistematizētā veidā) – 2023. gadā 10 327 relīzes (2022. gadā – 10 486);
- [e-konsultācijas](#) – 2023. gadā publicētas 3013 atbildes uz iedzīvotāju iesniegtajiem jautājumiem par tiesisko regulējumu konkrētās dzīves situācijās (2022. gadā – 3035);
- kanāls “Tiesās” (tiesu sistēmai un tās attīstībai veltīts saturs) – 2023. gadā 33 publikācijas (2022. gadā – 62).

Portāla skaidrojošais saturs top sadarbībā ar valsts pārvaldes ekspertiem un nozaru un profesiju pārstāvošajām organizācijām, piemēram, LPA, Sabiedrību par atklātību “Delna”, PROVIDUS, Finanšu nozares asociāciju, Latvijas Zvērinātu notāru padomi, Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģiju, Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomi utt. Publikācijas ir sasaistītas ar vietni [likumi.lv](#), nodrošinot iespēju lasītājam uzreiz atrast konkrētā tiesību akta pantu, punktu, anotāciju, lai informāciju varētu pārbaudīt un pārliecināties, vai regulējums laika gaitā nav mainījies.

Jaunam regulējumam stājoties spēkā, portālā tiek veidota informatīva ziņa vai skaidrojums rubrikā [“Stājas spēkā”](#).

Portālā publicētais saturs pieejams LV portāla sociālo mediju kontos [“X” \(Twitter\)](#), [Facebook](#) un [Instagram](#).

Pēc *Google Analytics* datiem LV portāls 2023. gadā ir sasniedzis **10 040 104** skatījumu (2022. gadā – **11 229 302**). Pēc *“Gemius Audience”* pētījuma datiem LV portāla unikālo apmeklētāju skaits 2023. gadā **vidēji mēnesī** sasniedza **251 232** (2022. gadā – **275 292**). Pēc *Google Analytics* datiem 2023. gadā **39,52%** (3 968 051) skatījumu bija skaidrojumiem, **40,59%** (4 075 221) – e-konsultācijām.

[Sadalā “Dienaskārtība”](#) publicētas valsts iestāžu un valsts mērogā nozīmīgu NVO sagatavotā informācija sabiedrībai (preses relīzes, atklātās vēstules), kas 2023. gadā veidoja 7,09% no LV portāla skatījumiem pēc *Google Analytics* datiem (jeb 712 178), bet 2022. gadā – 913 288.

LV portāla mērķis ir **publicēt drošticamu valsts informāciju vienuviet**, veicināt iedzīvotāju tiesībratību un pilsonisko izglītību, nodrošinot informatīvu un skaidrojošu saturu dažādos formātos par aktualitātēm valsts iestāžu darbā, likumdošanas procesu, spēkā esošo regulējumu un valsts uzbūvi (tajā skaitā Satversmi un pilsoņu līdzdalības iespējām), sniedzot arī individuālas atbildes par tiesisko regulējumu konkrētās dzīves situācijās.

Populārākās preses relīzes 2023. gadā (dati par skatījumiem LV Portālā):

			Google Analytics (4) views 2023	Page Views, Gemius 2023
1.	Satversmes tiesa	Sāk izskatīt lietu par normu, kas liedz tiesības uz vecuma pensiju personām, kuras pensijas pieprasīšanas brīdī nedzīvo Latvijā	30557	28928
2.	Labklājības ministrija	Izmaiņas sociālajā jomā 2023. gadā	5814	6041
3.	Finanšu ministrija	Pagarinās gada pārskata iesniegšanas termiņu maziem uzņēmumiem	5131	4532
4.	Centrālā statistikas pārvalde	2022. gadā vidējā alga pirms nodokļu nomaksas – 1 373 eiro mēnesī	4419	4212
5.	Labklājības ministrija	Šogad pensiju indeksācijā tiks piemērots koeficients 1,0640	3964	3981
6.	Valsts policija	Aktuālā informācija saistībā ar 17. novembrī aizturētajām personām par slepkavību Rēzeknē	3679	3690
7.	Valsts policija	Valsts policijas relīze par pazudušu personu un tad atrašanu bez dzīvības pazīmēm	3330	3348

8.	Latvijas Valsts ceļi	Sāks darboties jauni vidējā ātruma kontroles radari	2502	2541
9.	Lauku atbalsta dienests	No 27. aprīļa var pieteikties platību maksājumiem	2458	2380
10.	Valsts policija	Valsts policijas relīze par pazudušu personu un tad atrašanu bez dzīvības pazīmēm	2417	2471

Avots: lvportals.lv 2024. gada martā sniegtā informācija

Valsts meža dienests, publicējot aktualitātes VMD tīmekļvietnē, **pievērša uzmanību informācijas pasniegšanas veidam – teksti iespēju robežās tiek veidoti vienkāršā valodā**, ievērojot tiešā teksta struktūras principus

- viegli uztverams virsraksts,
- pirmā rindkopa (*līds*) ar svarīgāko informāciju,
- pārējā informācija;
- papildu informācija.

VMD sociālo mediju platformās publicē viegli uztveramu informāciju par VMD aktualitātēm, piemēram, par vilku medību sezonas noslēgumu, par aizliegumiem meža ugunsnedrošā perioda laikā. **Regulāri publicē preventīvu, iedzīvotājiem noderīgu informāciju**, piemēram, par sadursmi uz ceļa ar meža dzīvnieku, par drošību mežā dzinējmedību laikā. Publicēta arī informācija par ārējām norisēm, kas var ietekmēt sabiedrības drošību, piemēram, par vētras postījumiem, par aktīvu meža ugunsgrēku. Publicēti aicinājumi iedzīvotājiem iesaistīties problēmas risināšanā, piemēram, par Daugavpils meža dedzinātāju, par ziņošanu par vilku uzbrukumiem mājdzīvniekiem.

5. apņemšanās: Veicināt datu pieejamību un saprotamību, palielinot iedzīvotāju iespējas izmantot tos un veidot datus balstītus risinājumus

Kopsavilkums

Sabiedrībai nozīmīgi nozaru dati un informācija atrodami ministriju un padotības iestāžu tīmekļvietnēs un sociālo mediju tīklos, kā arī datu un pakalpojumu portālos, piemēram, Atvērto datu portālā ***data.gov.lv*** vai oficiālās statistikas portālā ***stat.gov.lv***. Tomēr maz tiek izmantots ***LinkedIn***.

Pārskata periodā Atvērto datu portālā iestādes publicēja ievērojamu daudzumu jaunu datu kopu, piemēram, VID, Uzņēmumu reģistrs un labklājības nozares iestādes. Izstrādātas visdažādākās vizualizācijas un infografikas, piemēram, par tiesu darbu vai sabiedrības veselības jautājumiem. Dati skaidroti preses relizēs, video pamācībās, apmācībās un sarunās ar mērķauditorijām (pašvaldības, ārsti, nozares asociācijas). Informācija sniegta publiskos pasākumos ar nozares pārstāvjiem, pašvaldību pārstāvjiem, konferencēs, hakatonos.

VARAM, Patentu valde, CSP, VZD veicinājuši datu izmantošanu mācību iestādēs. Publiskās pārvaldes digitālā akadēmija uzsāka darbu 2023. gada nogalē un plāno mācības par datu analītiku, atvērto datu lietošanu, datus balstītu lēmumu pieņemšanu un datu vizualizāciju.

VZD ir vadījis seminārus par savu datu izmantošanu, VARAM ir bijis kultūras datu hakatons. Tomēr kopumā ir maz informācijas par datu plašāku izmantošanu un maz atvērto datu izmantošanas piemēru. No plānā iezīmētajām datu kopām neliels progress vērojams VNĪ un VZD, veicinot informācijas pieejamību par valstij un pašvaldībām piederošiem nekustamajiem īpašumiem, kā arī pabeigts darbs jautājumos par valsts amatpersonu deklarāciju datu publicēšanu atvērto datu formā un par plašsaziņas līdzekļu īpašnieku publisku pieejamību.

5.1. un 5.2. Sabiedrībai nozīmīgu datu un rīku, tostarp atvērto datu, popularizēšana un skaidrošana, veicinot to saprotamību un plašāku izmantošanu, pārnozaru analīzi un datus balstītus risinājumus. Atvērto datu izmantošanas piemēru popularizēšana un prasmju veicināšana

Būvniecība

Būvniecības informācijas sistēmā bis.gov.lv tiek publicēti ar būvniecības un nekustamā īpašuma nozarēm saistīti dati. BVKB un EM savā ikdienas komunikācijā gan pēc savas iniciatīvas, gan pieprasījuma skaidro BIS esošos datus.

Atvērtie dati nodrošina būvniecības un nekustamā īpašuma procesu, kā arī šo nozaru dalībnieku pārskatāmību. Datu kopums sabiedrībai ļauj sekot līdzi šiem procesiem, piemēram, piedalīties, sabiedriskajās apspriešanās, ziņot par novērotajiem pārkāpumiem. Savukārt kontrolējošām iestādēm ļauj detalizētāk un vienkāršāk pārraudzīt šos procesus un konsultēt iesaistītos dalībniekus. Atvērto datu portālā publicētas vairāk nekā 40 dažādas [BVKB atvērto datu kopas](#).

Oficiālā statistika

CSP uzturētajā **oficiālās statistikas portālā** stat.gov.lv datus publicē gan CSP, gan citas iestādes, tādējādi datu kopas iegūst papildu vērtību. Dažādu nozaru dati savstarpēji papildina viens otru. Piemēram, sadaļas **Sociālā iekļaušana un Dzimumu līdztiesība** aptver **CSP, SPKC, VSAA, NVA u.c. iestāžu datus**. Sadaļās ir īsi analītiski teksti vienkāršā un saprotamā valodā, datu vizualizācijas, kas palīdz uztvert svarīgākās tendences, kā arī visi izmantotie dati pieejami lejupielādei, veicinot datu plašāku izmantošanu.

2024. gada sākumā CSP uzturētajā oficiālās statistikas portālā stat.gov.lv pieejamas [106 satura vienības](#), kurās ir izskaidroti un vizualizēti dažādu iestāžu dati. Datu vizualizācijas tiek atjaunotas ar pēdējiem pieejamiem datiem automātiski bez manuāla darba.

CSP tematiskās lapas [inflācijas kalkulators](#), [Latvijas ārējā tirdzniecība](#), [migrācija Latvijā](#), [Reģionālie klimata pārmaiņu rādītāji](#) veicina datu saprotamību un plašāku izmantošanu.

Veicinot skolēnu datu lietošanas paradumus, “Skola 2030” mācību materiālos un “Zvaigzne ABC” digitālajos mācību materiālos ir iekļauti uzdevumi, kuros tiek izmantoti CSP digitālie risinājumi (oficiālās statistikas portāls un speciālās tematiskās lapas).

Oficiālās statistikas portālā un tematiskajās lapās pieejami dati par tādām būtiskām sociālās statistikas tēmām kā dzimumu līdztiesība, sociālā iekļaušana, uzņēmējdarbības struktūra, pētniecība un izstrāde, inovācijas. Sagatavoti nelieli datu analītiskie apraksti, izveidotas saites uz datu avotiem portālā, pievienoti grafiki, tādējādi vienkopus tiek nodrošināta informācija datu lietotājiem saprotamā valodā.

Publiskās finanses (budžets)

Finanšu ministrijā jau vairākus gadus sekmīgi tiek izstrādāts un popularizēts interaktīvā budžeta rīks www.fm.gov.lv/lv/interaktivais-budzets2022. Detalizēti budžeta strukturētie paskaidrojumi pieejami vietnē www.fm.gov.lv/lv/ministriju-budzets-1. FM regulāri publicē visaptverošas, analītiskas un skaidrojošas preses relīzes par budžeta izpildi (<https://www.fm.gov.lv/lv/kopbudzeta-izpilde>), kā arī par svarīgāko ekonomikas rādītāju un tautsaimniecības attīstību kopumā, kas papildinātas ar vizuāliem materiāliem, un ekspertu izstrādātus vizuālus datu apkopojumus, piemēram, www.fm.gov.lv/lv/ikmensa-makroekonomikas-un-kopbudzeta-apskats.

Atvērto datu portālā Valsts kase publicē šādas datu kopas:

Valsts budžets

- Valsts budžeta izpilde pa iestādēm, budžeta programmām/apakšprogrammām un klasifikācijas kodiem <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/valsts-budzeta-izpilde-pa-iestadem-budzeta-programmam-apaksprogrammam-un-klasifikacijas-kodiem> katru mēnesi,
- Valsts pamatbudžeta un speciālā budžeta ieņēmumi <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/valsts-pamatbudzeta-un-speciala-budzeta-ienemumi> katru mēnesi,
- Valsts budžeta izpilde pa budžeta programmām/apakšprogrammām un klasifikācijas kodiem <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/valsts-budzeta-izpilde-pa-budzeta-programmam-apaksprogrammam-un-klasifikacijas-kodiem> reizi ceturksnī.

Pašvaldību budžets

- Pašvaldību budžetu izdevumi 2010. – 2023. <https://data.gov.lv/dati/dataset/pasvaldibu-budzetu-izdevumi-euro> reizi gadā,
- Pašvaldību budžetu ieņēmumi 2010. – 2023. <https://data.gov.lv/dati/dataset/pasvaldibu-budzetu-ienemumi-euro>,
- Pašvaldību parāds 2010. – 2023. gadā <https://data.gov.lv/dati/dataset/pasvaldibu-parads-euro> reizi gadā,
- Pašvaldību saistību apmērs <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/pasvaldibu-saistibu-apmers> reizi gadā.

Valsts institūcijām jaunas atvērto datu kopas

2022.–2023. gadā Valsts ieņēmumu dienests ievietoja Atvērto datu portālā 12 jaunas datu kopas⁵⁴.

⁵⁴ 1. TIR karnetes; 2. Importa muitas deklarācijas pasta sūtījumiem ar īpaši samazinātu datu kopu (H7); 3. Vienkāršotā importa muitas deklarācija pasta sūtījumiem; 4. Nodokļu maksātāju (komersantu) saraksts; 5. PVN grupu saraksts; 6. Komersantu iepriekšējos trīs taksācijas gados samaksāto VID administrēto nodokļu kopsummas. 7. Uzņēmumu ienākuma nodokļa teritoriālais sadalījums pēc darba devēja reģistrācijas vietas; 8. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa teritoriālais sadalījums pēc darba devēja reģistrācijas vietas; 9. Valsts ieņēmumu dienesta reģistrētās iestādes; 10. Iedzīvotāju

Lai popularizētu atvērto datu pieejamību sabiedrībai, VID komunikācijas kanālos (*Facebook, Twitter, LinkedIn*) tika ievietots vizuāls materiāls.⁵⁵

Atvērto datu publicēšana dažkārt ietver personīgos datus, tāpēc nepieciešams atbilstošs tiesiskais ietvars. Sagatavoti grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām" (22-TA-3320), lai **atvērto datu veidā publicētu šādus Valsts ieņēmumu dienesta datus:** nodokļu maksātāju attiecīgajā ceturksnī samaksātās VID administrētās nodokļu (nodevu) apmēra kopsummas; VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā pieejamā informācija par juridiskām personām; sabiedriskā labuma organizāciju reģistrā pieejamā informācija; VID Nodokļu maksātāju reģistrā iekļautā informācija par nerezidenta (ārvalsts komersanta) pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā; informācija par darba devējiem (juridiskajām personām), kuru darbinieku vidējais mēneša atalgojums ir valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmērā vai mazāks, un informācija par juridiskām personām, kurām apturēta saimnieciskā darbība.

Datu un vizualizāciju piemēri VID tīmekļvietnē: aktuālā nozaru statistika, profesiju atalgojuma dati, čeku loteriju raksturojoši dati.

Informācija par ES Atvērto datu fonda un ES struktūrfondu programmām un to rezultātiem tiek publicēta tīmekļvietnē www.esfondi.lv.

Atvērto datu portālā ir šāda informācija par ES fondu līdzfinansētiem **projektiem nozaru un jomu griezumā:**

- projektu mērķi,
- nosaukumi,
- finansējuma saņēmēji,
- īstenošanas periods,
- finansējuma apjoms,
- īstenošanas vietas.

Dati tiek atjaunoti reizi diennaktī. Publicētājs ir CFLA.

Valsts Kase ir papildinājusi savu datu kopu ar 2 datu kopām:

- Valsts un pašvaldību sektora ceturkšņa finanšu dati (informācija par aktīviem, aizdevumiem, apdrošināšanas darījumiem, saistībām, saistībām pret starptautiskajām organizācijām <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/valsts-un-pasvaldibu-sektora-ceturksna-finansu-dati> reizi ceturksnī,

ienākuma nodokļa teritoriālais sadalījums pēc darba ņēmēja dzīvesvietas; 11. Darījumu apliecināšanas kvītis; 12. Valsts amatpersonu pārkāpumi.

⁵⁵ 1. TIR karnetes;

2. Importa muitas deklarācijas pasta sūtījumiem ar īpaši samazinātu datu kopu (H7);

3. Vienkāršotā importa muitas deklarācija pasta sūtījumiem;

4. Nodokļu maksātāju (komersantu) saraksts;

5. PVN grupu saraksts;

6. Komersantu iepriekšējos trīs taksācijas gados samaksāto VID administrēto nodokļu kopsummas.

7. Uzņēmumu ienākuma nodokļa teritoriālais sadalījums pēc darba devēja reģistrācijas vietas;

8. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa teritoriālais sadalījums pēc darba devēja reģistrācijas vietas;

9. Valsts ieņēmumu dienesta reģistrētās iestādes;

10. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa teritoriālais sadalījums pēc darba ņēmēja dzīvesvietas;

11. Darījumu apliecināšanas kvītis;

12. Valsts amatpersonu pārkāpumi.

Lai popularizētu atvērto datu pieejamību sabiedrībai, VID komunikācijas kanālos (*Facebook, Twitter, LinkedIn*) tika ievietots vizuāls materiāls.

- Valsts pamatbudžeta un speciālā budžeta ieņēmumi (detalizēta valsts budžeta ieņēmumu izpilde). <https://data.gov.lv/dati/dataset/valsts-pamatbudzeta-un-speciala-budzeta-ienemumi>,
- 2024. gadā tika veiktas izmaiņas atvērto datu "Valsts budžeta izpilde pa iestādēm, budžeta programmām/apakšprogrammām un klasifikācijas kodiem" struktūrā, iekļaujot papildu informāciju un nodrošinot datus zemākajā EKK līmenī gada griezumā, sākot no 2018. gada.

Publiskie iepirkumi

IUB tīmekļvietnē un Atvērto datu portālā pieejama aktuālā informācija par publisko iepirkumu datiem: www.iub.gov.lv/lv/atvertie-dati; <https://data.gov.lv/dati/lv/organization/iub>; www.iub.gov.lv/lv/aktualie-iepirkumu-dati; www.iub.gov.lv/lv/statistika. Ikdienā IUB tīmekļvietnē, sociālo mediju kontos *Facebook* un *LinkedIn* tiek veikta komunikācija šo datu popularizēšanai. **2023. gada nogalē uzsākts darbs pie jaunā datu vizualizācijas rīka, iestrādājot datu analītikas risinājumus.**

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijai ar komunikācijas aktivitātēm notika kampaņas par tādu rīku kā **Pašatteikušos personu reģistrs**.

VARAM atzinumos par tiesību aktu projektiem aicina nozaru ministrijas izskatīt iespēju atvērt jaunas datu kopas (dažādās jomās).

2022. gads

- **Kultūras Datu hakatons un ideju ģenerators skolēniem;**
- konference **Atvērtā digitālā transformācija;**
- augsta līmeņa ekspertu konference **Lielie dati un atvērtie dati – datu ekonomikas iespējas, izaicinājumi un risinājumi.**

2023. gads

- **Atvērto datu hakatons un ideju ģenerators 2023 Digitālais maks: drošai identifikācijai un plašam pakalpojumu klāstam Eiropā;**
- konference **Atvērto datu koplietošana sadarbības kiberdrošība.**

Kultūras ministrija līdz 2027. gadam izveidos **vienotu kultūras mantojuma datu ekosistēmu**, kuras īstenošanas rezultātā būs:

- koplietojams kultūras mantojuma atsauču datu risinājums;
- kultūras mantojuma datus būs izmantojuši 10 uzņēmēji;⁵⁶
- publicētas 15 atvērto datu kopas.

VSAA tīmekļvietnē regulāri tiek sniegta statistika par **pensijām, valsts pabalstiem un atlīdzībām** (www.statistika-vsaa.lv). Dati tiek iegūti no Labklājības informācijas sistēmas LabIS un to apkopošanai izmantota *eazyBI* vide.

NVA tīmekļvietnē regulāri tiek sniegta **statistika par bezdarbu** (<https://www.nva.gov.lv/lv/bezdarba-statistika>). Apkopotus datus var lejupielādēt, un tos papildina informācija video un teksta veidā.

Pārskata periodā **Atvērto datu portālā ir paplašināts publicēto datu tvērums:**

- **LM** ir papildinājusi savu datu kopu sarakstu ar **11** jaunām datu kopām, <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset?q=labkl%C4%81j%C4%ABbas+ministrija>;
- **VDEĀVK** ir publicējuši jaunas **12** datu kopas (<https://data.gov.lv/dati/lv/dataset?q=vesel%C4%ABbas+un+darbsp%C4%93ju&organization=veselibas-un-darbspeju-ekspertizes-arstu-valsts-komisija>);

⁵⁶ Digitālās transformācijas pamatnostādņu 2021.–2027. gadam ieviešanas plāna 2023.–2027. gadam 4.8-1.2. pasākums.

- **NVA** ir publicētas **6** datu kopas (<https://data.gov.lv/dati/lv/dataset?q=nodarbin%C4%81t%C4%ABbas+valsts+a%C4%A3ent%C5%ABra&organization=nodarbinatibas-valsts-agentura>);
- **VSAA** ir publicētas **19** datu kopas (https://data.gov.lv/dati/lv/dataset?organization_limit=0&organization=valsts-socialas-apdrosinasanas-agentura);
- **Valsts darba inspekcija** publicē 6 datu kopas (https://data.gov.lv/dati/lv/dataset?organization_limit=0&q=nodarbinatibas+valsts+a%a3entura&organization=valsts-darba-inspekcija) (<https://data.gov.lv/dati/lv/dataset?q=Valsts+darba+inspekcija>)

Satiksmes ministrijai tīmekļvietnē pieejama [statistikas sadaļa](#) (katrai nozarei).

Pārskata periodā **Tieslietu ministrijai** darba grupa strādāja, lai **definētu, kādu vispārējas nozīmes informāciju noteikti būtu jāpublicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis"** (definēti vispārīgi kritēriji).

Tieslietu ministrija tās kompetencē esošo atvērto datus publicē [Latvijas Atvērto datu portālā](#), par tiem informāciju ievietojot arī tās tīmekļvietnē. Tāpat iestādes tīmekļvietnē un sociālo tīklu kontos tiek popularizēti datu apkopojumi (piemēram, www.tm.gov.lv/lv/jaunums/tieslietu-ministrijas-dzimtsarakstu-departaments-apkopojis-datus-par-2023-gadu, 2024. gada ieraksts iestādes *Facebook* kontā: www.facebook.com/Tieslietas).

Valsts probācijas dienests 2022. un 2023. gadā informējis sabiedrību par darbības rezultātiem, informāciju vizualizējot:

- ikmēneša ziņās iestādes tīmekļvietnē sadaļā "Jaunumi" (piemērs: www.vpd.gov.lv/lv/jaunums/2023-gada-decembri-valsts-probacijas-dienests-stradaja-ar-6637-klientiem);
- iestādes tīmekļvietnē publicētajos ikgadējās statistikas pārskatos par iepriekšējā gadā veiktā darba rezultātiem (piemērs: www.vpd.gov.lv/lv/2022gada-statistikas-raditaji);
- ikmēneša publikācijās iestādes sociālo tīklu kontos *Facebook*, "X" un *LinkedIn* (piemērs: <https://www.facebook.com/share/p/JhQVfqXKXsTiRhMB/?mibextid=WC7FNe>);
- iestādes gada publiskajā pārskatā (piemērs: www.vpd.gov.lv/lv/media/1587/download?attachment).

Regulāri tiek atjaunināta informācija Latvijas Atvērto datu portālā data.gov.lv, norādot aktuālos datus svarīgākajās Valsts probācijas dienesta darbības jomās (piemēram, <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset?organization=valsts-probacijas-dienests&q=prob%C4%81cija&tags=valsts+prob%C4%81cijas+dienests>).

Latvijas Atvērto datu portālā 2023. gadā ir ievietots tradicionālais un paplašinātais **personvārdu kalendārs**, tas ir pieejams arī **Valsts valodas centra** tīmekļvietnē. Informācija par datu publiskošanu tika paziņota gan centra tīmekļvietnē, gan sociālo tīklu kontos. 2023. gadā centra tīmekļvietnē un iestādes sociālo tīklu kontos *Facebook* un vietnē "X" publicēta infografika ar **valodas kontroles statistikas datiem** – saņemtie iesniegumi un veiktās pārbaudes, administratīvo pārkāpumi veidi, uzsāktie administratīvo pārkāpumu procesi, lēmumi par naudas soda piemērošanu un lēmumi par brīdinājuma piemērošanu. 2022. gadā centra tīmekļvietnē un iestādes sociālo tīklu kontos publicēta **informācija par jauniem vārdiem kalendārā** – cik un kādi vārdi pievienoti kalendāram. Iestādes *Facebook* kontā publicēta infografika par **centra sabiedrisko palīgu sniegto konsultāciju skaitu**. Ik gadu centra tīmekļvietnē tiek publicēts centra gada pārskats, kā arī Latviešu valodas ekspertu komisijas lēmumu pārskats, tiek uzturēts aktualizēts Latgaliešu rakstu valodas konsultāciju apkopojums.

Maksātnespējas kontroles dienests informē, ka katru gadu tiek apkopota informācija par iepriekšējā gadā pieņemtajiem lēmumiem par darbinieku prasījumu apmierināšanu un šī informācija (viena datu kopa) tiek ievietota [Latvijas atvērto datu portālā](#). Tiek sniegta šāda informācija par to, cik darbiniekiem veikta izmaksa no **darbinieku prasījumu garantiju fonda līdzekļiem**; maksātnespējas procesa pasludināšanas datums; iesnieguma par prasījumu apmierināšanu iesniegšanas datums; no darbinieku prasījumu garantiju fonda līdzekļiem piešķirtā summa (bruto summa + Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu summa jeb darba ņēmēja daļa); lēmuma par darbinieka prasījumu apmierināšanu datums; iesnieguma par darbinieka prasījumu

apmierināšanu izskatīšanas laiks, dienas; un maksātspējas procesa administratora atzītā summa darbiniekam (neto summa).

Maksātspējas kontroles dienests katru mēnesi tīmekļvietnē un sociālo tīklu kontos ievieto informāciju par **apmierinātajiem darbinieku prasījumiem un izmaksāto maksātspējas procesa depozītu, informējot sabiedrību par katras personas pienākumiem un tiesībām maksātspējas procesā un nodrošinot un popularizējot datu pieejamību un skaidrošanu**. 2022. gadā tīmekļvietnē papildus iepriekš minētajam tika publicēta **informācija arī par iesniegtajām sūdzībām un plānveida uzraudzības dati**.

Maksātspējas kontroles dienests savā tīmekļvietnē sadaļā [Publikācijas un pārskati](#) ir ievietojis [informāciju par to, kas pieejams atvērto datu portālā](#).

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija ik mēnesi tīmekļvietnē publicē **datus par uzturlīdzekļu pieteikumiem, izmaksātajiem un atgūtajiem uzturlīdzekļiem**, piemērotajiem ierobežojumiem, kā arī par pārrobežu uzturlīdzekļu lietām. Pēc 2022. un 2023. gadā veiktā Uzturlīdzekļu garantiju fonda parādnieku profila analīzes, iegūstot datus no citām informācijas sistēmām un datubāzēm, apkopotie dati publicēti infografikas formātā iestādes sociālajos tīklos (*Facebook*, "X").

Pārskata gados **Ieslodzījuma vietu pārvaldes** tīmekļvietnē www.ievp.gov.lv publicēti iestādes publiskie gada pārskati un oficiālie statistikas dati – oficiālās statistikas pārskati un meta dati.

Atvērto datu portālā tiek publicētas šādas datu kopas:

- ieslodzīto kopskaita dinamika;
- ieslodzīto disciplinārā prakse;
- ieslodzīto nodarbinātība saimnieciskajā apkalpē un komersantu darba vietās;
- izglītības programmās iesaistīto ieslodzīto īpatsvars no kopējā izglītojamo skaita;
- ieslodzīto iesaistīšana resocializācijas programmās;
- notiesāto atbrīvošana;
- resocializācijas programmās iesaistīto ieslodzīto īpatsvars attiecībā pret ieslodzīto kopējo skaitu %.

Saskaņā ar Statistikas likuma 19. pantu no 2024. gada iestāde publicēs šādus datus Oficiālās statistikas portālā:

- ieslodzīto skaits;
- notiesāto skaits;
- apcietināto skaits;
- nodarbināto (strādājošo) ieslodzīto skaits;
- vidējā mēnešalga (pēc nodokļu nomaksas un citu ieturējumu veikšanas), ko saņem nodarbinātie ieslodzītie ieslodzījuma vietā;
- izdevumi viena ieslodzītā uzturēšanai dienā.

Ar 2022. gadu Latvijas Atvērto datu portālā www.data.gov.lv bez maksas ir piekļuve vairākiem **Valsts zemes dienesta** datiem un informācijai⁵⁷. Lai skaidrotu iespējas izmantot komerciāliem un nekomerciāliem mērķiem VZD datus, šajā laika periodā veikti sabiedrības informēšanas pasākumi. **Vidzemes inovāciju nedēļā 2022. gada VZD vadīja semināru "Valsts zemes dienesta atvērtie dati biznesa uzsākšanai un attīstībai" un 2023. gadā semināru "Improvizācija ar atvērtajiem datiem – pievienotā vērtība uzņēmējdarbībai?"**. 2022. gada jūlijā sarunu festivāla LAMPA notikumā "Sadarbība – pakļaušanās, piekāršanās vai tomēr ceļš uz abpusēju izdevīgu

⁵⁷ **Valsts adrešu reģistra informācijas sistēma** (Valsts adrešu reģistra atvērtie dati); **Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma – par kadastra objektiem; Informācija par darījumiem ar nekustamo īpašumu**; Informācija par daudzdzīvokļu dzīvojamu **atsavināmo zemju kadastrālajām vērtībām**; reģistrētās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, kas pilnībā vai daļēji atrodas uz citai privātpersonai piederošas zemes; vēsturiskās kadastrālās vērtības, kas manuāli pārrēķinātas vai aprēķinātas nekustamajam īpašumam; **dzēsto adrešu koordinātas; dabā neeksistējošās būves; pirmsreģistrētās būves**.

rezultātu?" prezentēja un informēja festivāla apmeklētājus par atvērto datu izmantošanas iespējām, 2022. gadā rikota ekspertu diskusija "Bez datiem nav robežas?". Ar stāstu "Atvērts=Stiprāks" VZD piedalījās valsts pārvaldes pieredzes stāstu konferencē "Celmlauzis", 2023. gadā informēja par atvērtajiem datiem Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes zinātniski praktiskajā konferencē "Zemes pārvaldība un ģeodēzija" un Latvijas Universitātes Ģeodēzijas un ģeoinformātikas institūta konferencē "Ģeodinamika un Ģeokosmiskie pētījumi 2023: Nozares aktualitātes, iespējas un izaicinājumi". ES komitejas kadastra jautājumos konferencē VZD dalījās ar pieredzi datu atvēršanā, domājot par sabiedrības reakciju un atvērto datu izmantošanu. Bijušas prezentācijas un sarunas ar Latvijas atvērto tehnoloģiju asociāciju, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju, Finanšu nozares asociāciju, Latvijas Mērnieku biedrību, Inženierkomunikāciju turētāju sadarbības padomi.

Tiesu administrācija 2023. gadā E-lietas portālā uzsāka anonimizētu **prokuratūras nolēmumu publicēšanu**. Tiesu darba datu portālā <https://dati.ta.gov.lv> ir pieejama **apkopota informācija par rajonu (pilsētu) tiesu un apgabaltiesu darbību pēc vairākiem kritērijiem** (piemēram, saņemtās un izskatītās lietas, to izskatīšanas ilgums, nolēmumi).

Tiesu darba rādītāji balstīti uz faktiskajiem uzkrātajiem datiem no tiesu darbības uzskaites un reģistra sistēmām. Dati portālā ir ievietoti analītisku pārskatu un atskaišu formā, kā arī ir pieejama skaidrojoša video pamācība par datu portālu un tā piedāvātajām iespējām.

Informācija par datu portālu izplatīta Tiesu administrācijas **sociālajos tīklos** un, tā kā tā ir paredzēta arī kā **palīg līdzeklis tiesību zinātņu studiju programmās studējošajiem**, nosūtīta augstskolām tālākai izplatīšanai studējošo vidū un/vai ievietošanai elektroniskā veidā augstskolu resursu krātuvēs. Pieejama arī skaidrojoša [video](#) pamācība.

Tiesu administrācija

Tiesu darba datu portāls

Portāla mērķis ir sniegt informāciju par tiesu darbu Latvijā, balstoties uz faktiskajiem uzkrātajiem datiem.

Portālā informācija ir apkopota no tiesu darbības uzskaites un reģistra sistēmām, savietojot to analītiskos pārskatos un atskaitēs, nodrošinot informāciju par dažādiem tiesu darba rādītājiem.

Saņemtās un izskatītās lietas	Lietu kustība	Lietu izskatīšanas ilgums
Nolēmumi	Pieteikumi	Notiesātās personas

2022. gadā **Patentu valde** padarīja **datus par izgudrojumiem, preču zīmēm un dizainparaugiem pieejamus ikvienam, datus strukturējot datubāzēs**. Par jaunizveidotajām datubāzēm īstenotas **prezentācija 35 profesionāļiem**, datubāzes pieminētas un meklēšanas piemēri parādīti **16 lekcijās dažādās Latvijas augstskolās** (Rīgā, Rēzeknē, Valmierā u.c.) un **start-up pasākumos**. Īstenotas **konsultācijas 3 starptautiskās izstādēs – Tech Industry, Riga Food un Design Isle. Skolēnu mācību uzņēmumi izglītoti 4 Junior Achievement Latvia pasākumos**. 2023. gadā turpināti sabiedrības izglītošanas pasākumi un kopumā **40 pasākumos** rādīti piemēri un prezentācijas datubāzes izmantošanai, sākot no **ievadlekcijām** par nepieciešamību aizsargāt savu radīto intelektuālo īpašumu skolās līdz **lekcijām** Mēbeļu ražotāju asociācijai. Patentu valde sadarbībā ar pašvaldībām **tikās ar uzņēmējiem** Bauskā un Liepājā, kā arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras **biznesa inkubatoru ietvaros**, dažādās fakultātēs **Latvijas augstskolās, Junior Achievement Latvia pasākumos** un

pirmsakselatora programmās, LTRK. Informācija par patentu datubāzēm sniegta starptautiskās izstādēs *Riga Food, Riga Comm, Furniture and Design Isle, Tech Industry*.

Latvijas Republikas uzņēmumu reģistrs Latvijas atvērto datu portālā publicējis šādas **17** jaunas datu kopas⁵⁸.

Pārskata gados UR veicis komunikācijas aktivitātes iestādes tīmekļvietnē www.ur.gov.lv, sociālajos tīklos *Facebook*, vietnē "X" un citviet iestādes datu un rīku popularizēšanai, piemēram:

2022. –2023. gads Par patiesā labuma guvējiem un sankciju piemērošanu⁵⁹.

Informācijas pieejamības par sankcionētajām personām kontekstā:

www.ur.gov.lv/lv/jaunumi/aktualitates/turpmak-zinas-par-sankciju-subjektiem-pieejamas-uznemumu-registra/

Politisko partiju biedru skaits: www.ur.gov.lv/lv/jaunumi/aktualitates/politisko-partiju-biedru-skaits-turpmak-brivpieeja ; <https://twitter.com/uznemumureg/status/1524009173981270017>

Sadarbībā ar LV portāls radīts tekstuāls un vizuāls skaidrojums "**Kā noder brīvpieeja aktuālajai Uzņēmumu reģistra informācijai**"⁶⁰.

Sadarbībā ar Finanšu ministriju – **iespēja patērētājiem pārbaudīt komersantu bez maksas:** <https://twitter.com/uznemumureg/status/1546812674809516033>

⁵⁸ Tiesību subjektu darbības mērķi un veidi; Tiesību subjektu reorganizācijas; Paplašināta tiesību subjekta datu kopā saistībā ar ārvalstu komersantu filiāļu datiem; Tiesību subjektu nacionālās nozīmes statuss; Tiesību subjektu lietās reģistrētie nodrošinājumu līdzekļi; Tiesību subjektu lietās reģistrētie koncernu līgumi un izšķirošās ietekmes paziņojumi; Tiesību subjektu lietās reģistrētie darbības aizliegumi; Tiesību subjektu lietās reģistrēta darbības apturēšana/atjaunošana; Reliģisko organizāciju lietās reģistrētā konfesionālā piederības un darbības teritorija; Šķīrējtiesu dibinātāji; Šķīrējtiesu reglamentu grozījumu reģistrēšana; Ziņas par tiesību subjektu likvidācijas procesiem; Pamatkapitālu un ieguldījumu informācija; Zemnieku saimniecības zemes platība un tās atrašanās vieta; Tiesību subjekta lietā reģistrēts lēmuma par dibināšanu pieņemšanas datums; Tiesību subjekta lietā reģistrēts tiesību subjekta darbības termiņš; Paplašināta tiesību subjekta datu kopā saistībā ar Eiropas ekonomisko interešu grupu datiem.

⁵⁹<https://web.facebook.com/watch/?v=340752584783604>;
<https://twitter.com/uznemumureg/status/1513532462978248704>; www.ur.gov.lv/lv/jaunumi/aktualitates/aktuali-par-patiesajiem-labuma-guvejiem-plg-un-uznemumu-registra-attistibu-3a-zime;
www.ur.gov.lv/lv/jaunumi/aktualitates/tieslietu-ministrija-latvija-ari-turpmak-informacija-par-patiesajiem-labuma-guvejiem-bus-publiski-pieejama; <https://twitter.com/uznemumureg/status/1656653229659234304>

⁶⁰ <https://lvportals.lv/skaidrojumi/341209-ka-noder-brivpieeja-aktualajai-uznemumu-registra-informacijai-2022>;
<https://twitter.com/VestnesisLV/status/1528662950050922498>;
<https://web.facebook.com/LVportals/videos/322892173179124>

Reģistrs atver jaunas 15 datu kopas Latvijas Atvērto datu portālā

📅 2023. gada 6. jūlijā 🔗 [UR. Visi reģistri](#)

Uzņēmumu reģistrs (turpmāk – Reģistrs) atvēris jaunas 15 datu kopas Latvijas Atvērto datu portālā. Tādējādi šobrīd kopumā atvērto datu veidā Latvijas Atvērto datu portālā Reģistrs atvēris 25 datu kopas, tostarp Eiropas Komisijas definētās augstvērtīgās datu kopas.

Jaunās Reģistra atvērtās 15 datu kopas izriet no Latvijas atvērto datu stratēģijas, kuras ieviešanā līdzdarbojas arī Reģistrs. Stratēģija paredz valsts pārvaldē ieviest principu “atvērts pēc noklusējuma” jeb “atvērts ir viss, izņēmumi ir jāpamato”.

Avots: [Reģistrs atver jaunas 15 datu kopas Latvijas Atvērto datu portālā](#)

Slimību profilakses un kontroles centrs 2022. un 2023. gadā publicēja datu vizualizācijas (infografikas) sabiedrībai viegli uztveramā formā par tādiem **sabiedrības veselības jautājumiem** kā saslimstība ar infekcijas slimībām, iedzīvotāju paradumi, mirstība no dažādiem nāves cēloņiem, saslimstības rādītājus utt. (www.spkc.gov.lv/lv/statistikas-un-petijumu-datu-vizualizacijas). SPKC **pēc pašvaldību pieprasījuma sniedza datus**, atsevišķos gadījumos arī padziļinātu analīzi par situāciju konkrētajā pašvaldībā (administratīvajā teritorijā). 2023. gadā SPKC **organizēja apmācības** pašvaldību pārstāvjiem par datu izmantošanu pašvaldību vajadzībām. 2022. gadā lekcija senioriem Jūrmalas pašvaldībā, vairāki priekšlasījumi ārstu profesionālajās organizācijās un pacientu NVO jautājumos par dažādiem, t.sk. ar datiem un informāciju saistītiem, jautājumiem.

Pārskata periodā papildināta un aktualizēta **Veselības statistikas datubāzē** pieejamā informācija.

Rezultāti epidemioloģiskās drošības jomā

Izveidotas jaunas un atjaunotas iepriekš pieejamas datu vizualizācijas par sabiedrības veselībai lielākas nozīmes **infekcijas slimībām** (<https://www.spkc.gov.lv/lv/infekcijas-slimibu-statistikas-vizualizacijas>).

Apmācības ģimenes ārstiem un citām ārstniecības personām darbam digitālajā vidē. Tika rīkoti semināri un konsultācijas, lai apmācību vakcinācijas iestādes (ārstniecības personas) par vakcinācijas faktu reģistrāciju un vakcīnu pasūtīšanu, izmantojot digitālo risinājumu. Ārstniecības iestādēm un ārstu biedrībām regulāri tika izsūtīti mācību materiāli, semināru ieraksti un cita nepieciešamā informācija, lai atvieglotu pāreju uz darbu digitālajā vidē. Tīmekļvietnē tika nodrošināta piekļuve informācijai un nepieciešamajiem mācību materiāliem, kā arī ievietoti mācību videoieraksti (<https://www.spkc.gov.lv/lv/vakcinacija> (sadaļā - *Atbalsts digitalizācijas procesā*)).

Infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības dati. Ik mēnesi sagatavoti un publicēti pārskati (Epidemioloģiskie biļeteni) par infekcijas slimībām, kas pakļautas reģistrācijai, norādīts Latvijā reģistrēto saslimšanas gadījumu skaits attiecīgajā laikā periodā (<https://www.spkc.gov.lv/lv/epidemiologijas-bileteni>).

Gripas, Covid-19 un citu akūtu augšējo elpceļu infekciju monitoringa dati. Sagatavoti iknedēļas (un gada) informatīvi analītiskie pārskati par akūtu augšējo elpceļu infekciju, gripas un Covid-19 izplatību (<https://www.spkc.gov.lv/lv/parskati-par-akutu-augsejo-elpcelu-infekciju-gripas-un-covid-19-izplatibu>), uz kuru pamata tiek nodrošināta komunikācija ar profesionāļiem un iedzīvotājiem, t.sk. izmantojot ziņojumu plašsaziņas līdzekļiem (<https://www.spkc.gov.lv/lv/informacija-par-gripu-un-covid-19>).

Vakcinācijas monitoringa dati tiek publicēti reizi gadā, norādot vakcinēto personu skaitu, aptveri un vakcinācijas savlaicīgumu (<https://www.spkc.gov.lv/lv/infekcijas-slimibas-un-imunizacija>).

Digitālais rīks infekcijas slimību gadījumu epidemioloģiskajai izmeklēšanai. Izstrādāta Covid-19 pacienta aptaujas anketa, pieejama <https://covid19sertifikats.lv/> portālā, lai nodrošinātu iespēju ar SARS-CoV-2 inficētām personām tiešsaistē sniegt informāciju un saņemt rekomendācijas. **Plānots attīstīt šo rīku arī citu infekcijas slimību gadījumu epidemioloģiskās izmeklēšanas efektivitātes uzlabošanai.**

Digitālais risinājums ziņošanai par infekcijas slimību uzliesmojumiem. Izstrādāts pakalpojums latvija.gov.lv portālā juridiskām personām, lai informētu par konstatēto grupveida saslimšanas gadījumu.

Digitālais risinājums ziņošanai par infekcijas slimību gadījumiem. Izstrādāts pakalpojums e-veselības portālā ārstniecības personām un laboratorijām, lai informētu par konstatēto infekcijas slimības gadījumu vai laboratoriski noteiktajiem infekcijas slimību izraisītājiem.

Zemkopības ministrija ikdienā uztur dažādas ērtas un noderīgas **zemkopības nozares datu sistēmas**, piemēram, Lauku bloku karte <https://karte.lad.gov.lv>, LVMGeo www.lvmgeo.lv, Meliorācijas kadastra informācijas sistēma www.melioracija.lv. ZM 2023. gadā radīja **7** jaunas atvērto datu kopas **augu aizsardzības, bioloģiskās lauksaimniecības, pārtikas un veterinārijas, kā arī traktortehnikas uzraudzības jomās** ministrijas realizētajā projektā “Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu informācijas un komunikāciju tehnoloģiju attīstība (2. kārtā)”.

Lauku atbalsta dienests regulāri atjauno informāciju savā tīmekļvietnē un atvērto datu portālā par šādām jomām:

- Lauku reģistra dati;
- izmaksātās summas platību maksājumiem pa atbalsta veidiem;
- apstiprinātās platības pa kultūrām un atbalsta veidiem;
- informācija par Lauku atbalsta dienesta maksājumu saņēmējiem.

Izveidoti divi ģeotelpisko datu servisi – *Web Map Service* un *Web Feature Service* pakalpes, www.lad.gov.lv/lv/lauku-registra-dati.

Pārtikas un veterinārais dienests tīmekļvietnē bez maksas un piekļuves ierobežojumiem mašīnlasāmā formātā **pieejami visi PVD uzturētie reģistri**. PVD tīmekļvietnē pastāvīgi tiek atjaunota informācija, piemēram, publicēti **sabiedrībai būtiski inspekciju dati** (piemēram, par laboratoriskās kontroles rezultātā konstatētajiem neatbilstošajiem produktiem, par kuriem tiek ziņots ES Ātrās brīdināšanas sistēmā). Publiskajā reģistrā pieejamie dati tiek izmantoti, atbildot uz dažādu iedzīvotāju grupu (nevalstiskā sektora, studentu, masu mediju) jautājumiem, vienlaikus aicinot tiem izmantot reģistros pieejamo informāciju. Balstoties uz reģistros pieejamo informāciju, periodiski tiek sagatavoti dažādi audiovizuālie, kā arī drukātie informatīvie materiāli, piemēram, informējot **par uzņēmumu skaitu, spektru un inspekciju biežumu** u.tml.

Latvijas Atvērto datu portālā **Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra** ir atjaunojusi **5 datu kopas par traktortehniku** (www.vtua.gov.lv/lv/jaunums/latvijas-atverto-datu-portala-atjaunoti-traktortehnikas-dati). Dažādus tehniskos rīkus un digitālos uzlabojumus aģentūra skaidro publiskajā saziņā, piemēram, par zemkopības nozares e-pakalpojumu vietni www.vtua.gov.lv/lv/jaunums/ka-sakt-lietot-vtua-e-pakalpojumus. Saziņā ar iedzīvotājiem klientu apkalpošanas speciālisti tiek izglītoti par digitālo transformāciju (digitālajiem

rīkiem) un tās piedāvātajām iespējām, piemēram, pieteikt pakalpojumu, neizejot no mājas, iepazīties ar tehniskās apskates grafikam kartē⁶¹.

Valsts meža dienests regulāri sniedz informāciju [VMD tīmekļvietnē](#) un sociālo mediju platformās par sabiedrībai nozīmīgām tēmām, iekļaujot datus un to skaidrojumu, piemēram, par egļu astonezību mizgrauzi, par meža ugunsnedrošo laikposmu. VMD sociālajos medijos publicē informāciju par atjaunotiem publiski pieejamiem datiem, piemēram, [data.gov.lv](#) vai [stat.gov.lv](#). **Viegli saprotamās video pamācībās** regulāri tiek skaidrota VMD uzturētās informācijas sistēmas **Meža valsts reģistrs** lietošanas iespējas tiešsaistē. **Norit Klientu portāla izveide, kas nodrošinās klientiem vienkāršāku un intuitīvu saprotamāku Meža valsts reģistra lietošanu.**

Atvērto datu izmantošanas prasmju veicināšana

2023. gadā VAS izveidota Publiskās pārvaldes digitālā akadēmija, kuras ietvaros no 2024. gada plānots piedāvāt valsts pārvaldē un pašvaldībās nodarbinātajiem plašu mācību klāstu **digitālo prasmju pilnveidošanai, tai skaitā par datu analītiku, atvērto datu lietošanu, datus balstītu lēmumu pieņemšanu, datu vizualizāciju.**

5.3. Sabiedrībai nozīmīgu datu pieejamība noteiktās jomās

Pēc PROVIDUS aicinājuma un balstoties uz Igaunijas piemēru, Evikas Siliņas valdība valdības rīcības plānā paredz pilnveidot sociālekonomisko rādītāju kopumu, kas raksturo dažādas pašvaldību darbības jomas (piemēram, pārvaldība, mājokļi, izglītība), tos publicējot uzskatāmākā veidā, kas atvieglos to atspoguļošanu un dos pamatinformāciju lēmumu pieņemšanai. Šai iecerei VARAM ir piesaistījis *DG Reform* finansējumu.

Informācija par valstij un pašvaldībām piederošiem nekustamajiem īpašumiem

Finanšu ministrija turpmākajos pārskata periodos plāno skaidrojuma sagatavošanu valsts iestādēm un pašvaldībām informācijas publicēšanai par to nekustamajiem īpašumiem.

VAS "Valsts nekustamie īpašumi" 2023. gadā veica darbības šī plāna pasākuma īstenošanai. VNĪ atbilstoši tās vidēja termiņa darbības stratēģijai organizēja iepirkumu, lai noteiktu uzvarētāju valsts nekustamo īpašumu informācijas sistēmas (turpmāk - VNĪS) modernizēšanai. 2023. gada aprīlī tika noslēgts līgums ar SIA "BELAM-RĪGA" un 2023. gadā uzsākās un noritēja VNĪS modernizēšanas darbi. 2024. gadā tiks pabeigts projekta VNĪS datubāzes modernizēšana kvalitatīvu datu ieguvei un valsts NĪ attīstības plānošanai.

Valsts zemes dienests savas kompetences ietvaros ir uzsācis izvērtējuma projekta sagatavošanu par iespēju pilnveidot aktuālo Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datu attēlošanu portālā [www.kadastrs.lv](#), **Tiesu administrācija** uzsākusi izvērtējumu par iespējamajiem risinājumiem. Iestāžu sagatavotos izvērtējumus plānots iesniegt Tieslietu ministrijā vienota izvērtējuma sagatavošanai.

Vairākas ministrijas šim izvērtējumam sniedza informāciju, ka ziņas par katras nozares nekustamajiem īpašumiem ir pieejamas attiecīgās ministrijas tīmekļvietnē. Piemēram, informācija par Ārlietu ministrijas īpašumiem publicēta [www.mfa.gov.lv/lv/ipasumi](#), par Ekonomikas ministrijas īpašumiem <https://www.em.gov.lv/lv/ipasumi-1> u.tml.⁶²

Valsts amatpersonu deklarācijas

2022. gada 25. februārī VID organizēja **starpinstitūciju sanāksmi**, kurā piedalījās Tieslietu ministrijas, KNAB un Datu valsts inspekcijas deleģēti pārstāvji, lai pārrunātu jautājumus par valsts amatpersonu deklarāciju, valsts amatpersonas darbībā konstatēto likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"

⁶¹ <https://projects.kartes.lv/vtua/?layers=1>

⁶² Informācija par nekustamajiem īpašumiem publicējama sadaļā "Īpašumi", kā to paredz Ministru kabineta 2020. gada 14. jūlija noteikumiem Nr.445 "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā".

pārkāpumu, kā arī valsts amatpersonu sarakstu publicēšanu atvērto datu veidā mašīnlasāmā formā Latvijas Atvērto datu portālā un publicēšanas atbilstību Vispārīgās datu aizsardzības regulai un citiem spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem personas datu apstrādes un aizsardzības jomā. **Sanāsmē tika secināts, ka minētie dati (arī valsts amatpersonas deklarācijas) nav publicējami atvērto datu veidā un uz tiem nav attiecināms "atvērts pēc noklusējuma" princips.**

2022. gada 25. februārī starpinstitūciju sanāsmē tika secināts un nolemts (Datu valsts inspekcijas uzstādījums), ka valsts amatpersonu deklarācijās norādītie dati nav publicējami atvērto datu veidā un šī informācija nosūtīta VARAM.

2021. un 2022. gadā jautājums risināts arī **Ministru kabineta līmenī**, skatot informatīvo ziņojumu "Par "Atvērts pēc noklusējuma" principa ieviešanu". Sākotnēji 2021. gada 21. decembra sēdē VARAM tika dots uzdevums paredzēt, ka datu kopa "Valsts amatpersonu deklarāciju dati" tiks atvērta pēc tam, kad tiks veikti attiecīgi grozījumi normatīvajā regulējumā, un VARAM bija dots uzdevums līdz 2022. gada 1. aprīlim iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā grozījumus normatīvajā regulējumā, lai būtu tiesisks pamats datu kopas "Valsts amatpersonu deklarāciju dati" atvēršanai. Vēlāk Ministru kabineta 2022. gada 14. jūlija sēdē pieņemts lēmums šos uzdevumus atcelt. Ministru kabinets pieņēma zināšanai, ka Valsts ieņēmumu dienesta datu kopas "Valsts amatpersonu deklarāciju dati" un "Valsts amatpersonu konstatēto pārkāpumu dati" netiks atvērtas.

Pabeigts darbs pie plāna uzdevuma izvērtēt, vai atvērto datu formā būtu publicējami valsts amatpersonu deklarācijas dati, un ir pieņemts lēmums šādā formā šos datus nepublicēt.

Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzība un skaits

VK Atlīdzības grupa turpina publicēt divas datu kopas data.gov.lv:

- amatu un nodarbināto statistika;
- amatu sadalījums pēc Amatu kataloga klasifikācijas.

Citas datu kopas pagaidām nav publicētas, bet turpinās izvērtēšana.

Valsts un pašvaldību budžetu izlietojuma dati

Atvērto datu portālā tiek publicēti **interaktīvā (valsts) budžeta dati**.

Valsts kase nodrošina datu pieejamību atvērto datu portālā "Valsts budžeta izpilde pa iestādēm, budžeta programmām/apakšprogrammām un klasifikācijas kodiem" gada griezumā, papildinot datus katru mēnesi sākot no 2018.gada.

Pašvaldību budžeta izpildes dati tiek atjaunoti reizi mēnesī un ir pieejami Valsts kases tīmekļvietnē https://e2.kase.gov.lv/pub5.5_pasv/code/pub.php?module=pub, atlasot vēlamo periodu, pašvaldību un veidlapu - pārskats par pamatbudžeta izpildi.

Papildus informācija par pašvaldību budžeta ieņēmumiem un izdevumiem pieejama RAIM.gov.lv

Par valsts un pašvaldību budžeta datu pieejamību skatīt arī informāciju ziņojuma sadaļā "Publiskās finanses (budžets)" 46. – 48. lpp.

Plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību informācijas pieejamība sabiedrībai

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome informē, ka **informācija par elektronisko plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesībām ir publiski pieejama sabiedrībai**. NEPLP tīmekļvietnes sadaļā "Mediji" ir pieejami tādi reģistri kā "Sabiedriskie mediji" (<https://www.neplp.lv/lv/sabiedriskie-mediji>), "Komerčiālās televīzijas" (<https://www.neplp.lv/lv/programmas-2>), "Komerčiālie radio" (www.neplp.lv/lv/programmas-1), "Nekomerciālie radio" (www.neplp.lv/lv/nekommercialais-radio) un "Pakalpojumi pēc pieprasījuma"

(www.neplp.lv/lv/audiovizualu-pakalpojumu-pec-pieprasijuma-registrs-0). Reģistros publicētas apraides atļaujas, kā arī paziņojumi par audiovizuāla pakalpojuma sniegšanu pēc pieprasījuma un to pielikumi — **darbības pamatnosacījumi, kuros atrodama informācija par elektronisko plašsaziņas līdzekļu īpašniekiem**. Tādējādi NEPLP publiski nodrošina sabiedrībai pieejamu informāciju par elektronisko plašsaziņas līdzekļu īpašniekiem/dalībniekiem.

Piemērs publiski pieejamai informācijai par VSIA “Latvijas Televīzija” īpašnieku vietnē www.neplp.lv:

Fiziskai personai – vārds, uzvārds; juridiskai personai – nosaukums, reģistrācijas numurs	Piederošo kapitāldaļu skaits/īpatsvars
Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, reģ. Nr.40900037388	4837449/100%

Pabeigts darbs pie plāna uzdevuma nodrošināt plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību informācijas pieejamību sabiedrībai.

3. rīcības virziens: Pašvaldību atvērtība un iedzīvotāju iespējas iesaistīties savas pašvaldības darbā

Kopsavilkums

VARAM veic nozīmīgu informatīvu darbu pēc jaunā Pašvaldību likuma stāšanās spēkā, it īpaši par iedzīvotāju padomēm un līdzdalības budžetu. VARAM aktivitātes atbalsta tādas nevalstiskās organizācijas kā PROVIDUS un Latvijas Pašvaldību savienība. 2024. gada 22. februārī notika Valsts kancelejas, VARAM un LPS tikšanās par atvērtības veicināšanu pašvaldībās un 3. rīcības virziena izpildi. Informācijas apkopošanai par pašvaldību paveikto Valsts kanceleja apņēmusies īstenot tiešu komunikāciju ar pašvaldībām, noskaidrojot pašvaldību praktisko pieredzi līdzdalības iespēju īstenošanā, vienlaikus izmantojot iespēju vērst uzmanību uz atvērtības standartu nozīmību, līdzdalības sekmēšanu, iedzīvotāju vajadzību apzināšanu un īstenošanu labākas pārvaldības sekmēšanai.

2024. gada 22. februārī notika Valsts kancelejas, VARAM un LPS tikšanās par 3. rīcības virziena izpildi. Tika secināts, ka VARAM veic nozīmīgu informatīvu darbu pēc jaunā Pašvaldības likuma stāšanās spēkā, it īpaši par iedzīvotāju padomēm un līdzdalības budžetu.

Plāna uzraudzības padomes 2024. gada 30. aprīļa sēdē LPS uzsvēra, ka pašvaldībām ir līdzdalības pieredze un tās aktīvi praktizē iedzīvotāju iesaisti. Sēdē tika secināts, ka VARAM un VK tieši uzrunās pašvaldības un šo informāciju apkopos.

6. apņemšanās: Veicināt atvērtību un iedzīvotāju iesaisti un līdzdalību pašvaldībās

6.1. Atvērtības standartu iedzīvināšana pašvaldībās, veicinot lielāku iedzīvotāju informētību un iesaisti, lai uzlabotu dzīvi savā pašvaldībā

VARAM ar 30.11.2021. vēstuli Nr.1-132/10410 izsūtīja visām pašvaldībām PROVIDUS sadarbībā ar VARAM Aktīvo iedzīvotāju fonda projekta "Ilgtermiņa risinājumi sekmīgākām konsultācijām ar sabiedrību" ietvaros izstrādātās vadlīnijas "Atvērtības standarti: ieteikumi pašvaldībām lielākas atvērtības nodrošināšanai". Atvērtības standarti ir pieejami lasīšanai un lejupielādei gan PROVIDUS,⁶³ gan VARAM⁶⁴ oficiālajās tīmekļvietnēs. VARAM par atvērtības standartiem pēc iespējas informē pašvaldības metodiskā darba ietvaros (semināri, konsultācijas).

6.2. Regulāras pašvaldību darbinieku pieredzes apmaiņas, t. sk. par sabiedrības līdzdalības jautājumiem

VARAM sniedz pašvaldībām atbalstu sabiedrības līdzdalības jautājumos metodiskā darba ietvaros.

Pašvaldībās diskutē par līdzdalības budžetu, iedzīvotāju padomēm un komunikāciju ar iedzīvotājiem

LPS no 2021. gada jūnija līdz 2024. gada aprīlim īstenoja Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.–2021. gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" projektu "Latvijas pašvaldību sadarbības veicināšana un labas pārvaldības stiprināšana".

Projektā izveidoti pieci pašvaldību sadarbības tīkli. Tīklā "Sadarbība ar iedzīvotājiem pašvaldības ietvaros" notikuši pieci semināri, pulcējot kopā ap 250 dalībnieku un diskutējot par līdzdalības budžetu, iedzīvotāju padomēm, kā arī pašvaldību komunikāciju un sadarbību ar iedzīvotājiem digitālajā vidē. Izstrādāts pilotprojekts "Iedvesmojošs praktiskais ceļvedis iedzīvotāju padomes pašvaldībās". Savukārt, projekta aktivitātes "Labas pārvaldības uzlabošanas pasākumi Latvijas pašvaldībās" ietvaros tika izraudzīti labas

⁶³ <https://providus.lv/raksti/atvertibas-standarti-ieteikumi-pasvaldibam-lielakas-atvertibas-nodrosinasanai/>

⁶⁴ <https://www.varam.gov.lv/lv/atvertibas-standarti-ieteikumi-pasvaldibam-lielakas-atvertibas-nodrosinasanai>

pārvaldības treneri – lektori, kas balstoties uz Norvēģijas pašvaldībās gūto pieredzi, vadīja apmācību seminārus vietējiem politiķiem un pašvaldību darbiniekiem dažādos Latvijas reģionos par labas pārvaldības principu ieviešanu pašvaldībās. Projekta ietvaros arī izstrādātas labas pārvaldības vadlīnijas pašvaldībām un ētikas pašnovērtējuma rīks.

6.3. Pašvaldības iedzīvotāju līdzdalības stiprināšana ar šādiem pasākumiem, to integrējot kā lēmumu pieņemšanas daļu

LPS no 2021. gada jūnija līdz 2024. gada aprīlim īsteno projektu “Latvijas pašvaldību sadarbības veicināšana un labas pārvaldības stiprināšana” Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014. - 2021. gada perioda programmas “Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība” ietvaros.

Projekta aktivitātes “Labas pārvaldības uzlabošanas pasākumi Latvijas pašvaldībās” ietvaros **izraudzīti labas pārvaldības treneri – lektori**, kas balstoties uz Norvēģijas pašvaldībās gūto pieredzi, vada apmācību seminārus vietējiem politiķiem un pašvaldību darbiniekiem dažādos Latvijas reģionos. Minētā aktivitāte saistīta ar **labas pārvaldības principu ieviešanu pašvaldībās**. LPS pēc projekta īstenošanas apkopos sasniegtos mērķus un projekta īstenošanas laikā izstrādātos **metodiskos materiālus**.

a) Līdzdalības budžeta plašāka izmantošana

2023. gadā ANM plāna projekta Nr. 2.1.1.1.i.0/1/23/l/VARAM/005 “Līdzdalības budžeta pārvaldību nodrošināšanas koplietošanas platformas attīstība un ieviešana” ietvaros paveiktais:

- izstrādāts Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas (turpmāk – TAPIS) līdzdalības budžeta informācijas sistēmas moduļa (turpmāk – TAPIS LBIS modulis) publiskās daļas prototips, kas ir pamats pašas sistēmas tālākai izstrādei (sistēma, kas pašvaldībām sniegs iespēju organizēt līdzdalības budžeta projektu ideju konkursus, bet iedzīvotājiem – piedalīties šajos konkursos);
- organizētas vairākas darba grupas, kuru ietvaros ir iesaistīti gan pašvaldību, gan NVO pārstāvji, ņemot vērā, ka TAPIS LBIS moduļa funkcionalitātei ir tieša ietekme uz visām pašvaldībām (darba grupas ar pašvaldību un NVO pārstāvju dalību turpinās organizēt arī 2024. gadā, lai ieviestu lietotājiem iespējami ērti lietojamu risinājumu);
- uzsākts darbs pie TAPIS LBIS moduļa administratora vides un publiskās daļas izstrādes (sagatavotas biznesa prasības un izmaiņu pieprasījums tālākai TAPIS LBIS moduļa attīstībai).

b) Ātras, vienkāršas aptaujas un konsultatīvi pasākumi pašvaldībās

Nav informācijas par pasākuma īstenošanu.

c) Iedzīvotāju padomju izveide un caurskatāma darbība

Pēc Pašvaldību likuma pieņemšanas 2022. gada 20. oktobrī **PROVIDUS sadarbībā ar VARAM izstrādāja Vadlīnijas iedzīvotāju padomju veidošanai pašvaldībās**, kuras pieejamas gan PROVIDUS,⁶⁵ gan VARAM⁶⁶ tīmekļvietnēs. VARAM par tām informē pašvaldības metodiskā darba ietvaros. **VARAM tīmekļvietnē ir shematisks attēlojums iedzīvotāju padomes izveidošanas procesam.**⁶⁷ VARAM ir rīkojusi informatīvus pasākumus pašvaldībām par Pašvaldību likumu un tajā ietvertajiem sabiedrības iesaistes rīkiem, kā arī piedalījusies citu organizāciju rīkotos pasākumos par šiem jautājumiem un sniegusi pašvaldībām un tās pārstāvošām organizācijām (LPS, LLPA) atbildes uz individuāliem pašvaldību jautājumiem.

⁶⁵ <https://providus.lv/raksti/vadlinijas-iedzivotaju-padomju-veidosanai-pasvaldibas/>

⁶⁶ <https://www.varam.gov.lv/lv/pasvaldibu-likums>

⁶⁷ <https://www.varam.gov.lv/lv/pasvaldibu-likums>

VARAM rīkotie pasākumi:

- 14.12.2022. konference "Eiropas Savienības fondu ieguldījums Latvijas reģionālajā attīstībā" (prezentācija "Lēmumu pieņemšana pašvaldībā, tai skaitā ES fondu investīciju piesaiste un sabiedrības iesaistes iespējas pašvaldības darbā");⁶⁸
- 22.02.2023. vebinārs "Pašvaldību likums";⁶⁹
- 26.05.2023. VARAM sadarbībā ar PROVIDUS un Eiropas Padomi rīkota starptautiskā konferencē "Laba pārvaldība pašvaldībās: priekšnoteikums vajadzībās balstītai teritorijas attīstības un ES fondu investīciju plānošanai" (prezentācija "Jaunais Pašvaldību likums – jauni instrumenti un iespējas, un digitālos risinājumus balstītas pārmaiņas pārvaldē un sabiedrības ikdienas paradumos");⁷⁰
- reģionālie semināri pašvaldībām un plānošanas reģioniem VARAM īstenotā Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 5.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana pilsētu funkcionālajās teritorijās" 5.1.1.2. pasākuma projekta Nr. 5.1.1.2/1/23/l/001 "Pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes uzlabošana" ietvaros (prezentācija "Sabiedrības iesaiste pašvaldības darbā. Pašvaldību likums", 29.11.2023. Kuldīgā, 13.12.2023. Rīgā, 21.02.2024. Jelgavā, 07.03.2024. Ilūkstē, 27.03.2024. Smiltenē).

VARAM piedalījās arī citu organizāciju rīkotos pasākumos, piemēram:

- 31.01.2023. Ādažu novada apkaimju biedrības un domnīcas "Solido" projekta ietvaros sadarbībā ar Ādažu novada pašvaldību rīkotā pasākumā "Sabiedrības iesaistes iespējas pašvaldības darbā. Jaunais pašvaldību likums" (prezentācija "Pašvaldību likums. Sabiedrības iesaiste pašvaldības darbā");
- 06.03.2023. Latvijas Jaunatnes padomes sadarbībā ar LPS organizētā tikšanās par aktualitātēm jaunatnes jomā (prezentācija "Pašvaldību likums. Jauniešu iesaiste pašvaldības darbā");
- 31.05.2023. Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Rīgas pilsētas Apkaimju iedzīvotāju centra rīkotā seminārā NVO pārstāvjiem (prezentācija "Pašvaldību likums. Sabiedrības iesaiste pašvaldības darbā");
- 15.06.2023. 6.Latvijas Lauku kopienu parlamenta ietvaros rīkotās diskusijās un darba grupās;⁷¹
- 11.11.2022., 25.11.2022. un 15.11.2023. LLPA rīkotās tikšanās par Pašvaldību likuma piemērošanu;
- 22.01.2024. LPS rīkotā tikšanās par Pašvaldību likuma piemērošanu.⁷²

d) Pašvaldības teritorijā esošo biedrību tikšanās ar pašvaldības vadošajiem darbiniekiem un deputātiem

Nav informācijas par pasākuma īstenošanu.

e) Iedzīvotāju ieteikumu uzklauššana par pašvaldības stratēģisko virzienu sasniegšanu un par risināmajām problēmām pašvaldībā

Nav informācijas par pasākuma īstenošanu.

⁶⁸ <https://www.varam.gov.lv/lv/14122022-konference-eiropas-savienibas-fondu-ieguldijums-latvijas-regionalaja-attistiba>

⁶⁹ <https://www.varam.gov.lv/lv/pasvaldibu-likums>

⁷⁰ <https://www.varam.gov.lv/lv/jaunums/piecas-latvijas-pasvaldibas-sanem-eiropas-parvaldibas-izcilibas-zimi-par-sasnigumiem-labas-parvaldibas-istenosana>

⁷¹ https://www.dropbox.com/s/s1uvlrnte8rwtvy/6LLKP-programma-20230614drukaiA3_v2.pdf?e=1&dl=0

⁷² <https://www.lps.lv/lv/tiesraides-videoarhivs/videoarhivs/974-pasvaldibu-juristu-tiksanas-ar-varam-par-pasvaldibu-likumu>

f) Iekļaujoša iedzīvotāju iesaiste, pievēršot uzmanību t. s. nomales teritorijām un to iedzīvotājiem

Nav informācijas par pasākuma īstenošanu.

g) Izstrādājot vadlīnijas par saistošo noteikumu par pašvaldību budžetu un to grozījumu izstrādi, turpināts darbs, lai uzlabotu informācijas pieejamību par pašvaldību budžetiem

Lai atvieglotu un sekmētu pašvaldību darbu, VARAM ir izstrādājusi metodisko materiālu "[Vadlīnijas veiksmīgai pašvaldību saistošo noteikumu par budžetu sagatavošanai](#)", kas ir paredzēts vietējo pašvaldību attīstības plānošanas, finanšu speciālistiem, politiķiem un citām ieinteresētajām pusēm.

Uzraudzības padome

Ar Valsts kancelejas direktora 2022. gada 7. jūnija rīkojumu izveidota uzraudzības padome Latvijas Piektā nacionālā atvērtās pārvaldības rīcības plāna 2022.–2025. gadam īstenošanai. Uzraudzības padomē ir pārstāvētas plānā norādītās atbildīgās institūcijas, tostarp visas ministrijas, kā arī nevalstiskās organizācijas. 2024. gadā plānots aktualizēt uzraudzības padomes personālsastāvu.

Līdz šim ir notikušas 4 uzraudzības padomes sēdes:

- 2022. gada 5. oktobrī;
- 2023. gada 21. martā;
- 2023. gada 1. decembrī;
- 2024. gada 30. aprīlī.⁷³

⁷³ Padomes sastāvs un sēžu protokoli: <https://www.mk.gov.lv/lv/atverta-parvaldiba#uzraudzibas-padome>

Četr gadu plāna aktualizēšana (*Four-Year Rules Refresh*)

Saskaņā ar Atvērtās pārvaldības partnerības rokasgrāmatas nosacījumiem dalībvalstis var veidot divu vai četru gadu rīcības plānus. Latvija izvēlējās četru gadu rīcības plānu. Šādā gadījumā, nonākot pie divu gadu atzīmes, obligāti nepieciešams plāna aktualizācijas process (*mandatory refresh period*).

Aktualizācijas procesā valsts var lemt pārveidot apņemšanos (piemēram, iekļaut jaunu rezultatīvo rādītāju) vai iekļaut jaunas apņemšanās atbilstoši esošajai situācijai un vajadzībām.

Atjaunotais rīcības plāns (*the refreshed action plan*) jāiesniedz partnerības sekretariātā ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc divu gadu atzīmes, proti, līdz š.g. 28. jūnijam.⁷⁴

Uzraudzības padomes sēdē 2024. gada 30. aprīlī tika aizsākta diskusija par aktuāliem jautājumiem, kas varētu tikt iekļauti aktualizācijas dokumentā:

- mācības par augstvērtīgām datu kopām;
- datu izmantošanas piemēri (*use cases*);
- jaunas atvērto datu stratēģijas izstrāde;
- pašvaldību salīdzinoši sociālekonomiskie dati.

2024. gadā Valsts kanceleja publicēs informāciju par plāna aktualizēšanas procesu tīmekļvietnē www.mk.gov.lv/lv/atverta-parvaldiba.

⁷⁴ Vairāk informācijas: https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2024/04/OGP-National-Handbook_2024.pdf (nodaļa 2.3. Four-Year Rules Refresh)